نصيحة الملوك
ترجمه سى

نصيحة الملوك فارسي للغزالي
ونقله بعضهم من الفارسية الى العربية
وترجمه بعضهم بالتركية
[illegible] الملوك

عدد اوراقه
١١٨

هذا كتاب نصيحة الاسلام

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد بي همتا وثناء لا يعد ولا يحصى اول پادشاه
بي زوال مالك الملك ذو الجلال جل جلاله وعم
نواله حضرتنه لايق وسزادر كه ملكي فنادن مبرا
وسلطنتي وزير ومشيردن معرا فاعل مختار
وخالق پروردكار حاكم محاكم عدل وداد عالم
معالم مبدأ ومعاد عباددر **بيت** باغير او
اضافت شاهي بود چنانك بر يكدو چوب پاثى
سطرنج نام شاه وصلاة وسلام وتحف تحيات
اول رسول خدا وخاتم الانبيا محمد مصطفى صلى
الله تعالى عليه وسلم في الملاء الاعلى حضرتنه
فرض اهم وواجب محتم دركه تبليغ احكام رسالت

وتبيين

وتبيين طريق ضلالت وهدايت ايليوب نصب
اعلام عدل وداد ورفع ظلام ظلم وفساد ايتمكله
نظام احوال عالمي سلاطين بني ادمه اعلام ايلدي
بيت دنيا ودين بولدي وجوديله انتظام اولسون
صلوة آل وهم آلنه تمام **اما بعد** فضل الانام حجة
الاسلام حامي دين حارس شرع مبين حاوي علوم
الاولين والآخرين جامع المحاسن والمعالي ابو حامد
الامام محمد بن محمد الغزالي نور الله مرقده وفي بحبوحة
جنانه ارقده حضرتلرينك كه صحايف ايامده حجة
الاسلام ديمكله معروف ومذكوردر فارسيدن عربيه
ترجمه ايلدوكي نصايح الملوك نام كتاب مستطاب
سعادت فرجامي نصايح ملوكدن ماعدا انواع فوايح
مواعظ وسلوكي مشتمل واصناف لوايح حكمتي محتوي
ومحتفل فوايد عامه انام عام وشامل وعوايدي كافه
بني ادمه كافي مكمل بر كتاب لطيف جامع اسلوب مضمون
سعادت مشحوني ايله عامل اولان كاملترك دنيا ودينلرينه
نافع اولمغين **نظم المنشي** كتاب جامع علم ومعارف

کتاب نافع مجموع عارف • لطایف منبعی بحر معانی •
جواهر معدنی کنج دهانی • استفاده سی ابحث
ارباب لغات عربیه یه مخصوص و معلوم • واصحاب
لغات ترکیه موايد ومنافعندن مأیوس ومحروم اولمدیغی
یاران صفادن بعض طالب مطالب سعادت دنیا
ودین • وراغب مآرب ومناصب واصلین • اولنلر
معقول ومناسب فهم ایلمیوب ترکی یه ترجمه اولنمق باینده
بو عبد نابود ویتیم بی وجوده اقدام تام • وابرام مالا کلام •
ایلدکلری اجلدن خیر الاصحاب من یدلك على الخیر
وتاکید المودة فی الحرمة • مقتضاسنجه اسعاف مراملرینه
اهتمام قلم شکسته بارکسته زبانه تکلیف ما لا یطاق
اولدیغی اقدام منکسر النظام ایله مضمار بیانده تك
وپویله جریان ایلکه اقدام ایلیوب جودة الکلام اختصاره
وخیر الکلام ما قل ودل موجبنجه تکلفات انشا وسجاع
وترنمات اختراع وایقاع ایله اطناب التزامندن
اجتناب اولندیکه اوقیندلره آسان وديکلینلره مورث
ملال اولمیوب • سهولتله سبب امعان واذعان اولا

خصوصا

خصوصا اعیان زمان وامرای دوران مجرد علم احوال
سیغله اکتفا • وبلاغت وفصاحت اقوالنه چندان
التفات واعتنا ایلمیه لری سببی ایله پر ویزن عباراتدن
دقایق انشایه واصل • ومزارع استعاراتدن حقایق
معانی حواصل • دیللرینه حاصل اولمیوب • اخذ محصولات
محصل ایتمکده طبع لطیفلرینه نوعا تعب وکسل طاری اولمق
مقرر • واکثر خوشه چینان حرمن کتاب ملاو زمان
باب ایالت اولان نواب کامیاب اولملری دخی متصوردر
ایله اولسه بو دلبر رعنانك چهرهٔ زیباسی سواد خط
انشادن ساده اولمق عشاق ابکار معارفی ومشتاق
دیدار پرده نشینان معانی اولنلرك اولی وانفع ملاحظه
اولنوب اهمال سزاکورلدی نظم کرچه عاری بلدس انشادن
خوش طونامش لباس تقوادن • پندن ایشت سوزنی
اذعان ایت • نفسکی تبیتله انسان ایت • سکا یتر
بو مرشد کامل • عمل ایت حقیقه اولاسن واصل نثر
ثنای جمیل پادشاه زمین ظل یزدان • سلطان محمد
ابن سلطان مراد خان • اکرچه بو آفتاب دولتك

سعادت طالع مسعودلرندن دورده کلدر ملحوظ بصر
بصیرت هنروران زمان • بلکه منظور نظر کیمیا اثر
پادشاه جهان ظلّ یزدان • سلطان بن سلطان مراد خان
دفع الله تعالی اعلام سلطنته الی انقراض الزمان • اولمکه
جسم شریفی نتیجهٔ مقدمات دولت آل عثمان ومطبع لطیفی
دریچهٔ نگارخانهٔ مناظرانشا خواجهٔ جهاندر **بیت**
عدالت منبعی ذات شریف عقل دراکی • فضیلت معدنی
طبع لطیف جست چالاکی • **نثر** بلغای زمان نکات
بلاغت بنیان عباراتی فهمنده حیران • وشعرای فضلای
دوران نزاکت شعر فصاحت غایاتنه نظیر نظمنده
سرکرداندر **بیت** نیجه دیرلر نظیر نظمنه انک نظیرا ولمز •
نظامی بنده سی مالکی خسرو کم اسیر اولمز **نثر** سیف
قلم دست حکومتنده مفوض ومسلّم • ولطف وکرم نظر
عنایتیله معزز ومکرمدر • جهانگیرلکی معجبهٔ علم ظفر
پیکری عین عالم • ودین پرورلکی مهجبهٔ عدالتی دم عروق
بنی آدمدر **بیت** جهانگیر وعدالت کستر وهم دین
پروردر • شه صاحب قران بلک عالم در دلاوردر

نثر زمان عدالتلرنده شیر ایله آهو بره همنشین • وامان
معدلتلرنده دست جفای اغنیادن دل کبک کهسته
خیندر • وبجان حیله کار تازیانه سوار اولوب سس
دستهٔ دمکری ایله تازیانه اوررلر • وکلنکان لنک
شهبازان ایله جنک اتمکه تدارک شاهانه کوررلر •
خزاین دل فقرا نقود ایله غنا مالامال • ودفاین سینهٔ
علما وفضلا جواهر کلمات تعظیماتی ایله مزیّن وخوش
حالدر • دارکیر پنجهٔ قهرنده دشمن دین اسیر ودور
عدلنده ضعفا امرا وامراء اسرا دلکیردر **نظم**

شاه جمشید رای وجم حشمت • آسمان رایت وعلی همت
صالسه خصمک اوشدّ الاینداث • نیجه شاهی بردن ایلیه مات
جامی رزمی مثال سرخانه • کم بقرانده باشله جانه
سرکردن کشان وتیغ وسنان • رزمی سیرنده کویله چوکان
خون اعدالی نوش ایدوب تیری • یلنور اکه تشنه شمشیری
دشمنی کیسه غم دکل جوشن • طوره فرقا اولسه آهن تن
تولدتحت الثراده کیسه اکی • کاوایله ماهی جوشن ومغفر
فلکی کوردم شفق فامن • قانه قاشندی کور بخنجر صمصامن

حدتن بلمیوب اکر دشمن • چقسه دور فلکدن داير دت
قامتن تیغ تیز ایدر هرکاد • تاکه مقدارنه اوله معیار
جنك حربنده کوبی اتسه غریو • سنده قالمز حیات دشمن دیو
رك جان عدودن الغرقان • نیشتر نیزه سندکی پیکان
اولدی دشمنه بندی بلا • دستم اولور کمان قوس قضا
تیغی برنالی یررغازی • تیر دشمن شکار شهبازی
کون کبی شرق غربه حاکمدر • قلیجی اوکنه طورن کیمدر
جوهر حکم تیغ برانی • اچدی شام و دمشق کرمانی
اولدی سنده اکا فتح و ظفر • بولدی انکله سلطنت زیور
شکر شکر یرسه نوله عباد • بولدی دهرك زمانی عدلله داد
اولامز که دامنی غدار • دامن عاشقی مکر شك بار
کمسنك یوق باشنده بادکران • طاغ باشنده مکرکه ابر وطمان
ویرن اولی پادشاه عدلله داد • عمرنی دولتینی این زیاد
اهل اسلامه لطف ایدوب رحمی • ویره حفظ و حمایتنده انام

نثر اما رجاء واثقدر که اداء پریشانی هر نقدر ناهموار
و ناموافق ایسه دخی فحوای کلام سعادت انجام اکابر علما
عظام اوله وعی اعتبار ایله • نظر عنایتلرینه لایق کوروب

شاهباز اوج استغنا اولان طبع لطیف همایونلری
بو چمن زار دل آرامده ارام ایدن تذرو خوش خرام شکارینه
اغاز ایدوب تحریك اغصان الفاظ و عبارتله تناول
اثمار باغ جنان ایلکه همت و عنایت بیوریله **مثنوی**

عالم اولدرکه باطنی اوقویه • کوتوره نغزی استخوانی قویه
استخواندر حروف مغز نکات • لفظ و معنی مثال ذات و صفات
قو صفاتی سن ایله ذاته نظر • وی صوفی نقط سوادی طبعه کدر
والله المستعان وعلیه التکلان **مثنوی**

کل ای شوم نفس طبع فضول • بندن اینت نصیحت ایله قبول
قیه خودبین و خودپسند اولمه • دلی کوکلم کبی لوند اولمه
پند ناصح که کرمیه کوشه • دکن اول کوش کوش خرکوشه
اولمه کوشوار کوهر پند • کوشی رز ایلمز سعادتمند
پیرلردن نصیحت ایشیدم کور • جمعه یار مدد برایش ایم کور

نثر اول امام مشار الیه بالبنان • علیه الرحمة والرضوان
دهان نصیحتی باز • و ما بعد دنیای کلامی دراز ایدوب
بو منوال اوزره بسط کلام • و بو مثال اوزرینه تحقیق مرام
ایلدیکه پادشاه دین اسلام • ظل الله فی الانام • اولن

انسان کامله اولا واجب ولازمدرکه • حق جل وعلا نك تتابعت
نعمايئ وتوالى حضرتلرينك كندويه ويردوكى نعمت فراوان
وايلدوكى احسان بی پایانك خصوصا نعمت سلطنت عظمی
كه باعث سعادت كبرادر • شكر وسپاسنه بالغدو والآصال
مداومت واشتغال كوسترمكه جازم وعازم اولا زيرا نعمتي
ذكر ايليوب شكر ايلمامك دنياده زوال نعمته دال وآخرتده
باد وبالدركه سبب عذاب ونكال رب متعالدر • نتكم
بیوردی اِعْمَلُوا آلَ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِنْ عِبَادِيَ الشَّكُور

نظم الكفران اشد من الكفران • هذا واحدوذاك اثنان •
مكن كفران نعمت زانكه كفران • چو نيكو بنكري باشد دكفران •
درمثالات این خبركه ايد رقيام • نيابد اهل كفران روي غفران

نثر عاقل ودانا اولان ارباب عرفانه خفي ونهان دكلدركه
كردش كردون دونله • الوان اشكال جهان بوقلمون • وسر انجام
كام وكامرانلق تقلبات دور زمانيله امانله دكركوندر • دولت
دنيا ظل زايل • ونعمت وصفا نعمت جفايه مماثل ومشاكلدر •
صورت سروري شرور • وحالت حضوري حصول صدوردر •
غناسي عنايه سبب ونعمتي غمدن مركبدر نظم

این طرفه جهانیست جهانیست دور • دیغ عالم فانیست وفانیست درو
جامه خواب سلطنده كچه بيك ايله بدن • سكنى قبر اوليسر هم خلقتی اندكفن

نثر عمر نوع اولسه عاقبت فنا اولدوغی ظاهر • ودنيا طلوسي
فتوح اولسه مورث غنا اولمدوغی واضح وباهردر • نه قوت قاهر
ايله نتيجه لجلدن خلاصه محال • ونه عظمت وجلال وشوكت
وسلطنت دنياده حسرت وندامتدن غيري برمآل واردر •

نظم جهان باهمه زينت وزيب او • وبزرد بدين يخ وآسيب او •
ميل ايلدك اكهچه دنيانك صفاسنه • نوشينه نيشي دكمدن
بالي بلاسنه نثر پس سلطنت باقيه تحصيلنه سعي بليغ • ونعم
متجددهٔ رافيه تكميلنه كوشش بي دريغ كركدركه اول طاعت
وعبادت • وايمان كامل واعتقاد غير زايلدن عبارتدر •
حسب حالني فكر ايليوب شكر ايليه كه مزرعهٔ دلنده تخم
ايمان اكلمش • وبوستان قلب قابلنده شجرهٔ اسلام دكلمشدر •
همان باب رحمته واروب طاعت وعبادتله صوا روب
تربيه وتنميه سنده تكاسل وتزكيه وتنقيه سنده تغافل
ايلميه كه كوكي يرده وبوداقلري كوكده بلند برقرار برشجر
ميوه دار اولوب حق جل وعلانك الم تر كيف ضرب الله مثلا

كلمة طيبة كشجرة طيبة اصلها ثابت وفرعها في السماء سوزندنك
ماصدقي اولا اصل شجرهٔ ايمان ثابت و پايدار • وفرعي كمالن
بولوب لاينق برك وبار اولمیه نعوذ بالله باد اجل اسوب
وتبر فنادن عمر نازنيننك كوكن كسوب جان خلقومه كلدكده
شيطان هجوم ايدوب صرصر مكري ايله شجرهٔ ايمان كوكندن دورلمك
احتمالي بعيد دكلدر • امدي اصيل وارجمند وجليل وسعادتمند
اول كشيدر كه اولولر سوزلريني اسليوب شجرهٔ ايماني بوستان
دل وجاننده كماليله بسليه **بيت** نوش نفسه پند ونصح ايله •
رسن بندي پاي بند ايله • اولمه پاي بندي چاهه دوشر •
يعني فكر هواي چاهه دوشر • پاك ايكن دردناك اولور آخر •
درد غمله هلاك اولور آخر • **نثر** معلوم اولا كه شجرهٔ ايمانك
اصلي يعني كوكي قلبله اعتقاد ودل ايله شهادتدر بي عناد
وفرعي اعضا وجوارحله عمل صالحه اجتهاد ايلمكدر • وبو اعتقاد
واجتهادك دخي هر بري اون نسنیه اعتقاد جازم واون
نسنه اعضا وجوارحله عملدركه دين ودولته لازمدر • اما
اول اصول ايمان اولان اون اعتقاد جازم اولكيسي جان
وكوكلدن ودرون دلدن اعتقاد پاك وتصديق تابناك

مطلب

شجرهٔ ايمانك
اصلي اوندر

اولكسي

ايدوب

ايدوب ولسان مقابل ايله شهادت باسعادت اتمكدركه
مبدئ موجودات اولان باري تعالى جل ذكره موجوددر
يعني واردر ودخي جمله وارلقدن ذات پاكي مقصوددر
وواحددر يعني بردر كه آسمان زميننك نظام بديعي كاشاهددر
وفرددر يعني مثلي وندي وشريكي وضدي يوقدر ازليدر يعني
عالم يوغيكن اول وار ايدي ينه عالم فنايه وارحقده اول
ثابت وبرقراردر واجب الوجوددر يعني وجودي كندي
ذاتندندر غير مصنوعاتندن دكلدر عالم وجودنده اكا
محتاج وانك وجودي جميع موجوداتك وجودلرينه سرتاجدر
جميع اشيانك خالقي وجمله ذي روح اولنلرك رازقيدر
كما قال الله تعالى لو كان فيهما آلهة الا الله لفسدتا
بيت خالقيدر خدا بو اشيانك • رازقيدر جميع حيوانك •
واجب فرد لايزال اولدر • واهب النعمه ذو الجلال اولدر •
اصول ايمانك ايكنجيسي اعتقاد پاك وشهادت بي
باك ايدوب ديمكدركه باري تعالى جل ذكره جسيم
وجسماني وزماني ومكاني دكلدر صورتدن منزه وهياكل
وهيئاتدن برينه مماثل ومشابه دكلدر برقاليه دخول

ايكنجيسي

وبرمحله حلول ایلمز ودخی کمدن یعنی عدد ومقداردن مبرا
وکیفدن یعنی حرارت وبرودت ویبوست وحلاوت ومرارت
وقسمت قبولندن معرادر کوتوری عالم زیر عرش عظیمدر وعرش
عظیم زیر قدرت وحکم قدیمدر دعرشک اوزرینه اوتورمز
وعرش عظیم انی کوتورمز عرش اکا متحمل دکلدر بلکه اول عرشی
خالق وحاملدر عرش خلق اتمزدن مقدم وصکره زماندن
ومکاندن منزه ومقدس عرش وکرسی وعالم ملکوت وجن
وانسی انک وجود باکله مشید وموسسدر ومخلوقاتک
صفتلری ایله متصف اولمز وازلدن ثابت اولان صفاتی
انقلاب وتغیر بولمز آخرتده بلا مثال وشبیه تجلی ایدوب
عاشق دیداری اولنلری تسلی ایدر دنیاده کوزیله کورلمک محال
ونظریجه ممکن دکه بی شبیه وبی مثالدر کما قال الله تعالی
لیس کمثله شیٔ فی الارض ولا فی السماء وهو السمیع العلیم بیت
دنیاده حقی کورمکه اهل نظر کرک ، نور بصیرتله کوردر بصر کرک ،
اصول ایمانک اوچنجیسی اعتقاد اتمکدرکه الله تبارک
وتعالی قادر برکمال وصانع بی مثالدر هیچ بروجهله عجز ونقصان
اسنادنده امکان یوقدر عرش وکرسی ویدی قات کوک ویدی

اوچنجسی

قات

قات یر وانلرده ساکن اولان ملائکه وحیوانات وانس وجن
ونباتات جمله قبضهٔ قدرتنده وتحت تصرف وتدبیرنده
در ایستدیکی ابقا ایلدیکی ایستمدیکنه افنا ایدر مالک
الملک وقهاردرکه افراد مخلوقاتدن هیچ فرد تصرف تقدیره
مانع وحکم قضا وقدری تنفید وتغییرینی دافع ورافع
دکلدر کما قال الله تعالی ان الله علی کل شیٔ قدیر
بیت قدرت حق که کونه شاملدر ، هرنه ممکن دکلسه
قابلدر ، عجزی یوق حل عقد اشیاده ، ضعیفدر کاینات
دنیاده ، اصول ایمانک دردنجیسی حق جل وعلانک علمنه
وحکمتنه اعتقاد واحکام امر ونهیه انقیاد ایدوب وبلمکدر
که الله تعالی عالمدر نباتات روی زمیندن برک تره
ونیرات فلک برترینه دن مثقال ذره هیچ برشی یوقدرکه
علمندن عادم اوله علادن ثرایه ثرادن ثریایه وارنجه
جمع اشیا علمی ایله ظهور وقدرت وارادت ومشیتی ایله
صدور بولمشدر عدد رمال قفار وقطرات امطار واوراق
اشجار ودقایق افکار وحقایق اذکار وعدد نجوم سما ودوران
ریاح وهوا کوتری علمنده مندرجدرکه موجودات ومعدوماتدن

دوردنجسی

برنسنه علمندن خارج دکلدر کما قال الله تعالی عالم الغیب
والشهادة وهو الحکیم الخبیر بیت غافر وذنب کناهکارات
وستار العیوب • وصف ذات پاکیدر دکلده علام الغیوب •
اصول ایمانک بشنجیسی اعتقاد اتمکدر باری تعالی مرید در
جمیع عالمده اولان اشیا قلیل وکثیر وجلیل وحقیر وصغیر وکبیر
خیر وشر نفع وضر وراحت وتعب وصحت ومرض مرتبة ازلدن
ابده وارنجه علم ازلیسندن ارادت ومشیت وتدبیر وتقدیر
حکمتی ایله صادر اولمشدر اکر انس وجن وملائکه وشیاطین
جمع اولوب اشیادن بر ذره نک تحریکنه وتسکیننه یاخود بر
شیک زیاده ونقصاننه وفاید وزیاننه سعی بلیغ وکوشش
بی دریغ ایلسه ارادتی وحول وقوتی متعلق اولمدین اتمکه قادر
اولمزلر زیاده وعقباده نه وجود بولورسه اللهک ارادتی
ومشیتی ایله وجود بولور ارادتی اولمدین برنسنه کمون وشهود
وهبوط وصعود وقیام وقعود بولمز کما قال الله تعالی اذا اراد شیئا
ان یقول له کن فیکون فسبحان الذی بیده ملکوت کل شیء والیه
ترجعون بیت ارادتی ایله کلدی وجوده موجودات • فناسنی
دیلیه کر اولورینه معدوم • اصول ایمانک آلتنجیسی الله

بشنجیسی

التنجیسی

تعالی

تعالی سمیع وبصیر اولدوغنی اعتقاد اتمکدرکه حق جل وعلا جمله
عالمی عالم اولدوغی کبی قریب وبعید ومجموع وفرید جلیل وحقیر
جمله اشیایی بصیردر کورر وذات پاکنه نظر ظلمت ونور وحجاب
وستور یوقدر جمله اسرار خفی واذکار جلی نحتنفی ایشدلمدک کفتار
ایشیدر لکن سمع وبصری حیوانات وانسانک سمع وبصرلری
کبی کوز قولق وصوت قرع ودق ایله دکلدر لیله مظلمه ده نمله
ضعیفه نک صخره سودا اوزرینه حرکت پاوسعت وابطاسن
کورر ویدی قات یرک التنده برشی الحلسه دیکلر ایشیدر تکلم
علمی فکرسز وفعلی بی آلت وقولی ذکرسزدر کذلک کورمسی وایشتمسی
کوز ایله قولاغله وسبب صوت ووصول اعصاب دماغله دکلدر
کما قال الله تعالی وهو السمیع البصیر بیت کورر تضرع وزاری
فنای عشاقی • کوکلدن اولسه ایشیدر ندای عشاقی • اصول
ایمانک یدنجیسی اعتقاد اتمکدرکه الله تعالی متکلمدر هر نه امر
ایلدی ایسه نافذ وواجب ووعد ووعیدن هر نه سویلدی
ایسه صادق وصایبدر امری ونهیی وخبری کلام وموجب
امری ونهیی عالمه سبب نظامدر لکن کلامی خلق ولسان
ودهان واسنانله دکلدر توریت وانجیل وزبور وفرقان

یدنجیسی

پیغمبرلری اوزرینه اینمش کتابلری وجمله سی کلام قدیم وخطاب
مستطابلریدر کلامی ادم کلامی کبی صوت وحروف ودم ترکیبی
ایله موصوف دکلدر بلکه کلامی اول کتابلرده اولان الفاظ وحروفک
معنالریدرکه ذات پاکی ایله قایم اولان صفات قدیمه سندندر
وبو الفاظ وعباراته کلام الله دینلمک اول معنالره دلالت ایلدوکی
اجلدندر وآیات قران عظیم معجزهٔ نبی امی کریمیدرکه الله تعالی
انک دلندن ایجاد خلق ایتمکله خصمی الزام حقه ارشاد وافحام
ایلمشدر کما قال الله تعالی ان الله یأمر بالعدل والاحسان وایتاء
ذی القربی وینهی عن الفحشاء والمنکر والبغی یعظکم لعلکم
تذکرون **بیت** حقک کلامن اکله صقن قلمه اشتباه
فهم ایتمین کلامی اولور عاقبت تباه

سکزنجیسی

اصول ایمانک سکزنجیسی
الله تعالی فاعل مختار ایدوکنه اعتقاد وتصدیق وجمیع مخلوقات
یالکز آنک خلقی ایله اولوب شریک اولمدوغنی تحقیق ایتمکدر
غنا وحرمان وزیاده ونقصان عجز وقدرت وجهل وحکمت
ومرض وصحت وتعب وراحت قوللرینه هرنه که عطا واحسان
ایلمش ایسه جمله عدل ودادندن نمایاندر ظلم اولمق احتمالی
یوقدر زیرا ظلم برکسنه نک ملکندن غیرده تصرفنه دیرلر
کونی عالم الله تعالینک ملکیدر اول باقی ولایزال ومالک
کندیدن غیری کل شئ هالکدر انفعالنه اعتراض وسؤال
وبال واقوالنه رد بلکه جواب محالدر کما قال الله تعالی لا یسئل
عما یفعل وهم یسئلون **بیت** حق فاعل مختار چو یوق فعلنه
سایل • صبر ایله قضاسینه واول حکمنه قایل •

طقوزنجیسی

اصول ایمانک
طقوزنجیسی سؤال آخرته ایناتمقدر بو سؤال اوزره که حق
جل وعلا انسانی روحله جسددن خلق انشا وجسدی
روحه منزل ومأوی ایلیوب روحی حین وشره قایل وجسدی
اکا تابع واجل مقدر کلنجه انی حامل قلدی اول انکه اجل مسمی
کله روح حیوانی که حیاتدر ملک الموت وروح انسانی که
نفس ناطقه دیرلر حق جل وعلا کندو قدرت الیله الدکما قال
الله تعالی الله یتوفی الانفس حین موتها والتی لم تمت فی
منامها فیمسک التی قضی علیها الموت ویرسل الاخری الی اجل
مسمی الایه میت مقبره یه قونوب اوزرینه قران عظیم
اوقنوب کیتدکلرندن صکره عینه روح بدننه جاری اولوب
منکر ونکیر بتندن ونبیسندن سؤال ایلدکلرندن صکره
جوابه قادر اولنلر حضوره اولمینلر قیامته دک شر

وشوده اولورلر قيامت كونی روز جزا وثواب وروز عذاب
وعقابدر خلايق حشر ودفاتر اعمال نشر اولوب خير اكر شر
هر كشينك عملی ميزانه وزن اولندقدن صكره شاه وكدا عمللرينه
كوره جزا بولوب انلركه دنياده صراط مستقيم اوزرينه اولالر
آخرتده صراطی يلدرم كبی كچوب وساقی باقی الندن آب كوثر
ايچوب سرور وحبور ايله جنته داخل اولوب حضوره واصل
اولورلر انلركه دنياده خصال حميده وطريق مرضيه اولميوب
دايما فسق وفجور ومعصيت رب غفورده اولوب افعال واقوالنده
عدل وداد والتهك امنه الطاعت وانقياد اوزرينه اولميه لر
نعوذ بالله يرلری نار جحيم ومحضرلری عذاب اليم اولور بو
عاصيلردن دخی انبياء انام وعلماء عظام وشهداء كرام
شفاعتلرنه مظهر دوشنلر نجات بولوب ومحروم اولنلر قعر
جحيمده متروك ومغمور اولوب هدم عقارب وحيات اولورلر
انلر دخی اكر آخر نفسه دك ايمان واعتقاد پاك اوزرينه اولمشلر
ايسه كناهلری مقداری يانوب ينه چقرلر اكر ايمانی يتورمشلر
ايسه هلاك اولوب ابد الآباد نار جحيم انلرك يری وعذابلری
زياده اولسون ديو اهل جنتك صفالرينه ابرا قدن بقرلر بيت

شاد دوامت محمد اولن • هم جكرمی شفيعی احمد اولن
وصف اولنمز اكرچه عصيانم • حمد لله درستدر ايمانم

اوجهی

نثر اصول ايمانك اوچنجيسی پيغمبرلر حقنده بو وجهله
اعتقاد اتمكدركه حق جل وعلا وتقدس انسانی
خلق ايدوب وافعال واعمالندن بعضنی سبب سعادت
وبعضنی باعث ذلت وشقاوت ايلدی پس انسان
كندينك سعادت وشقاسنی خصوصنی كندی كنديدن
بلمكه قادر اولميوب بلكه افعال صالحه دن اعمال صالحه یی
فرق ايدوب بونلری اعلام ايلر برادمه محتاج ومنتظر
اولديلر او لعليم وحكيم قولهينه لطف عميم ايليوب بعض
قابل فيض اولان انسانه كتاب وتبيان ايله ملك
كوندردی انلردن ملكدن طريق سعادتی وشقاوتی
اوكرنوب عامه انامی طريق حقه دوندردی كما قال الله
تعالی ولو جعلناه ملكا لجعلناه رجلا وللبسنا عليهم
ما يلبسون اولكسنه لر انبياء عظام دركه خواص عوام
انلردن دين اسلامی تمام تحصيل وانلری مستحق اولدقلری
سعادت شقالرينی تكميل ايدوب عمل قلديلر تاكه روز جزاده

ایواکرکم اید کلهینی بولدیلر نتکم حق تعالی وماکنا
معذبین حتی نبعث رسولا بیورمشدر خصوصا سرور
کاینات ومفخر موجودات حضرت رسول اکرم محمد مصطفی
صلی الله تعالی علیه وسلم ثقلینه بشیر ونذیر کوندریلوب
درجهٔ نبوت ومرتبهٔ رسالتده بر وجهله کمال بولدیکه اندن
زیادهیه مجال محال اولوب انی خاتم الانبیا وامتی خیر
الامم ایلیوب اختیار واصطفا ایلدی مصرع محمدا ثم حمدا
ثم حمدا کما قال الله تعالی ماکان محمد ابا احد من رجالکم
ولکن رسول الله وخاتم النبیین وکان الله علیما حکیما

نظم
محمد کیست جاز افروغ العین • کمان ابروی بزم قاب قوسین
بکشتی نوح الکر شد صاحب عهد • ولی نسبت بالطفیلست در مهد

اما فروع ایمانکه اون ننه اعضا وجوارحله انسان
عمله کتوروب عبادت ایلمکدن عبارت ایدی جمله سنک
محصلی وماحصلی الله تعالینک حرام ایلدوکی نسنه لردن اجتناب
وفرض ایلدوکی تکالیف اعمال صالحه یه مباشرت وارتکابدر
بو دخی ایکی قسمدر • بر قسمی کشینک کندو ایله الله اورته سنده
اولان احوالدرکه اوامر ونواهی الهی ایله واجب اولمش

شجرهٔ اصل ایمان کبی فروع ایمان داخی اوندر

قسم اول

اعمالدر مداومت صوم وصلوة وملازمت حج وزکوة وشرب
خمر وزنا ولواطه دن احتراز ایدوب حقوق مسلمینه
دست درازلق اتمک کبی • وبر قسمی دخی کشینک کندی ایله خلق
اورته سنده اولان حقوقدر رعایا وبرایایه عدالت وخلقه
ظلم وتعدی ومغدردن صیانت وظلم وتعدی وحقدن
تجاوزه تصدی ایدنلره سیاست اتمک کبی • قسم اول حق
الله اولوب وحق جل وعلانک دریای رحمتی بی حد وبی
کنار وقوللرینه شفقت ومرحمتی غالب بر کریم وغفار
اولمغین امرینه طاعت ایلمین بد فعاللرک کناهلرندن
تجاوز ایدوب مغفرت اتمک احتمالدر بیت بحر جودینه
حد غایت یوق • کرم عفوینه نهایت یوق • نثر حقوق
عباد غیرک حقی اولوب حق الله اولمیجق خصم حقن
طلب ایلدوکنده منع ودفع ایلمک شاننه لایق عدل وداد
اولمیوب مسامحه وعفوه مجال محالدر • آمدی پادشاه
اسلام اولان خیر الانام اولا واجب اولان اللهک
امرینه اطاعت وبیورمدوغی فرایضی ادا ایلیوب خالصا
لوجه الله عبادت ایلدوکندن صکره احوال رعایا وبرایاده

قسم ثانی

عدالت ایتمکی کندویه فرض عین واهل وعیال واموال رعیت
حمایت وصیانت ایتمکی اوزرینه لازم الادا قرض دین بلوب
اداسنه اهمال ایلیه بلمش اولا کیم حق جل وعلانک غضب بطشی
شدید وعذاب جحیمی الیم ومدید در بر حاکمدرکه شاهد ایتمز
بر عالمدرکه بلمزین دیمز بر عادلدرکه ایکی خصمک برینه مایل
دکل بر منتقمدرکه شفاعت ورشوتله منع ودفعی قابل دکلدر
بر پادشاهدرکه شاهله گدا اياننده یکساندر وبر عدالت
پناهدرکه حکمی عالیشان وفرمانی واجب الاذعاندر نه
حضرتندن غیری مقر ونه باب رحمتندن غیری جای
مقر واردر واصول عدل وانصاف دخی اون نسنه
درکه ثابت وجی خلافدر اولکی اصل نعمت ولایت سلطنتک
شرف وقدرین بلوب مقتضاسنجه شکرین ایدوب
وعمل فکرین قلمقدر نتکم شیخ سعدی بیوردر شعر
حکمت محض است اکر لطف جهان آفرین * خاص کند بنده مصلحت
عام را نثر پس ولایت سلطنت بر نعمت عظمی وکرامت حکم
حکومت بر سعادت کبرادر بساط عدل وداد تمهید
وربط حمایت حقوق عبادی تشیید وتسدید ایدوب

مطلب اصول عدل دخی اوندر
فروع ایماندن اصل اول

تمام حقنی ادا ایدن پادشاه اسلام دنیوی واخروی بر مرتبهٔ
سعادته واصل اولورکه اندن اوته سعادت ممکن ومتصور
دکل نظم سلطنت شاهد اوزکه نعمتدر * باعث رحمت
سعادتدر * عدل وداد ایلیه رعیتنه * ظل حق آفتاب
دولتدر نثر وخدمتنده قاصر یا خود طمع خام ایله ظلم وتعدیه
ناظر وناصر اولوب نعمت رب العزته منکر وکافر اولان
بدکام دخی بر درجه ده شقاوته متصل اولورکه اندن
اوته شقاوت انکار عقولده متمکن ومتفکر دکلدر بیت
پادشاه اولسه که جنابیشه * قلمسون لطف حقی اندیشه
نکند جبیشه سلطانی * که بیله یدرکرک شوبانی
نثر ونعمت سلطنت عظمت قدرینه وجلالت خطرینه دلیل
نبیل احادیث رسول احادیث وجیله دکه بیوردر الحدیث
عدل السلطان یوم واحد افضل من عبادة سبعین سنة
یعنی سلطان اعظم واکمل بر کون عدالتی غیریلرک یتمش ییل
عبادتندن افضلدر ودخی بیوردر اذا کان یوم القیمة لا یبقی
ظل ولا ملجأ الا ظل الله تعالی لا یستظل بظله الا سبعة اناس
سلطان عادل فی رعیته وشاب نشأ فی عبادة ربه ورجل

يكون فى السوق وقلبه فى المسجد ورجلان تحابا فى الله
ورجل ذكر الله تعالى فى الخلوة فادرى دمعه من مقله ورجل
دعته امراة ذات جمال ومال فقال انى اخاف الله تعالى
ورجل تصدق شرابيمينه حتى لا تعلم شماله يعنى يوم قيامتده
كه حرارت تاب افتاب عالمى سوزان واتش حسرت وحيرت
وندامت دللرى بريان ايليوب انده حامدن خلق عالم برى
برينه صقلوب دهشت وضجردن كيمى قالقوب كيمى ييقلوب
عالم باشلرينه زندان اولوب حرارتدن براٰن صبر وقراره
امكان اولميوب بربرده صغنوب آسوده حال اولاجق سايه
وظل اولمقاليه الا سايۀ رب متعال قالد اول كولكه ده اهل
محشردن هيچ كمسنه كولكه لنوب حضور ايتمز الا يدى كمسنه
حضور ايدوب كسب سرور ايدر برى اول پادشاه عادلدركه
دنياده رعايا وبرايايه عدل وانصافى كامل اوله برى اوليكيدر
كه حقنه عبادتده پرورده حاصل اوله برى اول اهل بازاردركه
جسمى سوقده دكاندر وقلبى مسجده عبادت كه دكارده اوله برى
دخى اول ايكى آدم دركه برى برينه الله ايچون محبت ومودت ورضيا
حق ايچون بربرلرينى حمايت وصيانت ايليه لر برى دخى اول عاقل

ودانا واول كامل بينادركه خلوتنده اللهى ذكر ايدوب
كوزلرى ياشن دريا ايليه برى دخى اول اركه نفسنه غالبده
دلاوردركه برجمال ومال صاحبى عورت مال وجمال عرض ايدوب
انى وصالنه دعوت ايدوب اول الله قورقوسندن دعوتنه
اجابت ايلميه برى دخى اولكمسنه دركه صاغ الى كزلوجه صدقه
بيشمار ويروب صول الى اندن خبردار اولميه مخفى دكلدركه
حق جل وعلا سايه دن منزهدر زيرا سايه جسمك حاليدر حق
تعالى جسم وجسمانى وزمانى ومكانى دكلدر بو حديث شريفده
سايه رأفت ورحمتدن كنايتدر غايتده اتيى كونلرده كولكه
جاى حضور خصوصا ديار عربده مقبول ومشكور اولدوغى
اجلدن ظل ايله تعبير اولمشدر ياخود حذف اضافت ايله
سايه عرشدن عبارتدر ودخى بودر احب الناس الى الله
واقربهم اليه السلطان العادل وابغضهم اليه وابعدهم
منه السلطان الجاير يعنى خلقك الله تعالى يه قتى سوكليسى
وقتى يقيني اولدى اول پادشاه عدالت كزيندركه خلق عالم
زمان سلطنتنده شر وشوردن امين اولالر والله تعالى نك
زياده مغضوبى اول پادشاه ظالم منكوبدركه ظلم تعديسندن

رعایا وبرایانك کوزلری کریان واتش بلا ومحنت ایله

جکرلر بریان اوله، ودخی بیوردر: والذی نفس محمد بیده انه

لیرفع کل یوم للسلطان العادل الی السماء من العمل مثل جملة

عمل الرعیة وکل صلوة یصلیها تعدل سبعین الف صلوة یعنی

شول الله حقیچون که محمدك نفسی ید قدرتنده در، پادشاه

عادلك هر کونکی که عدل ایله اجرا اولنور کوننده جمله رعایانك

اعمال صالحه قدر اعمال صالحه‌سی کوکه چقر وهر نماز که

قیلور یتمش بیك نماز یرینه کچر، بو ذکر اولنان احادیث

شریفه مفهومندن معلوم اولدیکه الله تعالینك یاننده

سلطنتدن عالی بر مرتبهٔ جلیله وعدالتدن یوجه بر بلند

درجهٔ جمیله اولمیه که ازدیاد ثواب جزیله باعث اوله امدی

شول پادشاه که نعمت سلطنتك قدرینی بلمیه هوای نفس

اماره سنه اویوب رعایاسنه عدالت ایله عمل قلمیه قورقو

واردر که الله تعالی انی دوشمن بیلوب وامتازوا الیوم

ایها المجرمون امری ایله ندا اولنه دیو کون نعوذ بالله

عداوت حقله امتیاز بوله، بیت بوقدر نعمته واصل ایکن

دنیانك، شاه کم ظالم اوله دشمنیدر مولانك، ودخی

ولایت سلطنتك خطری عظیم وشکرینی بلمیوب عدالتدن

عدول ایدنه اللهك عذابی الیم اولدوغنه افضل ناس

ابن عباس حضرتلرندن روایت اولنان حدیث شریف

دخی دلالت ایدرکه بیوردرکو نلرده برکون حضرت رسول

اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم کلوب کعبه قپوسنك

حلقه سنه یاپشوب اطرافنده حاضر اولان اکابر قریشه

ناظر اولوب بیوردیکه یا سادات قریش رعایا وتوابعکزه

اوچ نسنه ایله معامله ایلکوز تاکه سزی ما بینلرنده حکم

قیلهلر عدالت ایله حکم ایلیوب لطفله سویلکز، واکر

سزدن مرحمت استه‌سهلر خاطرلرینی رعایت ایلکز، واکر

سزدن بر نسنه رجا ایلسه‌لر حاجتلرن قضا ایدوب حسن

ادا ایله ارضا ایلکز، شول کسنه که بو اوچ نسنه ایله عامل اولمیه

اللهك لعنتی وملکلرك لعنتی اوزرینه شامل اولوب

ایشلدوکی عملرك فرضی ونفلنی الله قبول ایلمیون دیو دعا

ایلمشدر دیر، دعای رسول مقبول اولمق خلاف معقول

ومنقول دکل، پس ظالم اولان پادشاه دنیاده زوال سلطنت

وآخرتده غضب رب عزت ایله تباه اولمق مقرر اولور

و بو حديث شريف دخي دلالت ايدركه بيورر من حكم بين
الناس خصمين فظلم فلعنة الله على الظالمين يعني بر كمسنه
ايكي خصمك ما بيننده حكم ايليوب حكمنده ظلم ايلسه الله تعالى
لعنتي ظالمين اوزرلرينه اولسون و دخي بيورر ثلثة لا ينظر الله
اليهم يوم القيمة سلطان كاذب وشيخ زان وفقير متكبر يعني
حق جل وعلا قيامت كوننده اوچ كمسنه نظر ايلمز بري اول پادشاه
كاذب كه كذب ووعده متصل مداوم ومواظب اولوب
وعديده وفا ووعيدني اجرا ايلمز بري دخي اول پير فانيدركه
زاني اوله وبريسي دخي اول فقيردركه عجب وتكبره اسيردر و دخي
بيورر ما من عبد ولاه الله تعالى امر رعيته فغشهم ولم ينصح
لهم ولم يشفق عليهم الا حرم الله تعالى عليه الجنة يعني اللهك
قوللرندن هيچ بر قول يوقدر كه رعيتك امري اوزرينه الله تعالى
اني والي وحاكم ايليه دخي اول كمسنه انلره شفقت ومرحمت
ايتميوب ظالم اوله الله تعالى اول كشيه جنتي حرام وجهنم اوديله
عذابين بر دوام ايليه و دخي بيورر من ولي امور المسلمين ولم يحفظهم
كحفظ اهل بيته فقد تبوأ مقعده من النار يعني بر كمسنه كه مصالح
مسلمين اوزرينه والي اولا دخي انلري كندو اهل وعيالي كبي حفظ

وحراست

وحراست وحمايت وصيانت ايلميه تحقيق اول كشي جهنم اودنه
يرين يراقلسون و دخي بيورر رجلان من امتي يحرمان شفاعتي
حاضرلسون
ملك ظالم ومبتدع غال في الدين يتعدى الحدود يعني يوم قيامتده
ايكي كمسنه بنم شفاعتمدن محروم ونظر عنايتمدن مشئوم
اولورلر بري پادشاه ظالمدر بري اول بدعتلر احداث ايدنجي
ديني حكملرده طغيان ايدوب حدود اللهدن تجاوز ايتمكي
كندويه شان اتخاذ ايدر و دخي بيورر اشد الناس عذابا
يوم القيمة السلطان الظالم يعني يوم قيامتده اشد عذاب
ايله عذاب والد عقاب ايله عقاب اولنان اول پادشاه ظالم
دركه دائما رعايا وبرايايه ظلم وتعدي ايلمكه ملازم ومداوم
در و بر حديث شريفده دخي بيورر الله تعالى بش كمسنيه
غضب ايدر واسترسه غضبني امضا وامرا ايدوب
يرني نار ايدر بري اول اميردركه رعيتدن حقني تقير
وقطعيا الور اما ظلمي اوزرلرندن دفع ايلمكده تقصير ايدر
بري دخي اول قومك رئيسيدركه قومي اكا اطاعت ايدر
اما اول قوي وضعيفي حمايتده برابر كورمز بلكه اكثر
قوي يه مايل اولوب ضعيفك حقني ضايع وزايل ايدر وبري

دخی اولکمسنه دنکه اهلنه وعیالنه اللهه طاعت وعبادت
اتمکله امر ایدوب عبادت واجب اولدیغنی تفهیم وآداب
علم وعملی انلره تعلیم ایلمیه ونفقه لرینی حلالدن حرامی تقدیم
اتمکه مبالات اتمیه وبری داخی اولکمسنه دنکه برآدمی اجرتله
استخدام ایدوب خدمتنی تمام ایلدوکدنصکره اجرتن
ویرمیوب بلکه عرضنه اقدام ایدر بری دخی اول اوردر
که عورتنه مهرین ویرمکه توغل ایدر ودخی قابل مقاله صواب
عمر ابن الخطاب رضی الله عنه دن روایت اولنور که بر کون
مقبره یه بر جنازه کتوردیلر بر کمسنه جنازه نك اوکنه دوشوب
کلدی ونمازنی خلق ایله قلدی میت که دفن اولندی اوتور
دیلر ایلکر کلوب قبرك اوزرینه الن قویوب یارب سن بوکا
عذاب ایدرسك حقکدر زیرا سکا عاصی اولدی اکر رحمت
ایدرسك سنك رحمتکه محتاجدر ای میت دولت وسعادت
سنك اکر امیر وعریف وعوانی دکل ایسك دیوب کوزدن
غایب اولدی حضرت عمر بولمغه اتمام ایلدی طالب اولوب
بولمدیلر حضرت عمر بوکشی خضر عم ایدی وبو سویلدوکی
سوز صحیح کلامدر حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم

بویله

بویله بیورمشدر دیوب بو حدیث شریفی اوقودیلر قال النبی
صلی الله علیه وسلم ویل للامراء ویل للعرفاء ویل للعوانیه فانهم
قوم یعلقون یوم القیمة من السما بذوابتهم یودون لولم
یعملوا اعمالا قط یعنی عذاب شدید بکلره وئیسلره وعوانیلره
ایچندر بونلر بر قومدر یوم قیامتده صاچلرندن کوکه اصیلوب
عذاب اولنورلر دنولیدی دنیاده بر عمل اتمش اولیدق
دیرلر وبر حدیث شریف دخی ما من رجل ولی امر عشرة من
الناس الا جیء به یوم القیمة ویداه مغلولتان الی عنقه فان
کان عمله صالحا فك الغل عنه وان کان سیئا زید علیه غل
آخر یعنی هیچ بر آدم یوقدر که اون آدم اوزرینه والی اولدقیامت
کوننده حضور حقه اللری بوینینه بغلو کتورلر دفتر اعمال
کوریلور وایشلدوکی ایشلر صورولور اکر عملری خیر ایسه
باغلری چوزیلور اکر عملری یارامز ایسه اول باغك اوزرینه
بر باغ دخی اوریلور ودخی حضرت علی کرم الله وجهه بیوردیلر
یوننده اولان قاضیلر اللهه ملاقی اولدقلری حینده عذاب شدید
ایله عقاب اولنورلر الاشول قاضیلر که عدل وداد حکملرنده عادت
معتادلری اولوب اقارب ایله اجانب یانلرنده برابر واکابردن

خوف وخشیت یاخود طمع خام بر نکبت ایله اللهک حکمنی
تبدیلدن حذر رعایت فضل وهنرلری اولا انواع کلام
قدیمی مشکات وصحایف قرآن عظیمی جمال باکمال الهیه
منزلات ایدوب وحق صریح وکتابده نص نصیح اوزرینه حکم
ایلیه لر بیت حاکم که حکمی حقله در حق معیندر دنیا وآخرتده
سعادت قرینیدر ودخی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی
علیه وسلم بیوردر یؤتی بالولاة یوم القیمة فیقول الله
انتم کنتم رعاة خلقی وخزنة ملکی فی ارضی ثم یقول لاحدهم
لم ضربت عبادی فوق الحد الذی امرت به فیقول یا رب لانهم
عصوك وخالفوك فیقول سبحانه لا ینبغی ان یسبق غضبك غضبی
ثم یقول للآخر لم عاقبت عبادی اقل من الحد الذی امرت به
فیقول یا رب رحمتهم فیقول تعالی کیف تکون ارحم منی خذوا الذی
زاد والذی نقص واحشوا بهم زوایا جهنم یعنی قیامت کوننده
والی وحاکم اولنلر حضور حضرت رب عزته احضار اولنوب سز
دنیاده بنم مخلوقاتمك راعیلری وحاکملری وخزاین ارضمك خازن
وخادملری ایدیکز دیو خطاب باعتاب اظهار اولندقدنصکره
ایچلرندن برینه سن بنم قوللریمی سکا امر ایلدوکم حددن

زیاده

زیاده ضرب ایله بدحال ایلدك دیو سؤال ایدیجك یا رب سکا عاصی
اولوب امریکه مخالفت ایلدیلر دیو جواب بی مآل ایدر حق جل
وعلا بن لایق می ایدیکه سنك غضبك بنم غضبم اوزرینه سابق
اوله دیر آندن صکره برینه دخی نیچون بنم قوللرمه بن امر ایلدیکم
حددن انقص ایله عتاب ایلدك دیو بو عتاب ایلدوکمدن
یا رب مرحمت ایلدم دیو جواب ویرر حق جل وعلا بن ارحم
الراحمین ایکن سن نه عجب مرحمت وشفقتده بندن برتر
اولدك دیو بویوروب بونلردن اول زیاده اوردقلرینی
الوب اکسك اوردقلرینی بونلره تکمیل وبونلری زاویهٔ جهنمه
بند وزنجیر ایله تقیید وتنکیل ایلکز دیو عذاب ملکلرینه
امر ایدوب خطاب ایدر ودخی اصحاب کزینی رضوان الله
علیهم اجمعیندن حذیفه حضرتلری رضی الله عنه بر والی
وحاکم اولنلری مدح وثنا برکت وخیر ایله دعا ایلمزز کرك
عابد وصالح کرك عاصی وطالح اولسون زیرا بن رسول اللهدن
ایشتدم والی وحاکم اولنلردن عادل وظالم جمله صراط
اوزرینه جمع اولنوب حق جل وعلا صراطه وحی ایدر صراط
صاربصلور صیقلور عادل اولنلر دخی ظالم اولنلر ایله بیله

دوشر بیقلو بتمش یل کیدرلر نا رجمنک دینه یتشه بیلورلر
دیو سوردیلر دیدی بو تقدیرجه احوال الحکام ذوی الاحترام قتی
مشکل وطلب ریاست وحکومت ذوی العقول دن رأی باطل
اولدوغنده شبهه قالمز ودخی خبرده وارد اولدیکه حضرت
داود عم تبدیل صورت ایدوب خلق ایچنده گزر ورأت
کلروکنه داودی نجه بیلورسز ایو آدم میدر دیو صورار دی
بر کون حضرت جبریل امین امر حق ایله آدم شکلنده کلوب
یولی اوزره دوریدی حضرت داود بینه عادتی اوزره داودی
نجه بیلورسز حاکم عادلمی یوخسه ظالم ها بیلیدر دیو اکا
صوردی حضرت جبرئیل عم داود نه گوزل آدم ایدی اکر
اکل وشربی بیت المالدن اولمیوب کسب حلالندن ییسه
دیدی حضرت داود همان اغلیه رق محرابنه کلوب ودامن
تضرع وتوقعی الله اوروب الهی بکا صنعت تعلیم ایله تاکه
کندی بیمدن یوب صیانت بیت المال امینی اولم دیو
نیاز وگریه جانکداز ایلدی حق جل وعلا دعاسنی مقبول
وتیر تضرعنی هدف قبوله موصوف قلیوب الله دموری
خمیر کبی یومشاندروب وزره طوقومق صنعتنی الهام ایله

معلوم

معلوم ایدوب کسب حلال ایله مشغول اولدیغی نتکم قوله عظیمه
والنا له الحدید وینه وعلمناه صنعة لبوس بیوردی بو نصنع
اشارت وارد رکه کشینک کندی معاشی ومعادی خصوصنده
لازم اولان امورنی تدارکنده قصوری اولوب البته بر رجل فی
ومرشدک ارشادنه احتیاج وارد روعادة الله دخی
بونک اوزرینه در که قول برحسنه نک اسبابنه مباشرت ایدوب
حسنه طلب ایتمیجه انی اول قوله میسر وسعادت الیه آکر
حقیقت حال بو منوال اوزرینه اولمسه ابتدادن حضرت داود
نیچون طلب وسؤال ایتمیوب یاخود حق تعالی طلب ایتدیرن
نیچون مطلوبینه ایصال ایتمیه ایدی پس معلوم اولدیکه حصول
مراده هم طلب مهم ارشاد امر مهم ومعتاد ایمش ودخی اکابر
اصحاب کرامدن امیر المؤمنین حضرت عمر ابن الخطاب رضه هر
کیجه عسس ایله اطراف شهری طولاشوردی که اهالی ولایته
خلل وضرر اولور بر حالت وخصلت کورورسه دفعنه تدارک
واصلاح احوال رعایا بی ممالک المیه اهتمام ایدردی که براو یونده کیجه
صوایچه وکی ساقیده ده قالمش وکندوی ودطه هلاک صالمش
اولوب بن انی یا غلیوب بیمار ایدوب بر ینه بغلیم قیامت

كونده اندن سؤال اولنه قدر لال اولوب عذاب اليم قهاره
كرفتار اولم ديردي بيت سعي ايتمين عدالته بولمز سعادتي
ظالم كورر فاني كونده قيامتي پس حضرت عمر رضي الله عنه
آخرتده سعادت وصفاسي مقرر دنياده جنت ايله مشرف اولمش
قدري بلند ومرتبه سي عالي سعادتمند برسرور ايكن.
ولايت وحكومتي خصوصنده بو منوال اوزره خوف وحذر اوزره
اولمجق قياس اولنه كه غيري حاكم ظالم اولنلر حكومتلرنده
نيجه خوف وخشيت وعدالتلرنده نه درجه ده اهتمام ودقت
ايتمك لازم اولوركه روز جزاده يري نار وانواع عذابه
كرفتار اولميوب دولت ابدي وسعادت سرمدي يه واصل
اولالر ونه دخي حضرت عمرك اوغلي عبدالله رضه حكايت ايلديكه
بابام حضرت عمر رضه باغ جهاندن روضه جنانه رحلت
ايلدوكندن صكره يارب العالمين امير المؤمنين حضرتلريني
بكا واقعه مده كوستر كوريم نه حالده در ديو جناب حقه تضرع
وابتهال ايدردم اون ايكي يلدن صكره بر كيجه واقعه مده جمال
باكمالني كوردم كانه غسل ايليوب پاك ازار بورنمش وهنوز
اضطرابدن خلاص اولنلر شكلنده اوروتمش يا امير المؤمنين

ربكي

ربكي نيجه بولدك وحين ملاقاتده نه عمل قلدك وكافه نعمتي حسنا تكلو
جزاوته كوندن تكريم ايلمه اكرا يكيه مزا كوردي ديو سؤال ايلدم بويوردي
كه يا عبدالله نه قدر زماندركه بن سندن جدا اولدم يا امير
المؤمنين اون ايكي يل اولدي ديدم جواب ويروب سزي خمار قدر
ايدلي بو زمانه كلنجه سؤال وجواب وحساب وعتابده ايدم
خوف ايلدم كه هلاك اولم لكن الله تعالى حليم وغفور رحيم
وجواد وكريم در بنم ايتدكلريمه قالمدي وبني عذاب اليم ايله
تا بجيمه صالمدي ديو بيوردي بيت يوقدر جهانده هيچ عملم
حق عليمدر امانه رجاده كوكل اولكيم در چونكه حضرت
عمر اسباب ولايتده بر ذره دن غيري سبب خشمي يوغيكن
بوقدر زمان حساب وعتاب وسؤال وجوابدن امان بولميه
غيري ناسك احوالي نيجه اولور قياس اولنه حكايت قيصر روم
مدينه منوره يه بر آدم كوندردي كه حضرت عمرك اطوار وافعال
واحوال واقوالنه نظر ايدوب كلوب قيصره خبر ويره وقتاكم مدينه يه
داخل اولدي اهل مدينه يه ملكمز قنده در ديو كيتدي دلتمز اولان
ادلري ايله سايل اولوب بسط مقال ايلدي انلر دخي بزم ملكمز
بو قدر بلكه اميرمز وار در حالا شهردن طشره چقدي ديو جواب

تبدیل ایله قیل وقال ایلدیلر همان در حال چقوب جبت وجبر و طلب امیده تك وپو ایلدی و حضرت عمری بولدیکه کونشه قرشو قوم اوزرنده درع سن باشی التنده اولوب یاتمش و مبارك یوزینك تری باران رحمت کبی یری اصلاتمش سایهٔ عدالت پناهنده خلق عالم آسوده حال اویوده قلدی کبی اویوب خیرته واروب بر از طوردی عبرت نظریله باقوب حضرت عمره خیلی مهابت کوردی و نفسنه کفت کو ایدوب بر آدم که جمیع ملوك ممالك روی زمینی مهابت سهم کیننده صدرنشین اولوب قرار رخصت و قهرمانان جهان وروز اوران تمان پنجه قهرندن امین اولوب قرار فرصت بولمیه لر دخی انك حال سعادت مآلی بو منوال اوزره اوله حاشا که بونك سالك اولدوغی دین باطل و جناب حقدن بونك مالك اولدوغی قوت قاهره یه کون مکان حایل اولا یا عمر عالمی عدلك ایله اویوده سعی ایلدك انکچوندر که سن دخی یتوب حضور ایلدك . ترم ملکنی عدالت ایله حکومت سورمز انکچوندر خوف دوشمندن کیجه لر اویقو یوتمز کورمز بیت عدالت اته خلیفه یتور حضور ایلر عدو نظر قلدحق کوزلرینی کور ایلر اکرخدمت رسالت

ایله

ایله کلمش اولمیه ایدم سنك دینکه کیروب بونده قالور ایدم اما اداء خدمت ایلدیکمدن صکره ینه عودت ایلیوب شرف اسلامله مشرف اولورم متعهدم دیدی فروع ایماندن اصل ثانی پادشاه اسلام اولان خیر الانام دایما علمای دین اسلامی کورمکه مشتاق و وعظ نصیحتلرینی اشتمکه پر اشتیاق اولوب حرص دنیا ایله دیده جانلری نابینا اولان عالملر ایله که طمع دنیای دون تنلرینی ذلیل و زبون ایدوب تنلرینده و غیره ظالملر مصاحبت و الفت ایلمکدن غایتده حذر اوزرینه اولملریدر زیرا بو عالملر علمای سوء دیرلر بونلر اول مکر و حیله صاحبی جاهل ظالملردرکه مرادات نفسانیه لرینی حاصل اولمق ایچون حق سوزی قویوب پادشاهك هواسنه اویوب طمع خام اکل حرام و سایر نامشروع ایشلردن پیوند نصح پند ایله توسن نفس نفسنی بند ایدوب منع ایلمك لازم ایکن خوش آمدلر ایدوب هواسنه ملایم سوزلر سویلیوب نعوذ بالله بلکه تلبیس ایله ظلمی عدالت و عدلی غدر و ضلالت صورتنده قویوب طبع لطیفی ظلمه مایل اولمغه عازم اولورلر بیت زنهار آفرین بد زنهار وقنا ربنا عذاب النار بونلر اهل علم شکلنده

جاهللردینی دنیایه بیع ایلمش دنی اراذللردر حب دنیا ایله
امور آخرت خاطرلرینه خطور ایتمیوب حاله ناظر سعادت
اخرویه دکل بلکه سیادت دنیه وقیددن بیله خایب وخاسر
اولورلر کندلری هلاک اولدقلری یتمز مصاحبت والفت
ایتدکلرینی بیله هلاک ودندنناک ایدرلر بیت عالم دکلدر اولکه
بیلوب عامل اولمیه ، دنیایه دینی بیع ایدم هم نایل اولمیه بیت
عالم که کامرانی وتن پروري کند ، اوخویشتن کست کرا رهبري کند
اما علماء دین وفضلاء صالحین که ورثه انبیاي عظام
ومرتبه مرتبه اعمال سعادت انجامدر مناصب فانیه یه طالب
ومطالب نفسانیه یه راغب اولمیوب اقصاي مرامیلري رضاي
واجب مطلق ایچون کلام حق سویلیوب راه ضلالتده اولنلره
هدایت ایلمکه قصد وعزیمت اولنمین بنم وولی ادانی واعالی
هرکیمه مقارن اولسه دنیا وآخرت بلالرندن ابعاد وطریق
صلاح وفلاحه ایراد وارشاد ایلمک شیمه کریمه وعادت مستمره
لریدر ، وارثان انبیا اند اهل علم ، رشحه اقلام ایشان
کیمیاست ، توتیاي چشم ارباب یقین ، خاکپاي وارثان
انبیاست ، ادم اوو دریامی ارشاد ایدم ، باغ جنانه کوتوردی

شاد

شاد ایدم ، سنکم واصلیندن رشید سعید شقیق بلخی حضرتلری
خلفادن هرون رشیدک حرم خاصنه داخل وکند ویه تنها
سنده واصل اولدی هرون اکا سن شقیق زاهدمسن دیو
خطاب ایدوب اولدخی بلی شقیق بلخی یم اما زاهد دکلم
دیو جواب ویردی هرون ادب اوزرینه اوتوروب اندن
نصیحت طلب ایلدی شقیق شفیق دخی نصیحتی باز وعظ
وپنده آغاز ایلیوب یا امیر المؤمنین حق جل وعلا سنی
ابوبکر صدیق مکاننده قویوب مکانت ویردی سندن
انک کبی صداقت وامانت استر ، وسکا عمر ابن الخطاب یرین
ویردی سندن انک کبی فصل خطاب وحقی باطلدن ایروب
عمل باصواب استر ، وسنی ذي النورین مرتبه سنده قودی
سندن انک کبی علم وعدل ونونخیا وکرم وضیا حلم وعلو
همم استر ، وسنی حضرت علی مقامنده قایم قلدی سندن انک
کبی علوم وحکم وکتاب کریم اوزره فصل وفضل استر دیدی ،
هرون دخی زیاده ایله دیدی شقیق بسط کلام
حقیق ایدوب یا امیر المؤمنین بلکه الله تعالی نک جهنم
دیرلر بر دار عذابی وار در سنی اکا بواب ایلدی وسکا اوچ

نسنه ویردی بری بیت المال بری عصا بری قلج وبکا امر
ایلدیکه بو اوچ نسنه ایله مخلوقی جهنمه کیرمکدن منع و ریاض
باغ جنانه جمع ایلیه سن شویله کم سنکا عرض احتیاج
ایدوب فقر وفنا ایله کله اکا بیت المالدن احسان وعطا
قیل وشول بی نصیبلر که الله تعالینک امرینه طوغری سکا
مخالفت ایلیه لر انک عصا ایله قدرن دوتا قلوب تادیب
ایله وشول کسنه لر که بغیر حق قتل نفس ایدوب کناه ایدرلر
مقتولک ولیسی اذن ویررسه انی قلج ایله هلاک ایلیوب
تباه ایله اکر امر ایلدوکی نسنه لری ایشلیوب مخالفت
ایلیه سن بلمش اول که سن دار اهل نار اولوب ساکن دار بوار
اولورسن دیدی مستسقی ایکن وعده من شرابه طویمدی کبی
هرون دخی وعظ ونصیحت ایله خطاب مستطابه طویموب
دخی زیاده ایله دیدی اهل عالم عرفانک چرخی حضرت شقیق
بلخی بنه تحقیق حقیقه شروع ایدوب سن بر کولسن
عالمی آبی صافی وجاری بکا بکزرسن زیرا سنکم
اولان عاملک انهار بکزرلر اکر صویک باشی پاک وآری
اولا ایرمقلر بولانق اولمایی کدر ویرمز اکر بیکار بولانق

اولمه ایرمقلر صافی اولمغله خلق عالمه صفا ایرشمز دیدی
بیت مثلدر دایما دللرده بو سوزکم اولور جاری * بیکارک
باشی صافی اولسه صافی اولور انهاری حکایت بر کیجه خلفاء
سعیددن هرون الرشید وزیری یحیی تدبیری عباسله
غریق بحر معارف وغدیر حیاضه عواطف سرور مرتاض
فضیل ابن عیاض حضرتلرینی زیارت ونصح وپند سعادت
پیوندی استماعی ایله سعادتمند آفاق ایدوب بیت خلوت
خانه سنه عزیمت ایلدیلر مکر عزیز وکریم تلاوت قران عظیم
ایدردی اول آن بو آیه کریمه قراءت ایلدیکه ام حسب الذین
اجترحوا السیئات ان نجعلهم کالذین امنوا وعملوا الصالحات
سواء محیاهم ومماتهم ساء ما یحکمون معنای شریفی شونلر که
کناهلر ایشلدیلر ظن ایدرلرمیکه بز انلری ایمان کتوروب
اعمال صالحه ایشلینلر ایله دنیاده وآخرتده برابر ایدرز حاشا
وکلا نه احتمالدر اکر ظن ایدوب حکم ایدرلرسه حکملری باطل
اولدی دیمکدر وقتاکم هرون الرشید بو آیه کریمه شیخک
دلندن کوش هوشله اصغا ایدوب حمیای نغماسندن مست
مدهوش اولوب بی صفا اولدی عباسه اکر نصیحت مادامسه

بوندن اونكه كرامت اولمز كل واروب بو آيۀ كريمه نك معناسي

شرعي ايله عمل ايتمكه اجتهاد ايت لم ديدي **بيت** ولايت ايسه مرادك

ولايت ايجق اولور • نصيحت ايسه بو يتر كرامت ايجق اولور •

وزيري نظير عزيزي كورمدين كيتمك عيبدر ديو دق

باب صومعۀ سعادت مآب ايلدي عزيز ايچرودن كيمدر ديو خطاب

ايديجك اچ قپويي امير المؤمنين كلدي ديو جواب ويردي شيخ امير

المؤمنين اولمق كسنه نك بو بيت الحزنه كلمسي اولان ايله مصلحتي

يوقدر ديو قپويي اچمقدن اجتناب ايلدي تكرار وزير دليرانه اولو

الامر الطاعت ايله ديو فتح بابه تدبير ايلدي عزيز بو سوزي اشيدجك

چراغني ياقوب پنهان ايدوب فتح باب بيت احزان ايلدي ايچرو كيردكلرنده

هرون الرشيد دستبوس اميد ايله شيخك النه يا پشجق شيخ

نصيحته عازم اولوب اي جلد ناعم واي دست ملايم ملايم

ولي سنك حالكه اگر عذابدن خلاص اولمغه مجال ودامن

عفو وغفار ذنبه اتصال بولمزسك ديوب آندن صكره اي

امير المؤمنين جوابكي حاضر ايله اول كونده كه حضرت حق حاكم

مطلق روز محشرده سني افراد مسلميندن هر فرده برابر ايدوب

عدل وداد ايله ما بينكزده مباحث ومناظره اولسه كركدر ديديكي

هرون الرشيد بكاء شديد ايله بكا ايدوب كوزلري ياشيني دريا

ايلدي **بيت** اغلادي آدمي حالت كيشي كندين بيلمز • سيل اشكي

لمعه من نعمة بندين بيلمز • خليفه نك شدت بكاسنه اغلدقلرنده

وزير مرحمت ايدوب يا شيخ بر پاره امان وير امير المؤمنيني هلاك

ايلدك ديدي عزيز دخي يا هامان امير المؤمنيني بن هلاك ايتمدم

بلكه سن وسنكا ياران اولنلر هلاك ايلدي ديو جواب ويردي

وزير دلير بو عادلكيه اوليجق هرون نوازش خاطر مخزوني ايدوب

المم چكمه سن هامان اوليجق بن فرعون اولمق لازم كلور بو خطاب

سعادت مآبه سنكله شتركز • جواب تلخ ميربند لب لعل

شكرخوار • ديو تسليه سنه سالك وينه شيخك پند سعادت

پيوندني اشتمكه مسالك اولدي آخر مجلسده هرون دركيسه

بيك عدد التون احضار ايدوب والرمك مهرندنه بكا ارثله

انتقال ايلمشدر وجه حلالدر قبول ايلكز ديو بيحد اعتذار

ايله شيخك اوكنه قودي شيخ قبول ايتميوب بن سكا دنيادن

ال چك خالقكه عبادته مشغول اول ديرين سن بني دنيايه

مبتلا ايلكي مراد ايدرسن ديو فرياد ايلدي تا القوب كندي يلر **بيت**

كنج نناده كنجه ايرن مانيلسون • بس داغ سينه درهم ديناري نيلسون

حکایت بر کون خلفاء راشدیندن عمر بن عبد العزیز رضی الله
عنه عزیزلردن محمد بن کعب حضرتلرینه سؤال ایدوب بین العباد عدل
وداد ندر بکا وصف بیان ایله تقریر وعیان ایله دیدی جوابنده
مسلمانلردن هر کیمکه سندن اصغردر سن اکا پدر اول واول کسنه لر
که سندن اکبردر سن انلره پسر اول وانلرکه سکا یاشده برابردر
سن انلره برادر اول وهر مجرمه کما هی مقداری عقاب ایدوب هر
مسلمه حددن بر دکنك زیاده اورمغی ارتکاب ایلمه که یروکی نار
وسنی عذاب الیمه کرفتار ایدر دیدی **بیت** حددن تجاوز ایلمه
پرکار روش صقن، طور دایره نقطه صفت کور سعادتی، **حکایت**
زاهدلردن بر معتکف معابد ومساجد کندو زماننده پادشاه
اولان سعادت پناهك مجلسنه داخل اولدی پادشاه اندن پند
ونصیحت ایشتمکه مائل اولیجق بر وجه تمثیل بر موعظهٔ لطیفه
ناقل اولوب یا امیر المؤمنین بن ولایت صینه سفر واطراف وجوانبنی
کشت وکذار ایلدم صینك بر پادشاهی وار ایدی قولقلرینه صمم عارض
اولوب آه مظلومی کوش وطبع سلیمی غضب وکینه ایله جوش
وخروش ایتمدن قالمش بو خصوص ایچون دائما کریه وزاری ایدی
وکریه سندن تعجب ایدنلره قولاغم ایشتمز اولدی وغمه اغلرم بلکه

مظلومك

مظلومك آهین ایشیدوب حالنی اکلمزین انکچون اغلرین حاصله
اللهك لطفنه شکر وفراوان وانعام واحساننه حمد بی پایان
کوزلرم صاغ وخانهٔ قلبم روشن چراغدر دیدی وندا ایدرمش
ایدیکه ظلم ظالمدن شکایت ایلینلر قرمزی قبا کینسونلر یاننه دعوت
ایدوب وشکایتلری کیمدن ایسه عدالت ایله فصل خصومت
سیاست ایدردی یا امیر المؤمنین اول کافر ایکن عدالت ایلمکده بو مرتبه
مجد وساعی وشفقت ومرحمتده اکا بو مقوله حظ وافر اولا الحمد
لله تعالی سن خود مؤمن وموحد بلکه امانت ودیانتده فرد وحیدسن
سنك شفقت ومرحمتك کرکدرکه اندن هزار مرتبه زاید اولایدی
بیت کافرکه کفری ایله عدالتله، بن بلمزینکه غیرت اسلام قنده،
حکایت اصحاب کرامدن ابو قلابه رضی الله عنه بر کون عمر ابن
عبد العزیزك مجلسنه حاضر اولوب خلیفه اندن نصیحت طالب
وناظر اولدی ابو قلابه بر وجه اجمال بسط مقال ایدوب ودور
آدمدن بو دمه کلنجه خلفانك جملهسنی جسر فنادن مرور وعبور ایدوب
سندن غیری خلیفه باقی قالمدی دیدی خلیفه دخی زیاده ایله
دیدی ابو قلابه جوابه تصدی ایدوب اول خلیفه که ساغر بزم
فنادن بادهٔ حمام ایچوب زورق جام صفا ایله بحر بقادن

اوله يغمايه كچن سن اولورسن ديدي خلقينه دخي زياده ايله
ديدي ابو قلابه انغلابه دوشوب اكر الله سنكله اولدوغيدن
خوف وخشيت ايدرسن اكر الله سنك عليهكده اولدوغيدن
رجاء رحمت اومرسن ديدي امير المؤمنين حسبي الله تعالى
ملامت ديوب دل پر غمكيني زاويهٔ فكرده كوشه نشين اولدي
بيت الله اكر سنكله اولدوغيدن احتراز • كر دردجانك ايستيه اول
قدر چاره ساز • حكايت بني اميه دن سليمان ابن عبد الملك كه
ابو الملوك ديمكله ملقب بر پادشاه معظم ايدي بر كون ذكر حقيق
وفكر عميق ايدوب بو قدر مدت مديد وعهد بعيد درحق جل
وعلا بكا نعمت وعزت وشوكت وسلطنت ويروب حددن بيرون
خزائن مال وعدددن افزون سيامس آمال ايله بني كامران ايلدي
آخرت حالم نيجه اولور ديدي • اول زمانك عالملرندن عالم
وعامل ابي حازم بر زاهد كامل وار ايدي اكا خبر كوندروب
تبركا كمديلرك ييدكلري غدادن بزه دخي بر مقدار نواله ونوا ارسال
ايلسونلر بز دخي اندن افطار واغتذا ايدهلم ديدي شيخ كندونك
نفقهسندن بر پاره قاورلمش كپك كوندروب بنم قوتم بو نخاله
وطاقتم وقوتم بو نواله دندر ديدي • وقتا كم سليمان بو نخالهيي

كوردي قلبنه جذبه وحالت تأثير وشيخك رياضت ومجا
هدهده قدرتنه تعجب وتكبير ايدوب اول قدر اغلديكه قابل
تعبير دكل اندن صكره اوچ كون صايم وكيجهسي عبادتده
قايم اولوب اوچنجي كيجه اول كپك ايله صومني افطار ايلدي
اول ندامت واستغفارك حصلت وسعادتدن اولان
تعظيمك بركت بيشماردن ايديكه اولادندن عمر ابن عبد
العزيز كبي بر عادل سرور مقر خلافته مقرر اولدي
ديديلر بيت صلاح حال ايله اولور سعادت دارين •
فساد ايله ايدر انسان حقله تباين • واول بر خليفه ايديكه
خلفاء راشدين ابو بكر عمر عثمان علي بو درت صاحب سعادت
دنيا ودين ايكن امام اعظم ابو حنيفه حضرتلري آني دخي
راشديندن عد ايدوب خلفاء راشدين بشكسنه درجهده
مثلهردر عدل وانصاف • وزهد • وتقوى • وشجاعت • وجود
وسخاده • خلفانك فريدي وصلحا وفضلانك وحيدي ايدي
دوشي رفتار وجنبش واطواري حضرت عمر ابن الخطابه بكزر
ايدي رضي الله تعالى عنهم اجمعين • عمر ابن عبد العزيز ابتدا
توبه كه باعث نه اولدي ديو سؤال ايلديلر جواب ويروب

برکون قوللري دوکرکن غلام یا مولا ذکر ایله اول کونی که اختتام
موت وحسرت وصباحي روز قیامتدر دیدي غلامك بو کلام
سعادت انجامي قلبنه تأثیر ایلدي توبه واستغفار ونه تدبیر
ایلدم دیدی بیت حق هدایت ایده کر سوزده تأثیر ایلر
فکر اید معاقبت حالني تدبیر ایلر حکایت هرون الرشید کعبهٔ
شرفده حج ایدرکن عرفات اوزرنده حر شدیدده باشي
اچوق یالین ایاق اللرن قالدروب یوزین کوکه طوتوب
حضرت باري تعالی یه جل ذکره تضرع وزاري قیلوب
الهي سن سني بن بني هرکون بتم ایشم سنك معصیانکه
عودت ایدوب وسنك عادتك بکا مرحمت وشفقت وکناهمي
عفو ومغفرت ایلمکدر دیرکن صلحادن بعض فضلا جبار
ارض کوکك قهار سما اوکنده نیجه ذلیل وزبون تضرع وزاري
میل وورکوني ایلشمه دیدیلر بیت کمال قدرتنه سکا بر بو دلیل
اوکنده کلده سلاطین اولور زبون ذلیل بر کون عمر ابن عبد
العزیز رضی الله عنه ابو حازم حضرتلرندن نصیحت طلب
ایلدي ابو حازم جوابه عازم اولوب هر کیجه یتور اویورسن
موتی باشك التنده بلکه هر قنده که سکا موت کلمکه مانع دکلدر

انکله

انکله عمل قیل وشول کاره که سن اکا مشغول ایکن سکا موت
کلمکی اختیار ایتمزسن اندن اجتناب ایدوب وبیزار اول
احتمالدر که موت قریب اوله دیدی بیت بو ایشه باشلمدین
حال موتي یاد ایله کر کسه ظلم صریح ایت کر کسه داد ایله
پس ولایت حکومت صاحبلري اولان ارباب دولته لایق
ومناسبدر که بو حکایته کندو حالنه ناظر وهر آن وهر
ساعت موتي اوزرنده حاضر بیلوب بو ذکر اولنان نصیحتلري
کیجه وکوندز فکر واحوال اصحاب کزین واعمال سلف صالحیني
ذکر ایدوب وهر بار که بر عالمه ناظر دیدار اولالر اندن
نصیحت طلب ایدوب دایما قللري اعمال صالحه افکاري ایله
فکار اوله عالملر دخي لازمدر که انلردن کلمهٔ حقي دریغ ایتمیه لر
ونفسلرینه غرور ویرجك سوزلر ایله ظلم وتعدي یه اغرا
ایلمیوب راه ضلالته کتمیه لر اکر حق سوز مقتضاسنجه غضب
تمام احتمالي ویروب سویلکه اقدام ایدمزلرسه باري
صورت حقده ظلمي طبیعتلرینه القا ایله اغوا ایلمیه که
انلرك سلسلهٔ ظلملریني تحریك ایتمکله ایلدکلري ظلمك
عذابنده انلره شریك اولوب زار ونزار قیامت کوننده انواع

فروع ایماندن اصل ثالث

بالالری کرفتار اولمیه لر **بیت** شیطنت ایتمه رقیبا بزی بدحال ایتمه °
صورت حقدن کلوب دلبری اضلال ایتمه ° **فروع ایماندن اصل
ثالث** پادشاه عالم یالکوز کندوسی دامن ظلم وتعدیدن الن
چکمکله عدل وداد مصلحتی اکمل واتم بولمیوب بلکه غلمان واصحاب
عمال ونوابنک اصلاحنه دخی سعی بلیغ وکوشش بی دریغ ایلمکدر
زیرا روز جزاده انلرک ایلدکلری ظلملردن دخی کندو ظلمی کبی
سؤال اولنوب عذاب ونکاله کرفتار اولور **بیت** بیگانه زلفکدن
اولان بندی بولور کرد انک ° بندنک جرم وکناهی صورلور مولاندن °
نثر حضرت عمر رضی عنه عاملی اولان ابو موسی اشعری یه نام کامله
مکتوبنده پند ونصیحت وتنبیه وتأکید عزیمت ایدوب والی
ولایت اولنلرک سعادتلولری انلردکه رعیتلری انلرکله سعید
وشقیلری انلردرکه رعیتلری انلرکله شقی وسعادتدن بعید اولالی
آمدی بیت المال مسلمینی اسراف واتلافدن غایت حذر ایلیه سنکه سنک
عاملرک دخی سنک احوالکه نظر ایدوب واتلاف واسراف ایله
بیت المالده قدر وضرر ایدرلر **بیت** اکر زباغ رعیت ملک خورد سیبی °
بر آورند غلامان او درخت از بیخ ° بنج بیضه که سلطان ستم °
روا دارد ° زنند لشکریانش هزار مرغ بسیخ ° سنک مثللک شول

غنم

غنم وبعضی بکندرکه بر اعلا اوتلی صولی مرعی بولوب یمکه ایچمکه اولمقدر
ساعی اولور که سموزلکی بوغزلنمسنه باعث وداعی اولور دیدی °
وتورات مکتوبدر بر ظالمکه پادشاه اکا عالم اولوب منع
ودفع ایلمکه باینده سکوت ایلسه اول ظلم کندویه منسوب
اولوب روز جزاده عذاب الیم ونار جحیمه مبتلا اولور ° ودخی
والی ولایت اولان صاحب سعادتلره لازمدرکه کندیلرک نه
حالده اولدقلرینی عالم اولالرکه خلق عالمدن کندیلر کبی مغرور
فانی ایدرز صانمش وبیع وشرالرنده زیاده الدنمش برکسنه
دخی بوقدر دینلرینی غیریلرک دنیالرینه صاتمشلر وسرمایۀ
عمرلرینی غیرلر فاینی ایچون بیانه اتمشلردر جمیع عمال
وغلمان وانصار واعوان کندیلرینک دنیاده امل باطللری
حاصل اللری حرامدن بر مقدار زهر قاتله واصل اولمق مصلحتی ایچون
انلری اضلال واغوا وظلم وتعدی ایلمکی القا واغرا ایلیوب
غرض فاسدلری ایچون عالی یقمه وخیال باطل وکاسدلری
ایچون ولی نعمتلرینی اودلره یقمغه چالشورلر بیچاره لر اعوان انصار
یعنی وایلیلر
دیو ییلاونی قوینلرنده بسلیوب بید کلرینی زهرمار ویلرینی داربقاده
نار ایدرلر **بیت** کوتوریه زلف سیاهی افندی بو یکنده ییلاونی بسلمه

دلبرانی شانی قوینکز • بلمزلرکه اعوان دکل بلکه دشمن جانلری وانصار
دکل بلکه سبب هلاك دار و دیارلریدر واکلمزلرکه خدمتلری
انلره دکل بلکه کندیلرك فروج وبطون وشهوات ولذت نفسا
نیه لری شؤنی ایچوندر عجبدر که دیده بصیرتله نظر صالوب
عبرت آلمزلر اول خدمتکار واعوان وانصار ملاحظه ایلدکلری
اراذل منصبلرندن معزول ومنفصل اولوب انلردن مرادلری
حاصل اولمدوغی تمام اذعان ایلسلر برآن یانلرنده قرار ایلمیوب
یرلرینه کلان شخصك خدمتنی اختیار ایدرلر • وقتی آدمك
النده بر پاره نان کورسلر سك باوفا کبی اطرافنه دوران
ایدرلر بو مقوله نفسلرینه قول اولان نامعقول غولدری کندیلرینه
بندهٔ مقبل ومقبول وخیرخواه ذوی العقول قیاس ایلیوب سیاسته
مستحقلر ایکن رعایتلر ایدرلر بیت هرکم مراد نفسی ایچون ساکه قول اولور •
مقبول اولوریانکزه وفا وصفا بولور • آمدی عدالته قصد ایدن
اهل حکومتك عزم وحزمنه واجب وهمتنه فرض اهم ذمتنه
لازم ولازمدرکه بندهٔ کان مقبل ونایبان وعاملینی امانت
وصداقت واستقامت ودیانت وعدالت ایله عامل وکامل قلمغه
سعی واقدام ودقت واهتمام ایلیه لر ایام عدالتلرنده رعایا

وبرایا

وبرایا آسوده حال اولوب بالغدو والآصال ادامت شوکت سلطنت
وعمارت مملکت آخرتلری دعالرینه مداومت واشتغال کوسترملری
ایله سعادت دارینه واصل اولالر بیت عادل اول ادرکه قوللرینه
عدل داد ایده • اندن عدالت ایستین افرادی یاد ایده • بو مرام
مهام دخی تمام اولمز الا ملوك اولا عدالتی کندی بالذاتلرنده رعایت
ایلمکه سلوك ایده لر اولدخی شهوت وغضب عقل ودینی سالب
اولمیوب بلکه عقل ودین غضب وشهوت اوزرینه غالب اولمقدن
عبارتدر اکثر خلق عالم شهوت نفسانیه لرینه شغولر ومنصب
عصمت روحانیلرندن مغرورلردر • بلمزلرکیم عقول ملائکه رحمان
وشهوت وغضب جنود شیطاندر • شول امیرلرکه اللهك جنودنی که
ملائکه در شیطان لشکرینه اسیر وکرفتار بند وزنجیر قلولر
غیریلرینه عدل وداد ایلمکی تخمین وتقدیر ایدرلر بیت افنا دخلقه
مایل اولور ناصح اولمین • غیری صلاحه جذب ایدر مصالح اولمین
اول عدل کونشی صدور ملوکدن طلوع وصدور ایدر تا انلرك عکس
شعاعی اهل بیت خواص عوام ورعایا وبرایاده ظهور ایدرکونش
طوغمدن ضیا محال وعدالت نفس حنکارده اولمدین اعوان
وانصارده اولمغه مجال یوقدر • ودخی معلوم اولاکه عدالت کمال

عقلدن صادر وكمال عقل حقايق اشيايه مطلع اولمقدن ظاهر اولور •
مثلا والى وحاكم اولان حازملر فكرايدرلركه ظلم وتعدي ايله
حقوق عبادي المغه تصدي ايلمكدن مرادلري نه در اكر واوز نفيس
يمكلر ومتكاش لطيف خوشكوار شربتلر ايچون امكلري ايسه اول بهايم
صفتلرندن بر صفت احمق وكتره دركه اول صفتله متصف اولنلرك
اعظمي جاموس وبقره در ادم شكلنده بقر اولمغه خسيله راضي اولمز
بيت خوردن براي زيستن وذكر كردنست • تو معتقد كه زيستن
از بهر خوردنست • اكر ديباي زيبا وسراسر قبا كيمك ايسه اول عورتلرك
خاصه لازمه سندن بر خصلت بر نكسدر كه دلنده مقدار ذره
غيرت وحميت ويوركنده معيار برك تره دعواي مردانيت اولان
مردان ميدان انى اختيار ايلمكه امكان يوقدر زيرا زينت وزيوره
مايل اولنلر ارصورتنده عورتلر بلكه عورت انلرمنسبتله كر چكدن
اردر بيت تقوى لباسدركيه جك مرد كامله • عورت كبي طونيمه
كيوب جامه حريري ديكر قلندران طريقت بنيم جونه خرند • قباي
اطلس انكسي كه انهنر عاريست • اكر مرادي اعداي بدنهادي
اوزرينه غضب وكينه سن ايراد امك ايسه اول يرنجي جنوارلرهنر
لريدر مرتبه انسانيت اولهنر بردر عاقل اولان خنزيرنيت

صفتنه مايل اولمز بيت اي زبردست زبردست ازار • كرم تاكي
بماند اين بازار • بچه كار ايدن جهانداري • مردنت به كه مردم
ازاري • اكر خلق عالمي بنم امرمه رام وبكا خدمت ايلمكه اهتمام
ايلسونلر ديمك ايسه عاقل صورتنده جاهل قابل شكلنده ناقابل
اولورلر زيرا معلومدركه خدمت ايدنلرك انبساط وانقيادلري
كنديلرك تحصيل مرادلري ايچوندر خدمت ايمك دكل بلكه غرض
فاسدلري حصولي ايچون مخدوملرينك نكبت وهلاكنه مجاهدلردر
عاقل اولان انسان كنذويه دشمن جان جمعنه سعي ايلمز بيت
قول ديدوكك عدوي جانكدر • غرضي جلب مال وتانكدر • پس لايق
اولان بودركه اشيانك ظاهر حاللرينه مغرور اولميوب مآل فكرينه تصور
ايلميه لر زيرا مآل فكريني ايلمين عاقل اولمز عاقل اولمينلر دخي عادل
اولمزلر بيت ظاهر حاله اعتماد ايتمه • صورته بقمه سيرته نظر ايت •
آتشك صورتينه الدنمه • يانمه اوغرمه صقن حذر ايت بيت
فكم مضمر بغضاً يريك محبة • ففي الزند نار وهو في اللمس بارد •
نثر بو معنا ايچوندركه اولولر سرمايه سعادت عقل پركياسندر
ديمشلردر • فروع ايماندن اصل رابع والي ولايت اولان كرام ذوي
الاحترامه غرور شوكت حكومت سببي ايله حادث اولان عجب

فروع ايماندن
اصل رابع

وتكبردن ناشئ اولان كينه وغضبلرينكه انتقام فقير ومسكينه

سببدر والكاظمين الغيظ والعافين عن الناس معناي شريفنه

استيناس ايدوب نفسلريني دايما عفوكاه وخطايه معتاد ومنقاد

ايلمكدر بيت اكر خطا ايده درويشه انتقام ايتمه • كمال رحمتي كندوكه

حرام ايتمه • نثر شويلكه بوخصلت طبيعتلرنده محكم ومثبت بلكه عين

طبيعت اولا اولياء الله مماثل اولوب اوزكه كرامتلري واصل

اولورلر اكر هواي نفسلرينه اويوب انتقام سمتنه سالك اولورلر

سباع ودوابه مشاكل بلكه اضل هوامه معادل اولورلر بيت

دليل عقله اويانلر خدايه عازم اولور • هواي نفسه اوين كس بهايم اولور •

نتكم حكايت اولنور بركون كمال غضب وجلادت ايله موصوف

ابوجعفر ديمكله معروف منصور نام بر پادشاه اسلام بركمسنه نك

قتلنه امر واقدام ايلدي مشايخ كرامدن مبارك ابن فضيل اول

مجلسده حاضر پادشاهك حدت وغضبنه ناظر ايدي يا امير المؤمنين

قتل ايتمدين بندن بر خبر مختصر ايشت كه حسن بصري حضرت

رسول اكرمدن روايت ايدر ديدي پادشاه التفات ونكاه

ايدوب توجه ايديجك بو حديث شريفي اوقودي قال رسول

الله صلى الله عليه وسلم اذا كان يوم القيامة وجمع الخلايق

في صعيد واحد نادى منادي من كان له عند الله يد

فليقم فلا يقوم الا من عفى عن الناس معناي شريفي قيامت

كوني اولوب خلق عالم بر يرده طوپراق اوزرنده جمع اولدقلرنده

بر منادي آواز بلند ايله ندا ايدوب الله تعالى يانندة قدر

ومرتبه وقدرت رتبه سي اولنلر قالقسونلر ديه هيچ كمسنه قالقميه

الا ناسك جرم وكناهلريني عفو ايلينلر قالقه لر ديمكدر

پادشاه بو حديث شريفي كوش جانله ديكلدكده هجوم غضب

جانله محكم تعب ويروب قتلي مقرر قلمش ايكن جرمندن

كذر ايدوب عفو ايلدم ديدي بيت شاهلر دقت ايدوب

حق سوزنه واقف اولمز • سوزي فهم ايليجك حقنه مخالف اولمز •

والي وحاكم اولنلر اكثر غضب ايدوب دملرينه سعي ايلدكلري

اول ادملردر كه ترك ادب ايدوب وسا ويلرين ذكر ايدرلر

بيت شاهي ذم ايلسه بركسه ايدوب ترك ادب • باشي

تركيده اولور جسمي جهنمده حطب • اما انلرك شان مروت

عفوانلرينه لايق اولان خصلت شامت وذاكر اولنلرك

قباحت خباثتلرينه ناظر اولميوب دايم عفوبتلرينه داير

اولمقدر تاكه دوجهده اكا بو جناب حقده دركه اراذل

واصاغر ايله برابر اولمية بيت قول كناه ايتسه نور لطف شهنشاه قني •

طوته لم ايكي اولوم قنده ايمش قاني كرم • نتكم حضرت عيسى

یحیا یه علیهما السلام نصیحت ایدوب قچن برکسنه سنك
عقبکدن برسوز سویلسه ایشتسك فکر ایله اگر صادق
ایسه اللهمه شکر ایله اگر کاذب ایسه شکر وکی دخی
زیاده ایله کدبی تعب انك خیرات وحسناتی هپ سنك
دیوان اعمالکه یازیلوب انك دفتری خیردن ساده قالور
دیدی **بیت** افندی ذم ایدر عشاقکی هب الدیلر خیرین •
رقیبك خیری قالمادی چقردی دینی دفتردن **نثر** ودخی
مالك ابن دینار که اولیاء کباردندر اگر بکا غیبت اتمك
دستور کار اولا ایدی انامی اتامی غیبت ایدر ایدم زیرا بنم
خیراتمه انلر غیریلردن مستحقلر دیردی روایت اولنور که بر
کون برکسنه حضرت حسینك رضه غیبتنی ایلیوب بولدوغن
سویلدی حضرت داخی ایشیدوب برطبق تازه خرما کوتوروب
اول کسنه نك اوینه کتوردی وقپو باب ایلدی صاحب خانه
قپوسن اچوب حضرتك الندن طبق ایله خرمانی کوردی ای ابن
بنت رسول بوندر وسنك بونی کلمك نه زحمت غیر معقولدر
دیمسوردی حضرت حسین سن حسناتکی بکا احسان ایلدیك سن
ایتدم بن دخی اکا مقابل سکا ارمغان کتوردم دیدی **بیت**
دایم صنما سنی جفا بنده مصافات • چون دار جهانده دیدیلر دار مکافات
ودخی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورد برکسنه

کم اوچ خصلت ایله عامل اولور انك ایمانی کامل اولور بری
غصه سنی کظم وهضم ایلمك بری غضب ورضا حالنده انصاف
ایلمك بری عقوبته قدرتی وار ایکن عفو ایلمك **بیت** چو قدرت
یافتی ناکاه برخصم • بمغفوش بندکن تا بندم کردد • که مذنب
کشته افعال خویش است • چو بوی عفو یابد زنده کردد •
ودخی روایت اولنور که بر کون زین العابدین رضه مسجده
کیدرکن برکسنه اکا سوکدی قوللری انی دوکمك استدکلرنده
زین العابدین منع ایدوب ای عارف بنم افعال ذمیمه مدن
بن بلدوکمه سن واقف دکلسن اگر بلمکه محتاج ایسك سکا
تقریر وبیان ایلیه یم وتقصیر وقطمیر نه وار ایسه سویلیه یم
دیدی حریف سوکدوکنه پشیمان اولوب خجالت ایله
دمبسته وحیران قالدی ودوشوب کندوینی رسن ندامت
ایله چاه فکرنه صالدی همان زین العابدین خجالت وحیرتن
تسکین ایچون ارقه سندن کوملکنی چقروب اکا کیدردی
وبیك اقچه دخی ویریکز دیو خدمتکارلرینه بیوردی شاتم
نافرنادم وشاکر اولوب بن شهادت ایدرم که سن حضرت
رسولك صحیح اوغلیسن دیو ثنا سن ذاکر اولارق کتدی
بیت عاقل اودر که دوشمنك کوکلنی اله تا اینه وکنه نادم اولوب
خیرخواه اولا • ودخی روایت اولنورکه زین العابدین رضه

قوللرندن برینه اوچ کره ندا ایدوب قول اکا قتی یقین ایکن جواب
ویرمیوب جفا ایلدی زین العابدین ایشتدکی ایچون جواب ویرمدك
دیو عتاب ایدیجك بلی ایشتدم لکن سنك اخلاق حمیده کی
یقین بلوب غضبك امین اولدم دیو جواب ویردی زین
العابدین الحمد لله تعالی قولم بندن امین اولمش دیو خالق ناسه
بی حد وقیاس شکر سپاس ایلدی ودخی انلرك اخلاق
حمیده لرندن روایت اولنورکه قوللرندن برینی بر کون بر
قوینك ایاغنی اوفاتدی زین العابدین نیچون بو معقوله فعل
شیطانه قرین اولدك دیدکده سنی غضبه کتورمك ایچون
ایتدم دیدی اولدخی بن سکا غضب ایلمزین بونی سکا تعلیم ایلین
شیطان لعینه غضب ایدرین وار آزاد اول دیدی بینه برکون
برادبدن محروم جاهل شوم اکا سوکدی دونوب ای غافل
جهنم ایله بنم مابینمده بر وادی هایل وار دراکر انی کچرسم
سوکدوککه قایرمن کچرمینی اکر کچمکه قادر اولمزسم اول دیدوککدن
کدن دخی بدترین دیدی وحضرت رسول اکرم صلی الله علیه
وسلم بیورر قد یبلغ رجل بحلمه وعفوه درجة الصائم القائم
ویکون رجل یکتب فی جریدة الجبارین ولا ولایة ولا حکم الا علی
اهل منزله یعنی گاه اولور برکسنه حلمی وعفوی سببی ایله
کوندز صایم وکیجه عبادتده قایم اولمق قدر ثوابه واصل اولور

گاه اولور هیچ کمسنه نك اوزرینه ولایت وحکومتی اولمیوب
انجق اهل منزلی اوزرلرینه حاکم ایکن جبارلر دفترینه داخل
اولور ودخی روایت اولندیکه ابلیس پرتلبیس حضرت موسی یه
یا موسی بن سکا اوچ نسنه تعلیم ایلین سن دخی بکا ربمدن بر
حاجت طلبنی تقدیم ایله دیدی حضرت موسی ندر اول اوچ
نسنه دیدی ابلیس یا موسی حدت وغضبدن حذر ایله که
غضبناك اولنلر خفیف اولورلر بن انلری اوغلنجقلر کبی
اوینادوب هلاك ایدرین وعورت طایفه سندن حذر ایله
مرغ دل مردانی صید وشکار ایلمکده بنم عورتدن قوی بر دام متانت
شعارم یوقدر وبخلدن حذر ایله زیرا بخیلك دنیا ودینی افنا
ایلمکده بخلنه استناد ایدرین دیدی بیت سحاب زلفنی کورن
کوسترمز ایکن بو یله عشاقه عجبدر تجلی الکنز کسلمز باغ جنندر
نثر ودخی حضرت رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیورر من
کظم غیظه وهو قادر علی ان ینفذه ملأ الله قلبه بالامن
والایمان ومن لم یلبس ثوبا طویلا خوفا من التکبر والخیلاء البسه
الله تعالی حلل الکرامة وقال علیه السلام ویل لمن یغضب
ویلسی غضب الله تعالی یعنی شول کمسنه کم غضبنی هضم ایدوب
و دفع ایلمکه قادر اولا دخی دفع ایلیه الله تعالی انك قلبنی امن
وایمان ایله طولدرر وشول کمسنه که کندوده غضب وتکبر کلمك

خوفندن اوزون قفتان کیمز الله تعالی اکه کرامت حله لرندن

کیدررر ودخی عذاب شدید جحیم اولمکسنیه درکه غضب ایدوب

اللهک غضبنی که قهار قدیمدر اونودر • ودخی روایت اولنورکه

برکون حضرت رسالت پناهه بر شخص پر انتباه کلدی یا رسول

الله بکا بر عمل کتب اوکرت که انی ایشلک بنم جنته کیرمکه

سبب اوله دیدی • حضرت رسول لا تغضب یعنی غضب ایلمه دیدی

اول کشی دخی ندر یا رسول الله دیدی ایکیدی نمازینی قلدقدن

صکره بیمش کره استغفر الله دیکه حق جل وعلی یتمش یللق کناهکی

باغشلیه دیدی • اول کشی بنم یتمش یللق کناهم یوقدر دیدی •

حضرت رسول اناکک اولمقدار کناهن باغشلر دیدی • انامک

دخی یوقدر دیدی • حضرت رسول قرنداشلریکک کناهن بغشلر

دیدی • بو ذکر اولنان احادیث اخبار قلبنده مقدار ذره

ایمان اثری اولوب عالمدن خبردار اولن سلاطین جهانه

کفایت ایدر • اکر کفایت ایتمیوب احادیث وآیات قولنلرین

شابه حکایات اولورسه نعوذ بالله تعالی قلبلری ایماندن

عاری همان لفظ ایمان طرف لسانلرندن جاری اولمغه دلالت

ایدر اول تقدیرجه نصیحت انلره نسیب قباحت وفضیحت

اولوب هدایته امکان اولمز **بیت** کسیه رحم ایلمز قلبنده ایمان

اولمین • حق کلامن کلمز منقاد قران اولمین • فروع ایماندن

فروع ایماندن اصل خامس

رحل

اصل خامس پادشاه اسلام رعایاسنه متعلق بر خصوص عرض

اولنسه کندی نفسنی رعایادن بری سن فرض وتقدیر ایلیوب

نفسنه راضی اولمدوغی نسنه رعایایه تکلیف تعبیر ایلمکدر

اکر ایدرسه رعایا ظلمله جناب خلافت وسلطنت خدمتنده

امانت ایتمیوب خیانت ایتمش اولورلر سایر غدارلر کبی روز

جزاده یرلری نار وعذاب الیمه کرفتار اولملری مقرر اولور

همان بو خصوصده عبرت المغه کفایت ایدر که حضرت رسول

اکرم صلی الله علیه وسلم بر غزاسنده کوکده اوتوریکن جناب

مرسل کتابدن حضرت جبرائیل امین نازل اولوب یا محمد سن

نیچون کوکده اوتوررسن اصحابک کونشده اوتوررلر دیو عتاب

ایلدی واول حینده رسول رب العالمین دن بو حدیث شریف

صادر اولدی من احب النجات من النار ودخول الجنة

فینبغی اذا جاءه الموت وجد کلمة الشهادة وکل ما لا یرضی لنفسه

لا یرضی لاحد من المسلمین یعنی جهنم اودندن خلاص اولوب

جنته داخل اولمق مراد ایدن عباده لایقدر که چون انلره موت

کلسه کلمهٔ شهادت ایله نفسنه راضی اولمدوغی نسنه مسلمانلردن

برینه راضی اولمق خصلتهٔ قبیحه سنه واثق بولا ودخی حضرت

رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوررر من اصبح وفی قلبه همة

غیر الله تعالی فلیس من الله فی شیء ومن لم یشفق المسلمین

قلبی منهم یعنی شولکسنه کم صباحه داخل اولور حال بوکه قلبنده
الله دن غیری یه همت وقصد اولور اولکسنه که مسلمانلره شفقت
ومرحمت ایلمز اولکسنه مسلمانلردن دکلدر بیت ایشتمز بو حدیثی
او قومز هیچ نظم قرآنی • دل عشاقه رحم ایتمز کورك اول نامسلمانی •

فروع ایماندن اصل سادس

فروع ایماندن اصل سادس پادشاه اسلام ارباب حاجاتك
قپوده انتظارلرینه رضا ویرمیوب بلکه قپوده اصحاب حاجات
وار ایکن ایچروده کندی راحت اولمق دکل نافله عباده تی بیله
روا کورمیمکدر خلفادن عمر ابن عبد العزیز برکون صباحدن
اویله نمازنه دك مصالح مسلمین کوروب یورلدی برمقدار راحت
المق ایچون ایچرو اوسنه کیردی اوغلی قرشو کلوب سنی بو آنده
موتدن امین ایلین نه فکر صائب وستیندر قپوده حاجتلو
منتظر فقیر وار ایکن بو ساعتده اکر اجل تاخیر ایلمزسه اول فقیر
حقنده تقصیر ایتمش اولورسن حضور رحمته جوابك ندر دیدی
کوچك دیرسن دیوب دکلمدنی ینه واروب مصالح مسلمین کورمکه
مشغول ایلدی بیت قپوکدن سورمه محروم ایلیه ارباب حاجاتی
صقن ارباب حاجاتك کچر حقه مناجاتی • اینجه دروقت سحر
ناله مظلوم کند • بخدا نه اثر خنجر مسموم کند •

فروع ایماندن اصل سابع

فروع ایماندن اصل سابع پادشاه اسلام غرور سروریله فاخر لباسلر کیوب
وکونا کون لذیذ ونفیس طعاملر ییوب متصل عیش وعشرته

نفسی معتاد ومطبع لطیفی دایما هوای نفسه مطیع ومنقاد
ایلمیوب بلکه هرشیده قناعت سمتنه سالك اولوب افراط ایله
ذوق وصفایه تهالك اولمقدر بیت نه شاه ندسالار لشکر بود
که تانك تن ونار پرور بود • حکایت عمر ابن الخطاب رضه برکون
احباسندن بر صالح کسنه یه بنم احوالمدن سن کریه ونا معقول
کوردکك بر عمل عیبی ناصح ایشتدکمی دیو سؤال ایلدی اولدخی
دمحال بلی سنده که ایکی نانی بر اوغوردن قویوب وایکی کوملکك
وار ایمش برینی کیجه وبرینی کوندز کیرمش سن دیو بسط مقال ایلدی
حضرت عمر رضه بونلردن غیری نسنه ایشتدکمی دیدی ایشتمدم
دیو جواب ویریجك بونلا ایشتمدن صکره انلری دخی اولمیونلر دیو
بیورمدیلر بیت فراخ دستی از اندازه مکذار چندان • که آفتاب
معاشت بدل شود پنهان • پس اختیار وسط راستدر جمیع
امور • بدان دلیل که خیر الامور اوسطها • فروع ایماندن اصل

فروع ایماندن اصل ثامن

ثامن پادشاه اسلام بر مصلحت که لطف وملایمتله کوریلمکه
امکان اولا انی عنف ایله کورمکه اقدام ایتممکدر • زیرا حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم هر والی که رعیتنه رفق
وملایمت ایلمز قیامت کوننده اکا رفق وملایمت اولمیه دیو بیوردی
بومقوله دعای مقبول بیورمشلر • اللهم الطف بکل وال یعفو
عن رعیته واعف عن کل وال یلطف برعیته یعنی یارب

رعیتنه لطف ایلین والی وحاکملر سن لطف ایله ورعیتک
گناهن عفو ایلین والی وحاکملرک سن گناهلرین عفو ایله دیمکدر
بیت خدادن مرحمت استرسک ای شه رحمت ایت خلقه • ایشتکم
نصّ قاطعدر حدیث ارحموا ترحموا **نثر** ودخی بیورلرکه ولایت
وحکومت ایکی حسنهٔ مستحسنه در شول کسنه لره که تمام عهده
سندن گلوب حقلرن ادا ایمکه اقدام ایلیه لر وایکی عظیم گناهدر
شول کسنه لره که عهده سندن گلوب اهمال وتکاسل وتغافلی همراه
اید **حکایت** خلفاء بنی امیه دن هشام ابن عبدالملک کندی
زماننک فضلاسندن ابی حازم بر عالمه بر کون خدمت
خلافتک عهده سندن گلوب یوم آخرتده عذاب وعقابدن
نجاته تدبیر ندر دیو سؤال ایلدی اول فاضل کامل کلمهٔ حقی
قایل اولوب هر بر اقچه که الورسن وجه حلالدن الوب تمام
مقتضای شرع شریف اوزره حق صریح اولوب اسراف اتلاف
احتمالی اولمیان یره صرف ایلکه احتیاللردر دیدی خلیفه الحاکم
قادر اولور دیجک نعیم جنانه طالب اولوب عذاب الیم نار
جحیمدن هارب اولنه قادر اولورلر دیو جواب ویردی •
فروع ایماندن اصل تاسع پادشاه اسلام جمیع رعیتی کندینک
رضا وشکرانی اوزره اولمغه سعی واقدام ایلمکدر • زیرا حضرت
رسول اکرم صلی الله علیه وسلم اصحاب کرامه خطاباً بیورر

فروع ایماندن
اصل تاسع

خیر امتی الذین تحبونهم ویحبونکم وشر امتی الذین تبغضونهم
ویبغضونکم وتلعنونهم ویلعنونکم یعنی امتمک خیرلوسی انلردر
کیم سز انلری محبت ایدرسز وانلر سزی محبت ایلیه لر وامتمک
شرلوسی اولدرکم سز انلری بغض ایدرسز انلر سزی بغض ایلیه لر
وسز انلری لعنت ایلیه سز انلر سزی لعنت ایلیه لر چونکه پادشاه
اسلام قایم مقام اصحاب کرام در انلره اولان خطاب
مستطاب بونلره دخی عام در • پس دخی والی وحاکم اولنلره
لازم ومهمدر که کندو یه هر مدح وثنا ایلیوب خوش آمدیو ملنلر
سوزلرینه اعتماد وکندونک هر فعلن استحسان ایدوب
ریشخند ایدن منافقلره اعتقاد ایلمیوب **بیت** خوش آمد
ایسه رقیبی گلور دیو یا نیچه • ایناننمه توسن نفسه اوپای نبر
ایله • **دیگر** لبنده ریش ییپی وار ایدر دین یالان سویلر • صقالی
تبدی دینی کسه ریشخند ایلر • بلکه ثقه ومعتمد علیه بی
غرض صالح کذب احتمالی ویرمدوکی کمسنه لردن بر نیچه کمسنه یی
خلقک ایچنه صالوب کندینک خلق ایچنده شهرتی وخلافت
خدمتنده اهتمام ودقتی نیجه در انلردن خبر الوب انکا گوره
عمل ایلولر • فروع ایماندن اصل عاشر پادشاه اسلام بر کسنه نک
رضاسیچون شرع شریفه مخالفت ایلکه اقدام ایلمکدر زیرا اساسی
شرع شریف خلل پذیر اولوب اول سبب ایله الله تعالی نک

فروع ایماندن
اصل عاشر

نتیجه غضب وقهرینه اسیر اولمقدن ایسه اولکسنه راضی اولمیوب
دلکیا ولمی اولادر• نتکیم حضرت عمر رضی هکون بن صباحه داخل
اولمزین الا خلقك نصفی بکا بغض ایلر در ایکی خصمك البته
بری شاکر بری نافر اولور ایکیسی بیله حقمده قایل اولوب
راضی اولمق قتی نادر اولور دیو بیوردیلر• ودخی حضرت معاویه
حضرت عایشه رضی عنهما مکتوب کوندروب بکا بر مختصر
ومفید وعظ جدید وسدید ایله دیدوکده بن حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه وسلم دن ایشتدم که بر کمسنه الله تعالینک
رضاسن طلب ایدوب خلقك رنجیده اولدقلرندن قایرمز
الله تعالی اول کمسنه دن راضی اولوب اول رنجیده اولنلری
داخی راضی ایدوب ایمانلرندن ایمن وبر کمسنه که الله تعالینک
رضاسن قویوب وهوای نفسنه اویوب خلقی کندیدن راضی
ایلمکه اقدام ایدر الله تعالی اول کمسنه یه غضب ایدوب خلقی
دخی اکا غضب ایتدروب بدنام عام ایدر دیو بیوردیلر بونکله
عامل اولسون دیوب یازوب کوندردی **بیت** رضای حقی طلب
قل رضای خلقی برق• رضای حق اولیجق خلقی حق ایدر راضی•
•• چونکه شجرهٔ ایمانك اصولی وفروعی معلوم وخدمت
خلافته راضی اولان امورك جمله بی قصور مفهوم اولدی
معلوم اولاکه شجرهٔ ایمانك تربیه وتنمیه سی باغبان دلجان

شجرهٔ ایمانك اصول
وفروعی تمام اولدی

الی ایکی بیکارك صوینه دن صواروب دیان ایلمك ایله اولور
حکایت والی ولایت اولنلر دنیانك وعقبیاده اولان اشیانك
ماهیت حقیقتلرینی وبونلرده اولان فایده دن انسانه عاید
اولاجق خصلت وخاصیتلرینی سلیوب موجبیله عمل قلمقدر اولا
بلمك کرکدرکه دنیا دار قرار دکل بلکه دیار عدمه کیدر بر خطر
ناك رهکذاردر ایچنده ساکن اولان انسان جمله مسافران
لامکان ومستعجلین رهعاندر که بر قچ کون دکلنوب ینه
رحلت وفنادن عاده لرن الوب ینه عزیمت ایلمه کرکدر **بیت**
خواب نوشین بامداد رحیل• بازدارد پیاده زار سبیل•
نثر اول قوناقلری بطون امهات واخرتنا قلری مقابر درکه
بو عقبات وحیاتدر دنیا بر کوپریدر کلن کچر وبر منزل حالیدر
که قونان کوچر تعمیرینه چالشن خراب وخرابنه سعی ایلین
کامیاب اولور **بیت** چالشدی بو خراب آبادی معمور ایتدی کمسه
امکلر ضایع اولدی سعی مشکور ایتدی کمسه **دیکر** هر که آمد عمارت نو
ساخت• رفت منزل بدیکری پرداخت• وان دکر بخت همچنین
نفس• واین عمارت بسر نبرد کس• **نثر** بر بنا در اساس حدود اوزره
اماد وبرد ابدی بقادر که خشت فنا ایله بنیاد اولمشدر **بیت**
کونلجوب عالمی فنا کوردم• کمسه دم هیچ بقا بقا کوردم•
عاقبت بو بنای پر زیور• بر کون اولور جهانك زیر وزبر•

بيت

سيقلوبنه قبايي كهنه ونك • يا ريلي باغ وراغي بودونك •

نظم خاكي آب دوي كرمله الوده • افلاكي دود عارفان ايله محدود •

دوليتي دولت وعزتي حسرت وندامت نعمتي نقمته مبدل لذتي

ذلته منقلب ومتحولدر چهره ماهتابي كدورت كرد فنا ايله متغير

وجمال افتابي زوال افول ايله مكدردر عيون نجومي عواقبنه

نكران وكونلي كرد ونكي چوكان دست قضاده سركردان باغي

عارفه اياق باغي كوكلي بلبله يورك داغي منصبي صاحب خودننه

منصبه اخبار اشراني عاقبت اربا ومنصبه دربس عاقل دور

بين وعاقبت انديش ودانای علم دين سعادت كيش عبرت

بذيرا ولوب نه قصير بر قصورنه استراحت اوزره حضور ونه

مسند عزت وسراي سرورينه اتكا وعبور ايدر بلكه فرصتي غنيمت

وحيات ايديني ملاحظه سي ايله انديشه اخرت ايدوب اوقاتي

عبادته محصور وساعاتي اعمال صالحه يه مقصور ايدركن حق

سبحانه وتعالى تابت نماؤ وتوالى وتلك الايام نداولها بين

الناس نمتعهم قليلا ثم نضطرهم الى عذاب غليظ بيوردر بيت

يكفيك قول الناس فيما ملكتهم • قد كان هذا مرة لفلان •

شاه جهانه سلطنتي ويرمسون غرور • عبرت ايله كه فلان پادشاه ايدي •

دنياي دوني تبه تشريعي مهابتي • صاحب قران صاحب ملك سپاه ايدي •

اكر دنيا مالني جمع ايله نصيبي ملبوس ومأكول وجمله مناصبي مالنه

نايل

نايل اولمه عاقبت كندي معزول ومنصبي محلولدر چكد وكي

زحمتا حسرت ندامت وماد ل حضور وراحت كمال بكبت

وفلاكت اولوب حلالي حسابيله حسن وحرامنه عذاب اليم

مقرردر خصوصا بو حساب وعذاب ايماني نزع شيطاندن

امانده اولوب نفس اماره سي وسوسه شيطانيه ايله طغيان

وعصياننه اولدوغي تقديرجه اولور نعوذ بالله حب دنيا

ايله اكر آفتاب ايمان زايل وظل ابليس بر تلبيس حقله قلبي

اوره نه سنه حايل اولورسه ابتغل سافلينه مخلد ومكين

ومرم كفر فجع ايله ابد الآبدين نا جحيمه قرين اولمق محقق اولوردي

ايمان اولورسه جمله عصيانه يوق عمل • اولمزسه هيچ عمل اولمازه حجته محل •

ومعلوم اولاكه دنيانك زحمت ومشقتي كثير وحضور وراحتي

شئ يسيردر بركون دم اولسه بر نچه كون الم غم وندم بدسرور

مسعود وخرم اولورسه بر نچه كون شرور واني وحنيني ماتم در

پس عاقل اولان انسان متاع قليل فانيه نكران اولوب

اثواب ثواب جزيل باقيدن ذيان ايلمكي روا كورمز ايدي

عوابه كرفتار اولمغي بلدكندن صكره بان ذوقندن وجوان

ايلمكي صفا كورمز بيت بيته مايل اولور دنيايه عاقل چون بقا

اولمز • ندامت اوله بر كارك صوكي انده صفا اولمز • دنيا بر تجار

مكار وبر غدار حيله كاردر كه حضرت رسول اكرم صلى الله عليه

وهم انك حضرتنه اسحرمن هاروت وماروت بورمشدر یعنی دنیا
سحرده هاروت وماروتدن اشد در دیمکدر جمله سحرلرندن بریسی
بودرکه سکا کندوینی محب صادق ویار موافق کوستروب ایما
ایدرکه سنک یارک وبلا وصفاده غمخوارک وغمکسارک اولوب
بانی سنی ترک ایتمزم غیری بکسنه ایله عهد وپیمانی برك
اتمم اما فی الحقیقت حالنه امعان وروش افعالنی اذعان
ایلیک کورورسنکه آناً فاناً ظل زایل کبی سندن هارب وساعةً
فساعةً سنی ترک ایلیوب غیری طالبدر بیت کیدر هرکون نیجه
شکله عجب شعبده در دنیا • قیلور مجنونی شیدا عاقلی مکار در
دنیا • حکایت اولنور حضرت عیسایه عالم مکاشفه سنده دنیا بر
فرتوت عجوزه شکلنده کوریلور حضرت عیسی انکا بو قدر عمر سوروب
عاقبت بو شکله کیرمشسن وابودن وکدن نیجه نیکین حادثه
کورمشسن نقدر زوجک واریدی دیو سؤال ایلدیه اول دخی
کثرت ازواجم حددن بیرون وعددن افزون ایدی دیجک
جمله سی هب اولدیلرمی یوخسه سکا طلاق ویروب حبس تصرفلر
ندن اطلاق می ایلدیلر دیدی همان دنیا بر کلام قبیح ایله کویا
اولوب یوق بلکه جمله سنی بن قتل وافنا ایلدم دیو جواب ویردی
حضرت عیسی عجبدر شول طایفه حمقانک احوالی که کندیلردن
اول کچن کسنه لرنک افعالنی ومکر والکنی کوروب عبرت

پذیرا اولمز دخی ینه سنک حیله کر مفتون ومحبتکه اسیر اولوب
شابه لیلی ومجنونه عشقکله افسانه وافسون اولورلر دیدی
بیت نیجه دامادن قالمش عجوز پرفتنه در بو • بلورکن حالنی
عالم مایل اولورلرند دربو • بر شعبده دخی بودرکه ظاهرینی
کلین کبی زر وزیور ایله آراسته وکردن وکوشنی هلال اسا
طوق مرصع وکوشواره مجوهر ایله پیراسته قیلوب فلک مثال جامه
اطلس زیبا وقبای سراسر ودیبا ایله نازوپرور ونازنین
دلبر کبی جلوه لر ایدوب کندو اهل معرفتدن دور هوای
نفسلرینه تابع جاهل مغرورلره عرض ایدرانلر دخی ایماقدن
حسننه حیران آه وواه ایله عمرلرین کچوروب نالان وکریان
اولدقجه بو یانی اولاق آخر عمرلرندن واصل اولوب مشاهده
جمال باکمالی ایله مرادلری حاصل اولاجق زمانده یوزندن
نقابن کچوب بی حجاب کوررلرکه کریه المنظر وقبیح پیکر
بر عجوزه بی طاقت وقوت بر عکبتدر که نظره دیده لری نفرت
ودللری وحشت ودهشت حاصل اولور • بوری هی زال بر
فتنه بر تحیه زنسن سن • نوله شیرین صورتله فرهاد اولدرن
سن • دیولرینه ایلدکلری ابتذال ودلکلری سعی ناشکور
اولدوغنی تمام عالم اولدقلرنده کادبر قصورلرینه نادم اولوب
توبه واستغفاره عازم اولور اما فرصت فوت اولوب عمر

كمانه هوايه منقلب اولدقدن صكره ندامت مفيد اولمزكه
خالق كاينات فان الندم غير نافع بعد الفوت بيورر **بيت**
تدارك كور بقايه الدن ايكن رشتهٔ دولت • ندامت فايده ويرمز
تجنكم فوت اوله فرصت • **خبرده** وارد اولمشدركه قيامت كونندن
اقبح صورتده ايجاد واحيا اولنوب طالب اولنلره عرض اولنه‌قدن
صكره كندي وطالبلري نار جحيمه القا اولنورلر طلب دنياي
دون سرمايهٔ عمر نازنيني ضايع ايليوب بيع وشرالرندن مغبون
اولمق كار عاقل دوربين دكلدر نتكم حضرت عيسى طالب
دنيا شارب ماء بحر برصفا كبيدركه هر بار ايچدكجه صوسزلغي
غالب اولوب ينه ايجمكه طالب اولور ديو بيورر **بيت**
طويلمز خوان لعسانه قناعت كلمز انسانه • كمر كوره دكجه اي باقي
كدا الردن بخاارتر • **وابو هريره** حضرتلرندن روايت اولنوركه
بركون حضرت رسول اكرم صلى الله عليه وسلم يا ابا هريره دنيايي
كورمك استرمسن ديدي بلى يا رسول الله ديدم الومه پاره ثوب
نجاسته بولاشمش ادم قفالري وكوكلري بر مزبله ايلدوب
بيورديكه يا ابا هريره بو كوردوكك سوكلر سزك باشلريكز ايله برابر
سرورلردر باشلري ايدي هواي حرص دنيا دماغلرنده مالامال
وسوداي جمع مال ايله دير ومدللري بر خيال بي مثال ايدي سز
راغب اولدوغكز كبي عمر مديد واجل بعيد طالب اولمشلر

وجله استدكلري مطالبي بولمشلر ايدي شمدي كوردكمز كلر
چوريمش واوزلريني نجاست بريمش بو خرقه پاره لري انلرك
فاخر لباسلريدر زينتلري كونلرندن كيوب افتخار ايدرلر وطوشنوب
مجالس خانه وپارانه كيدرلر ايدي بو عظام عظام انلرك بنام
انلرينك كوكلريدركه بونوب فلك آسا اطراف ممالكي دوران
وغرور وسرورلر ايله ربع زميني سيران ايدرلردي وبو نجاستلر
اول نفيس ولذيذ خوشكوار نعمتلريدركه تحصيلي ايچون بري برلريني
نهب وغارت وقتل نفس ونفيس ايلمكه اقدام وعزيمت ايدرلر
ايدي شمدي كوركز نجه رسواي بدحالدركه رايحهٔ خبيثه دن
يانلرينه وارلمق محالدر يعني ايله دنيا وما فيها بو كوردوكك
اشياي بدلقادر ديو بيوردي ديدي **بيت** هذا انا ند اقوام
عهدتهم • في ظل عيش مقيم ما به كدر • صاحبتهم حادثات
الدهر فانقلبوا • الى قبور فلا عين ولا اثر • **حضرت** عيسى
تمم زماننده اوچ كمسنه بر يره كيدرلركن اتفاق بر دفينه
بولديلر اجلق غلبه ايدوب بولداشلرينك بريني طعام كتورمكه
كوندرديلر وايكيسي اژدر مثال دفينه بكلمكه اشتغال
كوستردلر ابليس لعين بونلره قرين اولوب مكر وفساد
تعليم وتلقين ايدوب بو مال وجه حلالدن چهره كشا بر
دلبر رعنا خوب جمالدر بوني تيغ قضا ايله اوچ بولمك

عين خطادر كيدن يولداشكز كلدوكن قتلني تقديم ايدوب
اول مال موروثي بي خراش ايكي قرنداش كبي تقسيم ايلكز ديدي
اول طعامه كيدن انسانه دخي همزبان اولوب فرصت غنيمت
وبو كنج فراوان اوزكه نصيب در بونلرك طعاملرينه زهر قاتل
وغداي حاملريني سم هلاهل قيلوب بو كنج بنهاني سن بالكز
بنهان ايله ديو اغوا واضلال ايلدي اول بدفعال واروب
در حال بر مقدار طعام الوب وايچنه زهر قاتل صالوب
كتورعب يولداشلرينك اوكلرينه قوديي يولداشلري همان
اني اولدروب اندن صكره اوطعامه مجرم لرين طولدروب
اوچي دخي هلاك اولديلر اول مال بر ماه ول عروس دنيا كبي
ينه تك وتنها قالدي حضرت عيسى عم حواريون ايله اولمكانه
سيرانه كلوب دنيانك مكر وآلنه حيران قالدي وبو قصه
بي مالك بحر حكمتنه طالدي حواريونه كورك بو جيفه ناپاك
طالبي اولان كلابي نجه هلاك ايلمشدر ديو نظر اعتبار تكرار
ايلدي **بيت** نظر قل صورت دنيايه عين اعتبار ايله • بنه
بقسك جهاندن عبرت ال اندن كذار ايله **اشارة** انسان
آخر نفسدن حالي نيه اولاجغني اذعان ايلمكديكه دار دنياده
نه حالله چقر وايماني شيطان شرندن سالم وقبرندن كندو
ايله مصاحب ومنادم اولورمي وحرام وحلال جمع ايلدوكي

مال دشمنلرينه نواله اولوب عذاب ونكالي قالور حال
مال نيجه اولور **بيت** شوكه دنياده فكر ايتمز امور آخرت
حالني • تدارك سفر ايلر قالور وادي حيرتده ••
بو فكر صواب عموما خلق عالمه اهم والزم خصوصا والي
ولايت اولنلره واجب ومحتم در زيرا انلرك دنيايه علاقه
لري غيريلردن زياده غرور وسرور ايله قلبلري آخرت
فكرندن ساده در فكر ايليه كه حق تعالينك ملك الموت
نام بر قهرمان صاحب قرانی واردركه پنجه قهرندن كيسنه
امان بولمز ورشوت شفاعت قبول ايليوب اللهك
امرينه عاصي اولمز عجايب ايشلري واردركه عقللر چاك
واشيدنلر هلاك اولورلر جمله دن بري بو در **حكايت**
غريبه واقعه پر معنا بدر **حكايت** وهب ابن منبه رضه
روايت ايدركه پادشاه سعادت دستگاه وار ايدي بر
كون قدرت وشوكتنه مغرور اولوب خاطرينه خطور
خلقه عظمت وجلال وشكوت واجلالني عرض ايليه امر
ايلديكه فاخر لباسلري قياسلريني احضار وافر مرصع ومجوهر
رخت وتختلريني انتخاب وانبار ايلديلر ووزرا وامرا سنه

ندا ایدوب اکابر واصاغر عموماً جمله عساکر شهرت و زینت
ایله سوار و پیاده نعم رکاب همایون دولت مدار اولانلر درحال
امر امتثال ایدوب ملبس ومزین عساکر انجم شمار ایله
کنار شهرده بر لاله زار صحرای دلکشایی تماشایه عزیمت
ایلدی پادشاه عجب وتکبردن طاغنه وصولنه نگاه ایدوب
عجبا دنیاده بنم کبی بر شوکت وعظمت وعزت سلطنت صاحبی
پادشاه وارمیدر که خلق عالمه حکومتم قضای مبرم وعنان
تصرف خیول بنی ادم دست زبر دست قهرمانه مفوض
ومسلم در دیرکن بر خرقه پوش درویش دلریش قرشوکلوب
درخش سعادت بخشنك دیزکنی الوب طوتدی پادشاه
غضب وکین ایله نگاه ایدوب والك چك یاپشدوغك
کیم ربیل اکا کورم عمل تدارکن کوره دیدی درویش سنکله
بر کزلو سوزم وار قولاغکه سویلیه یم دیوب کوشنه بن
ملك الموتم سنك روحکی قبض ایلمکه کلدم دید وکندی
بکرتی بو زیلوب سرشته آمالی اوزیلوب واله ومدهوش
تضرع ونیاز ایدوب بر آن مهلت وامان ویرمزمیسن نازل
واهل وعیالمه واصل اولاین دیدی مجال اممیوب در

حال اثنك اوستنده روحن قبض ایدوب پادشاه یقلوب
دوشدی درویش غایب اولوب خلق عالم پادشاهك
باشنه اوشدی **بیت** صلتم جانن الور عاشق بیچارهنك
تیری ، اجل کلدکده کشیه بر نفس داخی امان ویرمز ، اندن
صکره ملك الموت بعهد خدا و عابدیچی بیا وار ایدیکه الله
تعالینك اذن رضا ونیته ایدی انك روحن قبض
ایلمکه واردی ایچرو خلوتخانه سنه کیروب سلام ویردی
درویش تعظیم ایله سلامن الوب اعزاز واکرام ایلدی
نه خبر وار دیدکده ایلچی کلوب سنکله بر کزلوجه سوزم
وار قولاغکه سویلیه یم دیوب قولاغنه بن ملك الموت
دیدی مرد خدا بهجت وسرور ایله پر صفا اولوب مرحبا
مرحبا صفا کلدك ایلدك مرده دلتری احیا کلمنه کچنه
ناظری سکا چوقدن مشتاق ومنتظر ایدم الحمد لله تعالی
قدملرکه قوروب بنی خاکدن کوتوره جك دیدی ملك مصلحتکر
وار ایسه کورهیم مامورنکم سکا رخصت ویروب روحکی
سهولت ایله المه دیجك بنم رتبه واصل اولمقدن اوزکه مصلحتم
وحضورمدن دور حضور وراحتم یوقدر دیوب ابدست الوب

غانه طوروب قلبی رب عزته ایکن ملکه تسلیم امانت ایلدی

بیت اولور خلق جهانه باعث فرقت مسبب‌در • سببدر
وصلت ارباب عرفانه سعادتدر •

حکایت روایت اولنور که بر عظیم الشان جلیل العنوان پادشاه کامران وار ایدی مال
فراوان و خزاین بی پایان جمع ایدوب و جنت مثال بر جای
دلگشاده شدادی بنا ایله بر قصر بالای سمایه بنیاد
ایلیوب ملک نهاد خدم و حشم و ملک نژاد جنود محترم و حشمی
جمع ایدوب آسوده حال و مرفه البال الوان نعم و افراح و الحان
نغم ستکانی (?) ایله شاد و خرم و مسرور و بی غم عالم ایدوب

بیت نجه بر دیرغمک درد بلاسن چکلم • طولدور عشقکه شول اله
چناغی ایچلم •

دیوب عیش مدام و نوشانوش بر دوام ایدرکن
ناگاه بر مرد هایل بوغازندن بر توربه (?) حمار و سایل شکلنده
بام قصردن صوب بابه نازل اولوب حلقهٔ باب سعادتی
ثانی خشم ایله شویله محکم چالدی که صاحب اول سرای سرورک
ساکن اولنلرک جمله سنک جانلرین الدی خدام ذوی
الاحتشام قرشیجقوب ای ضعیف و بیچاره و بی نیاز ندر
بو سنع (?) اولان حرص وار بر پاره صبر ایت خرمن شمدی نماط (?)

مکرمت انبساط چکلمه‌دیجی حد شیرین الوان نعم دوکیلور فضله‌سی
احسانندن سن دخی حصه‌دار اولوب محروم و زار اولمزسن
دیدیلر سایل یوق بکا صاحب خانه کلسون انکله مصلحتم
وار دیدی قپودن بر قدم زایل اولمدی خادملر هی درویش
دلریش عقلکی باشکه دیوش سنک نه مقدارک وار در که
بو مقوله عظیم تاجدار سنک ایاغکه کلوب سکا کنتالیدر

بیت نه وجودک وار اوله دایره عالمده • یوق حسابنده اولنی نقطه‌یه
بکزرشلک •

بیجون ادبدن خارج وضع اختیار ایدرسن دیو
قایل اولمدی ناچار خدام صورت واقعه‌یی آیینهٔ شاهه عرض
ایلمکه اقدام ایلیوب قول سایلی ناقل اولدیلر پادشاه قولادیز (?)
غضب و کینه ایله نکاه ایدوب بیجون منع و دفع ایلمز سز
کمه دیکز لطف ایله دلسنکنی ملایمت بولمز بیجون کلام سرد پولاد
دیرد ایله بیک سویلمزسز دیرکن حلقهٔ بابی بر دخی حدت
شدتله شویله محکم چالدی که مهابتندن قصر زلزله و خدم
و حشم و دربان و اعوانه غلغله و ولوله دوشدی همان
کیمی کرزکران و کیمی تیغ بران الوب بابه پویان و دوان اولدیلر
که سایل دونک نقطهٔ وجودینی دایرهٔ عالمدن برین فرایش لری (?)

سايل بونلري كوروب هاي غافل اولمكز بن ديو بر رعدوار
بر صيحه دشوار ايديجك عقللري چاك وه للري هلاك
اولوب خوف وخشيتله لرزان وكريان هر بيري بر كوشيه
پنهان اولديلر **بيت** اولملو اولسه اكراي بيجال • قايده ويرر
سكا جاه جلال • اوستوكه دونسه كردنده فلك • قهدر بيزلر
سنى كلسه ملك • پادشاه دردله برآه ايدوب لطف ايله بنم
يرومه بر بدل الوب بنم عيشمى تلخ وتحمل ويدوكمي سوك
وماتمه مبدل ومحول ايله ديدي ملك يوق بن سني حالا مال ومنال
وخدام ونعمتدن جدا ومنى غيريلره فدا ايليوب جانكي المغه
كلدم ديدكده **بيت** طابنمه مستند عزتم ماله استناد ايتمه • خلاصي
اتمز سني دست اجلدن منصب ومالك • انى فكر ايله كم دار
فنادن ايلدك رحلت • حضور حقده وارد قدرح جواب ايله
نه لو بحالك • لعنت بو مالهكه بني مغرور ايدوب عبادتدن
ومتمدن دور ايلدي بن بوني بكا نافع ومواقع اولمق بلوردمي
دافع اولمدي صنوردم مكر بو خود بكا داغ حسرت وندامت
ودشمنله عيوبي نعب سبب عيش وعشرت ايمش ديدي **بيت**
جمع مال ايليوب قويوب كتمه • دله اول حسرت وندامت اولور •

سن چكرسن عذابنى انك • غيريه موروث سعادت اولور •
دره حال الحق جل وعلا او ماله لسان مقال ويروب بكا نيچون
لعنت ايدرسن كندي نفسكه لعنت ايله حق تعالى سني و بني
طپراقدن خلق ايدوب بنى سنك امركه رام وسكا مصلحت
كذار بر غلام ايليدكه بن سكا معين وناصر وآخرتك خدمتده
جان وباشله حاضر ودنياده امور معاشكه ناظر اولام
سن بنى وجوه خيراته صرف ايدوب ذخر آخرت قلدك
مقتضاي نفسك اوزره اسراف واتلاف ايدوب مرتبه
مقدمي بلمدك حالا بنى اعداكه ترك ايدك وحسرت وندامت
ايله سن ايمانسز كتدك بنم كناهم ندر بكا لعنت ايدرسن
ديو توبيخ وشماتت ايلدي **بيت** هواي نفسه ويرمه مالكي
كسب وبال اتمه • وجوه خيره صرف ايت عرض مالي پايمال
اتمه • وبرآن امان ويرميوب اول حاضر اولنى نعمتلردن بر
دانه يميدي بيك زار وزور ايله جانن الوب سريرندن
اشاغه دوشدي واعوان وانصاري واولادي ديدرلرك
باشنه اوشدي **اشارت** نيدير قاشي حكايت ايدر بني اسرائيلده
بر جبار نامدار وار ايدي بركون سرور وغرور ايله سريري

سلطنتده اوتوروب جمع ایلدوکی تحفلردن انی کیدروب
بونی کتوروب تنها سنده تماشا ایدرکن مهیب شکل
و مهمکین صورت بر هیکل مهابت اوزرینه داخل اولوب
هجوم وهیبتندن تاجدار خیلی دهشت و وحشت حاصل
اولوب بن ندادمسن نه رقصدك سکاکم اذن ویردی
بوریه نیه قدم بصدك قپوجیلر کورمی لوحشه هر بری
بر کوشه ده اویورمی بچون بوکا دستور ویدیلر دیو فریاد
بیده ان باشلدی اول مرد هایل بیان فصیح ایله قایل
اولوب بن شول کمسنه یم که بکا حاجب حجاب ودخول
وخروجم احتیاج راه باب اولمز بکا ملوکك اذنی لازم دکل
ومخوف سیاست سلطان بنم قلبیمه منادم و ملازم دکلدر
نه بر جبار پنجه قهرمدن خلاصه اقتداری ونه بر قهارك
میدان و عصیانه قدرتی مقدار ذره شرف و اعتباری
واردر دیدی تاجدار بو سوزلر اشیدیجك باشنه تاجی
طار اولوب دیو ییك یوزی اوزرینه یقلدی بیچاره
مشغلهٔ دنیا ایله غافل ایکن نیه اوغرادوغن بلدی بیت
دانشوب کلمز آدمه چاجل ٭ غافل اولمه تدارك راه ایت ٭

نایم ایلمزندامتلر ٭ یتیجك کرکسه بیك آه ایت ٭ تضرع
ایدوب سن ملك الموت سن بلدم اما لطف ایله موت قبل
بر کون امان ویر که کناهلریمه توبه و استغفار ایدوب
اولا که محل رحمت وغفران اولم و شول حقوق ناسکه
خزینه لرمده امانتدر بینه صاحبلرینه رد ایدوب جنایت
خیانتدن خلاص اولم دیدی ملك بن سکا نجه امان
ویره یم که زمان عمرك محسوب و اوان اوقاتك مقدر
و مکتوبدر دیدی تاجدار بر کون اولمزسه باری هله بر ساعت
اولسون دیجك اول ساعت دخی حسابمدر داخلدر سن
غافل ایکن اولدخی زایل اولدی دیدی یا بنی قبره قودقلرنده
رفیقم کیم اولور دیدی ملك عمل عملك دیدکده عملم یوق نجه
اولور دیدی انکچونکه یرك نار غضب جبار ایله ابدالآباد
عذاب الیم کرفتارسن دیوب فی الحال روح ناپاکن غضب
وقهر ایله دچنکال وجسم دردناکن خاك مذلته پایمال ایلدی
اهل و عیال و اعوان عمالنه صدای واویلا طاس سپهری
پر غوغا ایلدی حکایت روایت اولنورکه بر کون ملك الموت
حضرت سلیمانك مجلسنه داخل اولوب مصاحبلرندن برینه

دقت ومهابتله نظر ايلدي بيچاره يه زياده دهشت حاصل
اولوب جانندن حذر ايلدي اول كتدكدن صكره يا نبي الله
بو اوزريمه داخل اولن كم ايدي ديدي حضرت سليمان ملك
الموت ايدي زيارته وبعنه تجديد دخلت وتاكيد اخوته كلدي
ديدكده يا نبي الله قورتار بني بنم روحمي قبض ايلمك استر بنجه
تهمدن بني هر دم يله امر ايله بني اقصاي بلاد هنده برقسون
اولاكه بني بتوروب بنم يوزمه غيري كمسنه كوتوروب بن خلاص
اولم ديدي سليمان اول آن يله امر ايدوب كوتوردي اني
منزل مقصودينه يتيردي درحال ملك الموت ينه كلدي
حضرت سليمان يا قرنداشم عزرائيل نيچون اول كمسنه يه دقت ايله
بقدك ده دمندك آنڭ خوفندن يوركي تيتردك ديدي عزرائيل
يا نبي الله نظرم نظر غضب ومهابت دكل بلكه نظر تعجب وعبرت
ايديكه حوجق وعالوبكا اول كمسنه نك روحني اقصاي هندده
قبض ايلمك امر ايلنوب كلدم يانكزه بولدم وقدرت حقه
حيران قالدم ودرياي حكمت رب عزته طالدم حالا اول
كمسنه مكاننه واصل اولوب مراد الله حاصل اولدي ديدي
بيت كمال قدرت حقه نظر قل اعتبار ايله • نجات اولدسكا

عبادة

عبادة بركال اختيار ايله • حال مماتي ذكر وهادم اللذاتي
فكر ايلمك قديمي كار عقلا ومحال دل زار صلحا اولدوغندمو
حكايت دليل واول راه اهل انتباهه بو روايت روشن سبيلدر
حكايت روايت اولنوركه اسكندر ذوالقرنين سياحتده بر قومه
اوغرادي كه دنيا متاعندن نه برشيئه مالك ونه برشيئه
تحصيلنه مشغول ومهالكلر دور قبورلري اوكلرنده مقبره لريني قازمشلر
هر روز وشب سلوب اوزرينه ناظرلردر لحوم شحومله پشمش لوت
يميوب اصول نباتاتي قوت لايموت اتمشلر ايشلري رياضت
ومجتنبلري طاعت وعبادتدر اسكندر ملكلرينه خبر
كوندروب دعوت ايلدي بزم احتياجمز يوقدر ديو اجابت
ايتمديلر اسكندر انلره واردي نه درحالكز نه اسبابكز وارنه
مالكز كار افكاريكز دائما غم نعيم دنيادن ياكز برغنم ايله مغتنم
دكلسز ديدي نعم نعم دنيا كثيردر اما نفد ديرسه نفسه قناعت
كلميوب سير اولمز ديدي بيت ندكلو عيش نوش اتسه قناعت كلمز
انسانه • قناعت يوقنهايت يوق نه دريا بو عجب جانه • مقبره لريكز
نيچون قبورلريكز اوكلرنده قازدكوز ديدي نظر قبور ايله حب دنيا
كوكلمزدن دور اولور ذكر موت ايله تدارك آخرت فوت اولمسون

دیدیلر یا نیچون اوت بیتمش لوت یتمش دیدی بطونمزی قبور
حیوانات و قبورمزی مکان عقارب و حیات ایلمزز دیدیلر
ذو القرنین نه رقت حاصل اولوب بیت عمر کرانمایه درین صرف شد •
تا چه خورم صیف و چه پوشم شتا • ای شکم خیره بنانی بساز
تا نکنی پشت بخدمت دوتا • طولسه نوله دیرلرم قاتله • وای
بنم حالمه عصیانله • دیوب اغلدی و جکرینی آتش حسرت و ندامت
ایله داغلدی اکر بنم مصاحبتمه رغبت ایدرسک ملکمک نصفن
سکا تعیین و سنی وزیر ایدینوب همنشین ایدینی دیدی ملک الحمد لله
تعالی خلق عالم بکا صداقت اوزرینه موافقتده ایکن سبب
ملک ایله سکا عداوت ایلدکلری کبی بکا ده عداوت و خصومتی
ایلسونلر بن حالمه قانع و ملک دنیایه طامع دکلم دیدی اسکندر
ملکی بغرینه باصوب و ایکی کوزلرین اوپوب وداع ایلدی

مطلب
باب اول

باب اول عدل و سیاست و بونلره مناسب اولان قصص حکایات
بیاننده که اول ملک تنان ان الله یأمر بالعدل والاحسان
بیوروب سرور کائنات و مفخر موجودات انوشروان عادل
زماننده حاصل اولوب انا بعثت فی زمن الملک العادل
دیو سایر انبیا و سادات افتخار ایدردی ناظر حکمت اولوب

کچنلردن

کچنلردن عبرت المق مصلحتی ایچون اجمالا حضرت آدم عم زماندن
حضرت عمر ابن الخطاب زماننه کلنجه دیار عجمه مالک اولان
سرورلرک تاریخ و سیرلری بیان اولنمق لازم اولمغین ذکر
اولندی • روایت اولنور که حضرت آدم عم اولاد سعادت
شعارندن شیث ایله کیومرثی اختیار ایدوب شیثه مصالح
دنیا و دینی سپارش و کیومرثه امور سلطنت و شهر بنیاد
ایدوب دنیایی آباد ایلمکی ایش تعیین ایلدی • یریوزنده
اول پادشاه اولوب شهر و کویلر بنیاد ایلین کیومرث ایدی
مدت سلطنتی قرق یل ایدی • اندن صکره طهمورث اولدی
طایفهٔ جنیله محاربه ایدردی مدت ملکی اوتوز یل ایدی •
اندن صکره جمشید اولدی که عقل و کفایت و فهم و فراست
صاحبی ایدی ابتدا اکو و اوانی و آلات سلاح و اسباب فتح
عجایب صنعتلر و غرایب منفعتلر پیدا ایدن اول ایدی
مدت ملکی یوز یل ایدی • اندن صکره بیوراست اولدی
که ضحاک ذو الحتش دیمکله معروف ایدی حیله بابنی کمالی
ایله عالم مکار و غدار ظالم ایدی مدت ملکی بیک یل ایدی •
اندن صکره افریدون اولدی اسمی و رسمی کوزل صاحب

عدل وداد بر پادشاه پاك نهاد ایدي مدت ملكي بشیوز یل ایدي
آندن صكره منوچهر اولدي صاحب علم اعمال كثیره وصاحب
اذیال امور خطیره ایدي مدت ملكي یوز یكرمي یل ایدي آندن
صكره نوذر اولدي مدت ملكي اون ایكي یل ایدي آندن صكره افراسیاب
اولدیكه ملك ایران ایدي اتراك اكا كنكاسب دیرلر ایدي صاحب
شجاعت وكیجه ایچنده عسكر ایله كزوب ضبط مملكت ایدردي مدت
ملكي اون ایكي یل ایدي آندن صكره طهماسب اولدیكه خلقي حسن
وشجاعتي مستحسن ایدي مدت ملكي یوز سكز یل ایدي آندن
صكره كیقباد اولدیكه حفظ رعیت وترتیب عسكر وشفقتده
سیرت جمیله سي وار ایدي مدت ملكي یوز یكرمي یل ایدي
آندن صكره كیكاوس اولدي همت عالیه صاحبي ایدي مدت ملكي
یوز سكز یل ایدي آندن صكره كیخسرو اولدي قیام ونظم ترتیب
جنودي كوزل رعایت رعیتده سیرت حسنه صاحبي محب نیل
مراد بر صاحب عدل وداد ایدي مدت ملكي سكز یل ایدي آندن
صكره لهراسب اولدي عظمت وكبریا وعجب ومخیله صاحبي ایدي
مدت ملكي قرق یل ایدي آندن صكره كشتاسب اولدي زردشت
مذهبنه اعتقاد ایدردي كه اول آتش پرست ایدي مدت ملكي

یوز یكرمي یل ایدي آندن صكره بهمن اسفندیار اولدي محاربه لرده
غضبناك مجاهده صاحبي بر ملك پاك ایدي مدت ملكي
یوز اون ایكي یل ایدي آندن صكره انك قزي اولدیكه اذي
هماي صاحب راي ایدي مدت ملكي اون یل ایدي آندن
صكره دارا اولدي همت وشجاعت صاحبي ایدي مدت
ملكي یكرمي یل ایدي آندن صكره داراب ابن دارا اولدي
صاحب عسكر خطیر وممالك كثیره ایدي مدت ملكي
التي یل ایدي آندن صكره اسكندر ذو القرنین اولدیكه سیاح
عالم واسباب دنیا دست تصرفنه مسلم سیر عجایب بحر
وبر فتح ممالك واسفار بعیده اكا مسخر ایدي مدت ملكي
اوتوز یل ایدي آندن صكره اردشیر ساسان اولدي سیرت
حسنیه مالك ایدي مدت ملكي یتمش یل ایدي آندن
صكره سابور ابن اردشیر اولدي خلقي سیرتي حسن وطریقي
مستحسن ایدي مدت ملكي اوتوز اوچ یل اوچ آي ایدي
آندن صكره بهرام ابن بهرام پادشاه اولدي مدت ملكي درت
آي ایدي آندن صكره نرسي اولدي مدت ملكي طقوز سنه
ایدي آندن صكره هرمز ابن نرسي اولدي مدت ملكي یتمش

يل ايدي اندن صكره قرنداشي اردشير اولدي مدت ملكي اون
يل ايدي اندن صكره شابور اولدي مدت ملكي اللي يل ايدي
اندن صكره بهرام ابن شابور اولدي مدت ملكي اون ايكي يل ايدي
اندن صكره يزدكرد الاثيم اولدي صاحب فساد وظلم وجور ايدي
مدت ملكي اوتوز يل ايدي اندن صكره بهرام كور اولدي كه
انتظام احوال رعيته نظر تامي وسياست سلاطينه اقدام تامي
وار ايدي مالك حسن معاشرت اسيرمان ومصاحبت عجايب
حكاياته مايل وغريب روايتله قصه لردن حصه لره نايل
ايدي مدت ملكي التمش اوچ يل ايدي اندن صكره يزدجرد بن
بهرام اولدي مدت ملكي اون سكز سنه ايدي اندن صكره
هرمز اولدي مدت ملكي طقوز اي ايدي اندن صكره فيروز
بن هرمز اولدي صاحب سيرت حسنه ايدي مدت ملكي
اون بر يل اندن صكره اشك اولدي مدت ملكي بش يل ايدي
اندن صكره كيقباد اولدي حسن سيرت ورعيته مرحمت
وشفقت صاحبي ايدي مدت ملكي قرق يل ايدي اندن
صكره جاماسب حكيم اولدي علم نجومدن ماهر وسير مليحه دن
حظ وافري وار ايدي مدت ملكي اللي يل والتي اي ايدي

اندن

اندن صكره كسرى انوشروان اولدي كه فخر ملوك ايران
صاحب عدل وانصاف ومالك احسان بي امتنان ايدي
مدت ملكي قرق سكز يل ايدي اندن صكره هرمز اولدي
مدت ملكي اون ايكي يل ايدي اندن صكره خسرو ايران
اولدي كه جمع خزاين ودفاين ولذات وشهواتدن انك
واصل اولدوغنه بركسنه مالك اولمدي مدت ملكي اوتوز
سكز سنه ايدي اندن صكره شيرويه بن خسرو اولدي مدت
ملكي يدي اي ايدي اندن صكره اردشير اولدي مدت ملكي
بر يل التي اي ايدي اندن صكره كراز اولدي ملكي اللي بش
كون ايدي اندن صكره بوران دخت اولدي التي اي مدت
ملكي وار ايدي اندن صكره ازرمي دخت اولدي ملكي درت
اي ايدي اندن صكره فرخ زاد براي پادشاه اولدي اندن
صكره يزدجرد شهريار اولديكه آخر ملوك عجم ايدي مدت
ملكي اوتوز التي يل ايدي اندن صكره امير المؤمنين عمر ابن
الخطاب زماننده اهل اسلام مستولي وحضرت رسول اكرم
صلى الله عليه وسلم بركاتيله دولت اسلاميانك قوي اولديغي
قوت قاهره ايله دياري عجمي فتح وتسخير وتصرف وحراستنده

مطلب خلافت عمر رضي الله عنه

شاهانه تدبیر ایلدیلر بصیرت وفطنت صاحبی عاقل
ودانا اولنلره عبرت یتر که بونده کی اولنلان پادشاهلر دنیا
نعمتلرینك نهایتنه واصل ولذات شهواتده انواع صفا
وذوقلر حاصل ایدوب دنیا بنم ملکم دیرایدی اولمزین
ودولت وسلطنتدن بر آن زایل اولمزین دیرکن اجل جامندن
بادهٔ حمام ایچنلر بودارقنادن صنعر الید دار بقایه
کچدیلر کان لم یکن شیئا مذکورا هیچ برسندن اثر وخبر
یوق اناکه خبر شد خبری باز نیامد دهرده وعالمدن
همان برقوری نامرلری قالمشدر دولت ایدی وسعادت
سرمدی اول پادشاه دین پناهه که عالمده عدل وداد
ایدوب عاقبت ذکر خیر ایله یاد اولنمغه سعی واجتهاد
ایلیه بیت صنمك فلك ناصبنی برقراردر بر اصلی یوق
فلاکتی چوق اعتبار در ملك جهانه سرور اولوب
تاجدار اولن عدل ایله کچسه باشنه تاجی طار اولور
مظفر اولورسك ایله اعدا که افتخار مظفر اولنلره نظر
ایت یری طاردر نوشینه نیشی دکدی بالی بلاسنه
تریاکی سم نعم دیدوکك زهرمار در منصب دکل بو

منصب

منصبه درمان ایدرنی ات صالمه صید وقیدینه صانمه
شکاردر بو بر عنا یدر او بنیانك هیچ کشادی یوق زاری
کلنار کبی بیله ایشی زاردر چقدی جنانکی چکه نك آهی
کوکلره صنمه نجوم چرخ اولدود دوشلردر صغر الیدینه نقطه
صفتا هیچ حسابی یوق دفترلرنه کرچه دم بیشماردر
دنیایی نار جکردر دیدلری باغ جهانه کلکونینه جمله
خاردر دنیا پرست اولوب اوندن حق عبادتی دل
مرده در بدنلری سنك مزاردر صنمه بنای دار فنا
استوار اوله بو بر خرابه در نظر ایت اوسنی واردر
خاك مذلت ایچره قالور صنمه عارفان بلکه کنار عرشه
چقر کامکاردر مطرب ترانه سنده اشتکم نته ندر
یعنی تنك وجودیی وار ایدر غباردر بوتن لباس عاریتندن
چقر چوبرق عاری اولن کیمی انی روحه عاردر اولمزدن
اول اولکه بوله مرده دل حیات صنمه که جان جسمکی
سن پایدار در آدم دیدکلری کشنك جانید رهانی
ملك بقاده منزلی دار القراردر اولسه حیات تازه بولور
روحی پاك اولن پاك اول علایق بدنی قو که باردر

میل ایتمه بزم عالمه ذوق مدامنه * کیفی مدام دردیسه ابله خماردر
پروانه وش طولشمه صقین شمع جمعنه * پروانه های دیده نور ناردر
سیم وزرینه مایل اولان قلبه دیدیلر * معیار عقله اورسك آنی کم
عیاردر * عبرت یتر که عاقله بو تاجدارلر * هپ نامدار
صف شکن کارزاردر * کتدی فنایه واردی هبا اولدی
جمله‌سی * قالدی همان عملری کم انلر یاددر * نام ونشانی
یوق دیمکن هپ کچنلرك * خیر ایله اکدیکن آدنی نامداردر
کیمی کلور جهانه بو خلقك کیمی کیدر * هیچ دور چرخی بیلمدی
کمسه نه کاردر * بو قدر وجودی کرچه بقاسی بو عالمك
هرکس بو حکمتی بیلمز اصلی واردر * نتکم حکما دیمشلردر
ذکر الرجال بعد موتهم هو حیاتهم الثانیه فی الدنیا
یعنی آدمك ماتندن صکره خیر ایله اکلمسی دنیاده بر دخی
حیاتدر دیمکدر دنیاده برکمسنه اولدکدن صکره اونی ایله
اکلسه خلق عالم انکا خیر دعا ایدوب جناب حقدن جاننه
رحمت رجا ایدرلر اکر بر ظلمله اکلسه بد دعالر ولعنتلر
ایدوب اولادندن اولنلری دخی فلان ظالمك اوغلی
دکلمیدر دیو تعریض ونفرتلر ایدرلر اما حق تعالی یخرج الحی

من المیت بیورر معنای شریفی حق جل وعلا فاسقلردن
صالح وصادقلردن کافر ومنافقلردن نیجه مؤمن وموحد
ورحمته لایقلر خلق ایدر دیمکدر پس عاقل اولان شاه
کامله لازم ولازب بلکه مهم وواجب امردرکه اخبار ملوك
ماضیه‌یی قرائت وآیات وآثارلرین تلاوت ایدوب نام
نیکو صاحبی اولنلره اثرینه اقتفا وبدنام اولانلردن اجتناب
ایدوب وامام عادل اولنلره اقتدا ایدرلر تا که دنیاده خیر
ایله یاد وآخرتده رحمت رحمانله شاد اولالر نام نیکو خیر محض
اولدوغنه دلیل جلیلدرکه خیر الانام شارع دین اسلام
انوشروان ملك عادل دیو آنی نامله یاد ایلدی حکایت
روایت اولنورکه برکون انوشروان کندونی خسته لغنه
اوردی بنم علاجم ایچون بر ویران خانه‌دن برکرپیج استدیلر
بر شهر خرابه‌دن بکا باکی کرپیج کتورك دیو بیوردی همان قوللری
اطراف ممالکده اولان قرا وکندلره پراکنده اولوب تحت حکومتنده
اولان ولایتلری سرتاسر کشت وکذار ایدوب بر ویرانه بولمدقلری
دیو خبر ویردیلر * انوشروان شاد وخندان اولوب بوندن
مرادم بر ویرانه یر قالمش ایسه تعمیر ایلیه دیمك ایدی الحمد لله

تعالى تعميرنه محتاج يرقالميوب ممالك محروسه معموره وانوار
مهر عدالله عالم پر نور اولمشدر ديو حمد شكر سپاس وحمد بي
قياس ايلدي تعمير بلاد وترتيب مصالح عباد صاحب عدل
وداد اولن پادشاهان سعادت نژاده لازمدر زيرا هر
بادكه ولايت معمور اولا رعيت متكاثر وموفور اولور هر
بادكه رعيت متكاثر وموفور اولا خزاين نامحصور اولور هر بار
كه خزاين نامحصور اولور عساكر اسلامك امر جهاده سعي
مشكور اولا اعداي دين مقهور اولور هر باركه اعدا مقهور
اولا پادشاهلر حضور ايدوب دلنده سرور حاصل اولور
بيت ولايتلر كه معمور اولا نامحصور اولور لشكر عدو مقهور
اولور لشكر چوغ اولسه شه حضور ايلر نتكيم اكابر علما
وافاضل حكما اتفاق ايدوب دين ملك ايله ملك لشكر
ايله لشكر مال ايله مال عمارت بلاد ايله عمارت بلاد عدل
وداد ايله اولور ديديلر وهيچ برسي ظلمه رضا ويرمديلر
زيرا آثار ايله ثابت وظاهر واخبار متواتر ايله عقله
باهر اولمشدر كه رعيت ظلمله پريشان ودست ظالمدن
آخر پادشاهلر ولايتلرينه كزيدن اولوب نعوذ بالله بلكه كافره

خراج ويرمكه رضا ويرلردك همان ظلم وتعدي ايله جانلرنه
جفا اولمسون نتكيم روايت اولنوركه حكايت كعبه مشرفيه
حجه كيدركن بر حاجي قافله دن ايريلوب بر تيه دوشر
كيدرك بر خيمه كوررك ايچنده بر قري عورت اوترر
حاجي اول قريه سلام ويروب ايچك استر قري اوكنده
بر وادي واردر وار ايلان كتور پشوري ويريني دير
حاجي بن ايلان اولمغه قادر دكلن ديچك قري حاجي
ايله بيله كيدوب بر قچ ايلان اولوب كتوروب پشوردي
اما حاجي خوف هلاكدن يمكه اقدام ايدمز آخر اجلق
جاننه كار ايدوب هلاك اولمق مقرر اولينجق افطار ايدر
زياده صوسزلق غلبه ايدر حاجي ايچمكه صو طلب ايلدوكده
اوكوكده بر بيكار دوار دروار ايچ دير واروب كوردكه بر
اجي صودر ناچار ايچدي وقتنه قريه كلدي نه عجب بو قولك
خرابه يرده اوتردن طعامكز مار وشرابكز زهرماردر بزم
ولايتلرمز باغ وباغچه چوق نعمت اوجاغي يرلردر كه طعامي
لذيذ وعزيز وشرابي شيرين وشكر ريزدر ديدي قري
بلي اشيدرز اما بر ظالم پادشهمز وار ايمش خلقك بي

كناه ما للتري الوب ظلمله عيالترن قتل ايدرمش ديدي حاجي
بلي واردر ديد وكتن قري بو تقديرجه بزم زهرمار نتر يارك
وسنك اول لذيذ طعام وشرابكز زهرناك اولوب انذوق
عمرنز باعث هلاك اولور ديديكي **بيت** ظلم ايله شكر ايسه
انانه زهرمار اولوره سم حضور ايله اولور دم حيات
آنا را اولوره انكچوندركه حضرت رسول اكرم عم ملك كفر ايله
قايم ودايم اولور ظلم ايله اولمز ديو بيورديلر بو تقديرجه
نعوذ بالله دشمن جانبي قوي وغالب سلاطين سلطنتدن
محروم اولمق دكل دنيا وآخرة سعادتلرينك جمله سندن
خاسر وخايب اولمق لازم كلور حق تعالى عادل ومنتقمدر
مظلومك حقني حاكم ظالمدن هم دنياده اليوير وهم آخرتده
اليوير **بيت** حذركن زدود درونهاي ريش كه دود دل
عاقبت سركند بهم بركتن ناتواني دلي كه آهي جهاني بهم بر
كند **حكايت** بني اسرائيلدن برفقير وار ايديكه بالق اولوب
اهل وعيالنه قوت يوميه تدارك ايدردي اتفاق بركون
شبكه سنه برعظيم سمكه دوشوب زياده مسرور اولدي
وخاطرينه خطور ايلديكه اول بالغي وارب بازارده بيع ايدوب

نفقه

نفقه عيالنه نوعا وسعت حاصل اولوب تعبدن دور اولا
بازاره كيدركن عوانيدن برظالمه راست كلدي بو بالغي
صاتارمسن ديدي خوفندن صاتمزين ديجك كوجله بالغي چكوب
كوتوردي بيچاره الوريرن ديكن باشنه برايكي اوردي صياد
بد دعا ايليوب يارب بن مسكين وضعيف وبوني قوي وعنيف
خلق ايلدك آخرة وارنجه صبر اقتدارم يوقدر بنم بو دنياده
حقمي اليويروب بني زار ايلمه ديو تضرع دلكنا ايلدي
اندن صكره اول ظالم بالغي اوينه كتوروب عورتنه قزارتدو
ميكه اوتوردي سمكيه الن اوزاتدوغي كبي بالق اغزين اچوب
برمغني شويله ايصردي كه دشلري بربرينه كيردي اجيسندن
ظالم بدكامك صبر وآرامي قالميوب فرياد ايلدك طبيبه
كلدي طبيب جراحتي حكمت برعبرت كوروب اوته سنه
سرايت ايلمسون ديو برمغني كسمك بيوردي كسدي لكن جي دخي
زياده اولوب سرايت ايلدي طبيب اول الكسمك كركدر
قولي مختل اولميه ديدي الني كسديلر حرارت قولنه سرايت
ايلدي طبيب قولي ديرسكدن كسمك كركدر ديجك ظالم
طبيبك اللرندن قجوب برميشه يه عازم اولدي يارب بنم

باشمه کلان بلالردندن اولدی بکا اعلام ایله دیو بجی صبر وآرام
اغلیه رق کیدرکن یوریلوب براغج دبنه اوتروب اویقویه
واردی ودوشنده کوردیکه برکنه هی بیچاره نیجه دلك
اعضاك کسدردن بو جراحت سندن کتمز مادامکه واروب
اول بالتجی اولان کشی تسلی ایدوب اولدخی حقنی حلال اتمز
دیدی درحال اویانوب صورم صورم صیادك اوینی بولدی
وقپوسنی چالدی صیاد چقوب بونك حالنه واقف اولدی ظلمی
سببی ایله نیه اوغرادوغنی بیلدی ظالم انك ایاغنه دوشوب
کریه وزاری ایله ظلمنه توبه واستغفار ایدوب وخاطر فقیری
برمقدار مبلغ ایله تسلی ایدوب مرحمت طلب ایدیجك
فقیر حلال ایلدوکنده فی الحال وجعی زایل اولوب صاغ
وسالم مرفقه لحال اوینه داخل اولدی اکیجی کون حق
جل وعلا کرمندن ینه النی یرینه ابقا ایلیوب حضرت موسی
عم وحی ایلدیکه یا موسی عظمتم وجلالم حقیچون اکر اول
ظالم خصمنی ارضا ایدوب توبه واستغفار ایله نفسنه
نادم اولمسه ایدی انك اعضاسنی کسدروب اولنجه
عذاب ایدردم دیدی **بیت** بولوب تنهای عسکر ضمیرنده عالمی

خالی کوریك مظلومك آهندن نجه اولدی ظالمك حالی **حکایه**
حضرت موسی عم برکون مناجاتده حقه تضرع ونیاز ایدوب
یارب بکا عدل وانصافکی کوستر دیدی حق جل وعلا یا موسی
سنك حدتك غالبدر صبر ایدمزسن طالب اولمه دیدی موسی
یارب سنك توفیقك ایله صبره قادرم وحکمتکه منتظر اولورم
دیدی یا موسی فلان وادیده بر بیکار واردر مقابله سنده
بیره پنهان اول تا آیینه حکمته نکران اولاسن دیدی حضرت
موسی اول عینك مقابله سنده بر دپه اوزرینه چقوب کیزلندی
همان دم کوردیکه بر آتلو آدم بیکاره کلوب ایندی صو ایچوب ابدست
الدی وبلندن بر همیان چوزوب یاننه قودی وایکی رکعت نماز
قلدی آندن صکره بلا تردد نسیاننده همیانی اورادده اونودوب
اتنه بنوب روان اولدی وآندن صکره بر صبی صغیر کلوب
بیکاردن صو ایچوب همیانی کوتوردی درحال منزلنه کتوردی
آندن صکره بر اعمی قوجه دخی کلوب صو ایچوب ابدست الوب
نمازه طوردی اول اتلو آدم کیدرکن همیان خاطرنه کلوب
همان ینه بیکاره کلدی واوتوردی تا اعمی نمازنی بتوردی
آندن صکره یاننه کلوب بن شمدی بونده بر همیان اونتدم

ایچنده بیك دینار وار ایدی بو رایه سندن غیری کمسنه کلدی
سن الدك تیز ویر دیدی اعمی بنم کوزم کورمزسنك همیانك دکل
زمینی و آسمانی کورمزمیسین دینجه اولدی همان اعمایی قلج ایله
چالوب قتل ایلدی و اسبابنی یوقلیوب همیانی بولمیوب کیتدی
حضرت موسی عم یا رب بنم طاقتم طاق اولوب یورکم
یاندی بکا بو احوالك حکمتنی اعلام ایله دیو تضرع ایدوب
ابرام ایلدی همان جبرائیل امین وحی مبین ایله نازل
اولوب یا موسی باری تعالی جلت قدرته سکا سلام ایدوب
بیوردیکه بن علام الغیوب بر پادشاه لامکانم خلقمدن نهان
اولان بکا عیاندر اما اول صبی صغیرك همیان اکا دستگیر
اولدی انك حق صریحی ایدیکه الدی زیرا انك باباسی
اول کمسنه نك اجیری اولوب اجرتندن اول مقدار اقچه
انك ذمتنده قالمشیدی اما اول اعمی کور اولمزدن مقدم
اول ادمك باباسنی قتل ایلمشیدی اولدخی قصاص ایدوب
حقنی الدی دیدی حضرت موسی بو حکمته حیران اولوب
ظلم شکلنده اولان عدل و انصاف سنتم ورحمانی
بلوب ایلدوکی جرأت واقدامه توبه و استغفار ایلدی

بیت

بیت عدل وداد ایله که حق منتقم عادلدر عدلی مخصوص
دکل عالمه هپ شاملدر تجاهل اولوا الالباب فکر صواب
ایدوب جناب حقدن بر بلا که نازل اولا انك حکمتندن
غافل اولمزلر دیگر کر کند دت رسد ز خلق مرنج که نه راحت
رسد ز خلق نه رنج از خدا دان خلاف دشمن دوست
که دل هر دو در تصرف اوست کرچه تیر از کمان همی کذرد
از کماندار بیند اهل خرد اما عوام نردن کلدوکن بلمیوب
حاشا حقه ظلم اسناد ایله کفره واصل اولورلر کما قال
عمر ابن الخطاب رض ان رسول الله صلی الله علیه وسلم
قال لم یخلق الله تعالی فی الارض شیئاً افضل من العدل
والعدل میزان الله تعالی من تعلق به اوصله الجنة یعنی
حضرت عمر رض رسول اکرمدن صلی الله علیه وسلم
روایت ایدوب الله تعالی یر یوزنده عدلدن افضل
بر نسنه دخی خلق ایلمدی عدل یرده اللهك میزانیدر
بر کمسنه اکا یاپشه اول انی جنته اولاشدرر دیو بیوردی
دیدی و دخی اصحاب کرامدن قتاده رض الا تطغوا
فی المیزان آیتنك تفسیرنده میزاندن مراد عدلدر دیدی

ودخی قتاده بیورر ظلم اوچ قسمدر بر قسمنه هیچ مغفرت
اولمز نعوذ بالله اول اللهه شریك قوشمقدر بر قسمی
دخی اول ظلمدر که دایم اولمز اول خلقك بربرلرینه
ظلمیدر بر قسمی دخی اول ظلمدر که مغفرت اولنور
اولکشی کناهه ارتکاب ایدوب نفسنه ظلم ایلمکدر اول
ظلمی حق تعالی کریمدر یارلغر دیدی بیت علی الصباح که
ساقی دهد شراب طهور بنوش باك مدار ان ربنا
لغفور معلوم اولاکه ملك ایله دین توامانددر یعنی
ملك ایله دین ایکیسی بر قرندن طوغمش قرنداشلردر بری
برندن ایرلمغه امکان یوقدر پادشاه اسلام اولان
سعادت فرجاملره لازمدر که صالح ودیندار اولوب
اوقات خمسه ده اداء فرایضه مداوم اولالر ولحادث
بدعتدن اجتناب ایدوب وخزینه لرینه مال یتیم
قومغه ارتکاب ایلمیه لر بیت مال یتیمه مایل اولمه پادشاهلر
برباد ایدن خزینه لرینی دود آهلر وممکلکتلرنك اوزرلرینه
دایما ناظر اولالر اکر شرع شریفه مخالف وبدعت وضلالت
صاحبی اهل فساد ظهور ایدرسه صلب وسیاست ایله

مملکتلرندن

مملکتلرندن دوردایرلر ومتصل سرحد وثغورلرینی وفور
لشکر مظفر ومنصور ایله معمور ایدرلر که اعدای دینك
قلبلرینه مهابت وسطوت بونکله حاصل وپادشاهلر
حضور وصفایه بونکله واصل اولورلر بیت قچنکم لطف
لشکر ایله سرحد یابلمز فتنه نك یاجوجنه سد ودخی
بلمك کرککه کزخلقك آب صلاحی کندی منبع صلاحندن
تابع وظلل فسادلری کندیلرك جسم فسادنه تابعدر
هر بار پادشاه که بنجه فساد ایله اخذ رشوته معتاد
اولوب اخذ رشوت وترشوه مباشرت ایدن اهل
فساده سیاست ایلمیه الناس علی دین ملوکهم تقتضاسنجه
خلق عالم جمله شرارت وشقا وفساد وافساده مداومت
ایدوب ظلم وتعدی زوال ملکه سبب اولمق مقرر
اولور بیت از رعیت شهی که مایه ربود بن دیوار
کند وبام اندود مناصب امانت اللهدر حق جل وعلا
ان الله یأمركم ان تؤدوا الامانات الی اهلها بیورمغنکر
تغییرنده امانتدن مراد بودر دیمشلردر رشوت
الوب نااهله منصب ویرمك اول ظالم نااهل اولمغله

حتی بالطلدن فرق ایلمکه قادر اولیوب شرعه و قانونه
مخالف امور غریبه صادر اولمق سببی ایله عالمی خراب
ایلمکه عازم وجازم اولورلر **بیت** مناصب اهلنه ویرلسه
بر باد اولور عالم • طولر ظلمیله دنیا طوپطولی فریاد اولور
عالم • حکما رعیت طبیعتلری پادشاهلرینك مقدمات
طبیعتلرینك نتیجه سیدر رعیت پادشاهلرینه تابع
اولمق احتمال دکلدر دیرلر نتکیم تواریخده ذکر اولنور خلفاء
بنی امیه دن ولید ابن عبدالملك نام بر پادشاه شاملك
همتی عمارت و زراعته مصروف ایدی انك زماننده
جمله رعایا اکوب بچوب باغلر و بوستانلر حاصل ایدوب
عالی اولر وکوشکلر بنا ایلمکه مشغول و مشعوف اولمشلر ایدی
وینه انلرك قرنداشی سلیمان ابن عبدالملك وفرت نعمت
ایله موصوف و همتی کثرت اکل و شرب و تطییب طعامه
مصروف ایدی انك زماننده رعایا دخی کثرت اکل
و شرب و انواع نعمله تنعم ایلمکله افتخار ایدوب حتی بربرینه
بولدیغی کونده نه کونه طعام ییدك و نجه شربت ایچدك
دیو استفسار ایدرلر ایدی و خلفادن ینه عمر ابن عبدالعزیز

رضی الله عنه خلافتی زماننده کندیسی طاعت و عبادت و تلاوت
قرآن و سایر اعمال خیرات و حسناته مشغول زهد و تقوی
صاحبی بر پادشاه دین پناه ایدی انك زماننده
دخی خلق عالم طاعت و عبادته سعی اتم ایدرلر ایدی
سعادت اکثریا پادشاهلرك عمل اوزرینه اولسه رعایا
انلره البته اقتدا و اقتفا ایتملری مقرردر **بیت**
شاه کیم سالك اولا لشکر اولور اهل سلوك • بو نه اثبات
ایدر الناس علی دین ملوکهم • نتکیم روایت اولنور **حکایه**
انوشروان عادل زماننده برکمسنه برکمسنه دن برقطعه یر
اشترا ایلیوب ایچنه اولر بنا ایتمکه اساسی قزمق ایچون
معارف و فاسی کتوروب فعول ایله قزمغه مشغول
اولدیغی اثناده بر کنج بی پایان تمل ایچندن نمایان اولدی
در حال مشتری بایعه واروب کل بو مالی سنکدر آل
دیدی بایع دخی یوق بن یری سکا جمله ایچنده اولانی
نسنه ایله صاتدم اول مال بکا و بالدر دیو نزاع ایدرك
انوشروان حضورینه روان اولوب صورت واقعه مرآت
قلب تابناکه عرض و اعلام ایلدیلر انوشروان رعایاسنك

بو عدالتکرینه شاد وخندان اولوب اولادیکز وارمیدر
دیدی بلی واردر دیدیلر مکر بوینک بر اوغلی وبرینک
بر قزی وار ایدی ایکیسی بر برینه نکاح ایدروب اول
کنج بی پایانی اول ایکی کنج نهانه جهان ایلمک امر ایلدی
که معنیده اول دفینه ایکیسنه بیله در خزینه اولا پادشاهی
عادل واحتمال الظلم باطل اولدیغیچون رعایا بو مثللو
قضایا عرض ایلمکه اقدام ایدرلر ایدی نعوذ بالله اکر ظالم
اولوب اول دفینه تمام خزینه یه داخل اولدقدن صکره
اثر درهم خاملکی جعلنکار وتعداد اغزینه دوشوب
عذاب الیمه کرفتار اولجقلرینی بیلسلر ایدی اول کنج نهانی
جان کبی شویله پنهان ایدرلردیکه بلان بیبن حکیم دخی
بولمقدن عاجز وسقیم اولوردی حکایه بر کون انوشروانه
وزیری یونان نصیحت ایدوب صقین کاشت وشقا
واحداث بدعت واخذ رشوت القالیدن اشترایجی
مطا حبتکه اختیار ایلمکه مملکتکی خراب ورعیتکی هلاک
ایدوب خزینه کی تراب ایدرسن ودنیاده بدنام آخرتده
ناکام اولورسن دیدی همان اول آن انوشروان عاملرینه

مکتوبلر یازوب اعلام ایلدیکه بلیمش اولالر بکا دیدیلرکه
مملکتنک خراب اولمسنک ایکی سببی واردر بری عجز سلطان
وبری ظلم قواملن بو ایکی نقصانک بری ایله متصف
اولمغی شانمه لایق ودنیا ودینمه موافق کورمزین غفلت
ایتمیوب رعایت رعیت وتعمیر مملکتده سعی بلیغ وکوشش
بی دریغ ایلیه‌سز شویله که بر خصوصده تکاسل وتعمد الا
ستماع رعایت رعیتده قصور ایدرسه هر بارکزی قولاغکز
قدر ایدوب وبو سیاستله سزی عالمه موجب عبرت
ایدرم دیدی انوشروان عادل بوقدر بصیرت وفطنت
فراست صاحبی مدبر امور مملکت وپادشاه پر معدلت
ایکن دائما پند نصیحت اشیدوب وملوک ماضیه‌نک
احادیث واخبار ومناقب وآثارینی اصغا ایدوب تواریخ
کتابلرینی اوقومقدن بر آن خالی اولمز ایدیکه تدبیر
امور مملکت وتقدیر حضور رعیتده نه ایله عامل ونه عمل
جمیل ایله کامل اولمشلر ورونق سلطنتی نه ایله بولمشلر
کوروب واکا کوره تدارک واجرای عدل وداد ایلمکله
نهالک ایدردی بیت تواریخ ملوک ماضیه وعظ نصیحتدر

انك هر قصه سندن حصه نو رعين عبرتدر ، نتکم روايت
اولنور بر کون انوشروان وزيری يونانه ملوك متقدمينك
سيرتلرندن برن بيان ايله ديدی يونان انلرك اوج وصفتلری
بيان يوخسه ايکی صفتلريی عيان ياخود بر صفتلريی تبيان
ايلين ديدی اوج وصفلرينی سويله ديدی يونان عزم ميدان
بيان ايدوب اشغال دنيويه امرا کرکم انلرك کذبلرن
بولمدم واشيادن بر شيء جهللرينه مطلع اولمدم وهر کار
سهل ودشوارده اسب غضبلرينه سوار اولدقلرن کورمدم
ديدی ايکی وصفلرينی بيان ايله ديدی يونان خير عمللرده
سرعت ايدوب شر عمللره جرأت ايتمزلر ايدی ديدی وبرخی
بر وصفلرينی بيان ايله ديدی کندو نفسلرينه اولان حکومت
وسلطنتلری غيرلره اولان حکومتلرندن زياده ايدی ديدی
انوشروان ساقی بزم عرفانه بر پيمانه کتوروب بو طولويی
انلرك عشقنه نوش ايدرسکه بندن صکره تاج وتختمه
مالك اولوب بز کچنلری ذکر ايلدکن کبی انلردخی بنی ذکر
ايليوب بنم مسلکمه سالك اولالر ديدی اول پادشاهلر
انکچون عادت دنيايه اجتهاد ايدرلرکه کندولردن صکره

ايو

ايو نامليی قالوب ذکر خير ايله ياد اولنه لر عدل وسياست
بابنده حضرت عمری اقتدا کفايت ايدرکه اوغلنه حد
زنا اوروب حد تمام اولمدن اوغلی وفات ايدوب حدی
اولوسنه اتمام ايلدی ومعاملرندن برنی بر عمله نصب ايلدکده
ييه جك اتمکينی وييه جك نعمتلرينی وکوتوره جك
قلجلرينی جمله کندو ماللرندن آلوب وبيت المال
مسلمينه ال اوزاتمکه ورشوته مائل اولوب آخرتکی دنيايه
صاتيوب وارباب حاجات يوزلرينه قپولرينی قپايوب
رد ايتمکه مصالح مسلمينی کورمکده تهاون وتکاسل
ايدوب باب عدالتی سد ايتمکه ديو تنبيه وتاکيد ايدوب
مخالفت ايدنلره عذاب شديد ايدردی **بيت**
منع وتنبيه ايله اولماسه سياست لازم ، حق سوزی دکلمين
مرده عقوبت لازم ، اصحاب کرامدن عبدالرحمن ابن
عوف رضه روايت ايدر برکيجه امير المؤمنين عمر ابن
الخطاب رضه مدينه منوره ده بنی خدمته دعوت ايليوب
قپوده بر قافله نازل اولمش کل واروب حفظ وحراست
ايليه لم قومه قرنی يوروشلرده اويورلر اسبابلرندن بربنه

ضایع اولوب بنم خلافت خدمتمده قصورم شایع اولور
دیدی وقتاکه قافله‌یه واصل اولدق بکا سن داخی وار استراحت
ایله دیوب کیجه آخر اولنجه یالکز کندی طولاشوب قافله‌یی
حفظ وحراست ایلدی دیر **حکایت** زید ابن اسلم روایت
ایدر بر کیجه حضرت عمر کندی بالذات عسس ایلرکن بردی
بنداخی تابع اولوب یا امیر المؤمنین اجازت ویرمیسن
بو کیجه سزکله بیله اولم دیدم نعم دیدی وقتاکه مدینه‌دن
طشره چقدق صحراده بر آتش پیدا اولدی قافله قونمشدر
دیو آتشه طوغری واردق کوردککه بر خاتون یاننده اوچ یتیم
اوغلنجقلری زار زبون اغلشورلر و آتش اوزرینه بر چولمك
قومش قاینر و کندی دخی یاننده اغلر الهی عمردن بنم دادم
الیویر که آنك قارنی طوق صاحب تاجدر بز بو ندرلو اولم
حدنه کلمشز آج ومحتاج دیر همان حضرت عمر ایلرو واروب
خاتونه سلام ویردی و کریه وزارین کوروب حاللرین صوردیکده
خاتون عرض حال ایدوب بو اطفال ایله بر مکان بعیده‌دن
روان اولمش ایدك اجلق طاقتمز طاق ایدوب و مدینه‌یه
ایراق اولمغین واصل اولمغه قدرتمز اولمیوب ناچار

بو مکانه نازل اولدق دیدی حضرت عمر یا بو چولمکده نه وار
دیدی صو در اطفالی اجلقدن قتی زبون و خسته حال اولدیلر
امید ایله بر پاره آرام ایتمه‌لرین بیچاره اولادیم دام الیدم
دیدی **بیت** بوی هجر ایله آه ایتمکه قالمدی درمانم امید
وصل لعل یار ایله اما ایدر جانم درحال امیر المؤمنین
عودت ایدوب و شهردن بر مقدار اون و بر ایکی وقیه
ات الوب اوقنه اوردوب یتیشمک عزیمت ایلدی
یا امیر المؤمنین بکا ویر کوتوره‌یین دیدم بو کون بونی
کوتوره‌سن یارین کناهمی کیم کوتورر و بو خاتونك دعاسیله
بنم مابینمه کم حایل اولور دیو اغلیوب کوزلری یاشی نهر
سایل اولارق اول خاتونه واصل اولدق همان حضرت
عمر چولمکه بر پاره ات ایله اون قویوب بر وجه تعجیل
اطفاله طعام تحصیلنه اقدام ایلدی حتی آتش اوفلرکن
توزدن وکولدن مبارك صقاللری اغروب کل اولدی یمکی
پشوروب اوکلرینه کتوروب کندو الیله اوغلنجقلره یدردی
خاتون واوغلنجقلری تمام طعامدن متسلی اولدقدن صکره
هزار التیام ایله لطفلر ایلیوب عمره بد دعا ایلدکم کم شرك

احوالكندن اول بي خبردر ديو عذرلر بيان ايلدي بيت
قادر اولمز انك ايدوكنه هيچ بر سوره انكيچون اكلر عقل
عمر عدل عمر • بر كون اصحاب خزينه دار بيت المال سؤال
ايدوب عمر بيت المالدن بر نسنه الورمي ديدكلرده ابتدا وسعت
كلمزدن مقدم نفقه ايچون جزوي نسنه الوردي وسعت
حاصل اولدقدن صكره هيچ الدقلري خزينه يه داخل ايلدي
ديدي شول پادشاه صاحب اجتهادكه سلطنتده عدل وداد
اتمك مراد ايدر خلفادن عمر ابن عبد العزيز حضرتلرينك
اوصاف حميده لريني ايشيدوب هر حالده انك عملي كبي ايش
ايدوب عالمده ايو نام تحصيلنه اقدام واهتمام ايليوتكه
روايت اولنور حكايه عمر ابن عبد العزيزك زمان خلافتلرنده
عظيم قحط وغلا واقع اولدي قبايل عربدن عرض احتياج ايچون
خدمت شريفلرينه بر قاچ ادم واصل اولوب ايچلرندن بريسي
يا امير المؤمنين بز سزكا بر ضرورت عظيمه ايچون كلمشز كه
بدنلرمزده ديلرمز قورودي وبچه لرمز اجلقدن هلاك
اولوب كوكلرمز چوردي بيت المالدن بر مقدار مبلغ ايله
معاونته احتياج وافتقارمز واردر بو مالك حالي وجدن

خالى

خالى دكلدر يا الله ايچون يا قوللري ايچون يا سنك ايچوندر
اكر اللهك ايسه الله تعالى غنيدر اكر عباد الله ايچون
ايسه بونلر اولى اولدر وغنه الله عليم در وخبيردر اكر
سنك ايچون ايسه بونلره صدقات ايت تحقيقا ان الله لا يضيع
اجر المحسنين ديدي امير المؤمنين سوزلرندن متأثر
اولوب بي حد كريه وابتدا ايليوب بيت المالدن حاجتلري
قضا اولنمق امضا ايلدي مرادلري حاصل اولوب مكانلرينه
واصل اولمق استدكلرنده حضرت عمر اي رجل ما قولك عبادي
(كلن كشيلرن)
بنم سمعمه القا ايدوب حاجتلرن قضا ايلدك بنم دخي
حاجتمي جناب حقه اعلام وانبا ايليه ديدي رجل
(يعني كلن آدملر)
مقبول يوزين كوكه طوتوب يا اله العالمين عزتك جلالك
حقيچون امير المؤمنين قوللرككه بنجه احسان ايلدي ايسه
سن دخي انكا اويله احسان ايله ديو دعا ايدوب دخي
تمام اولمدين بر عظيم بولوت پيدا اولوب يغمورلر ياغديكه
عالم دريا اولدي يغمور اراسنده بر بيوك طولو دوشوب
بر طاشه طوقنوب ايچندن بر يازيلي كاغد چقوب
اوقنوب كوردليكه هذه براءة من الله العزيز لعمر ابن

ایلدیلر بیت مردم دیدهٔ رخک کوره سه کیر جامهٔ عید طوناتن
هر کیجه حال نجه چو بیرام اولسه • امیر المومنین قزلرینک بو
سوزلرندن غمکین اولوب خزینه داری خدمتنده دعوت
ایلیوب شاهم دن بکا بر ایلق سلف ویر دیدی غلام بسط
کلام ایدوب یا امیر المومنین بیت المال مسلمیندن سلف
استرسن بو معنیدن تلف دن کورینز واجب اولمش بر ایلغکن
وار ایسه الکندن دیجک بحیر اولوب الله تعالی سندن راضی
و شاکر اولسون نه کوزل سویلرسن دیو قولنه دعای خیر
اتمام ایدوب قزلرینی تسلیه ایچون نصح و پند ایله اعلام
ایلدیکه جنته محنت و مشقت چکمدین ادم کیرمز و دنیا
نه زرعه سنده تخم عمل اکمدین حاصل جنت و نعمت رحمتدن
نکسنه خرمن مراد ندرمز دنیا فانی و آخرت باقیدر بر قاچ
کون غم چکمک ابدی الم چکمکدن یکدر و لیکن صبر ایلکز دیدی
بیت صبر ایدنلر بلور نا لدا ایدر • اغلین اولنن صکره کولر •
عادة الله بو در ازلی • دایم اولور غمک فرح بدلی •
نثر اندنبو قدر قدرت و عظمت صاحبی پادشاه سعادت
دستگاه اولوب خلق عالم سایهٔ رأفت و مرحمتنه پناه

عبد العزیز کلمه سیدر معناسی عمر ابن عبد العزیز نا بحیدن
نجات ایچون ملک عزیز جانبندن کوندرلمش بویر بر ایدر
دیمکدر بیت قلبکی سن قلمه خدادن جدا • قنده اولورسک
سنی بولور خدا • بنده دوشرسک سنی آن ادا ایدر • دیدله
غمکین اولاسن شاد ایدر • روایت اولنورکم بر کیجه معمر
یاننده رعایانک قصه لرین اوقورکی خدمتکار دکلوب
مصالح بیتدن بعض نسنه سویلیک اشعار ایلدی خلیفه
مومی سوینر روب خدمتکاره سویله دید خدمتکار دیجون
مومی سویندردیکز دیدی موم بیت المالندر بنم کندی
مصلحتم تمامنده یانمدی جایز دکلدر دیدی • ودخی
روایت اولنورکه عمر ابن عبد العزیزک بر قولی وار
ایدی خزینه دار بیت المال و اوج قزی وار ایدیکه
صاحب حسن و جمال ایدی اتفاق عرفه کونی اولدی
قزلری کلوب اغلشوب یارین بیرام در رعایا قزلری
طونا نوب نه خلیفه قزلری نه بیور اق شادیه مالک
دکلز اسکیله کیرسن دیو بزم لوم خلق ایچنده بدنام ایدرلر
بیامیلوق بزم دخی بر بیاض شاده جلک الیوب کز دیوا برام

ایدرکن بو بلیه فقر وفنا الختیار و نعمت ابدی وسعادت سرمدی
وصولنه انتظار کوستروب بیت المالدن بر حبه الحق یانلرنه
وبال عظیم ایدی زمانده بیت المال مسلمیندن حلال بر مال دخی
یوقدر حصن دین بجه متین وحصین اولورکه حافظ وامینی
اولنلر تملق قرمغی آیین وبلمیلر دخی تعلیم ایدرلر باشده صلاح
اولمزسه ایچده فلاح اولمز بیت بو مثل مشهوردر هم عین حق
باشی کسنه پایدار اولمز ایق ❊ انکچوندرکه خلق عالمدن امانت
کیدوب وخیانت وخباثت سببیله رعیت ظلم وتعدی حددن
بیرون اولدیکه تمال قلوب رعیته نفرت وانفعال وآسمان
سعادت ونعمتده افتاب سلطنته زوال در زمان اولدی عدالت
رعیت وحکومت سیاست بجه رعایت اولنوردی بو حکایتی
ایشتمك عبرته کفایت ایدر حکایه ابی سفیان ابن حرب
زیاد ادلو بر فاسق جلاد صفت بدبخت اوغلی وار ایدی
باباسی انی رد ایدوب نفی بلد ایلمشدی مقتاکم نوبت امارت
معاویه کلدی زیادی دعوة ایدوب یاننه الدی ولایت
عراقه والی ایدوب کوندردی زیاد عراقه داخل اولدقده
اهلنی فساده مایل وشر وشوره مشغول کوروب بر جمعه

کونی

کونی منبره چقوب خطبه ایدوب تمام اولدقدن صکره واقعه
المعظیم اکرینو تمامنندن صکره بر کسنه منزلندن طشره چقرسه
باشنی کسرین بلمش اولوب حاضر اولنلر بکن غایب اولنلره
اعلام ایلکز دیو قسم تام ایلدی اندن صکره اطرافه منادیلر
صالوب ندا ایتدروب اوچ کون تنبیه وتأکید ایله آرام
ایلیوب دردنجی کون کیجه بنوب شمعه طولاشوب بشیوز
ادمك باشنی کسوب قپوسی اوکنده کله لردن قله لر پیدا
ایلدی ایکنجی کیجه بینه بنوب اوچیوز ادمك دخی باشنی
الدی اندن صکره خلق طشره چقمدن قالدی وقلوب
فسقه مهابت ایله طولدی وکیمسه نامعقول حرکت ایتمز اولدی
بیت صلب وسیاست اولمسه کر پادشاهدن ❊ عاری
اولوردی کلهی ناسك کلاهدن ❊ بر جمعه کون دخی منبره
چقوب وای اولکسنه نك حالنه که کیجه اولدقده اولری
ودکانلری قپایه هرکیمك بر اقچه یا بر اقچه دکر اشیاسی
ضایع اولوب مسامع ناس انی سامع اوله بن انی تضمین
ایدرین دیو یمین ایلدی کسنه نك اوی ودکانی قپامغه
امکان اولمدی علی السحر بر صراف کلوب بنم بو کیجه درتیوز

المتوسم سرقه اولندیغی دیو طلب انصاف ایلدی نزیاده صرافك
صیغی بوتی کمسیه یاد ایلمه دیو تنبیه ایدوب یینه جمعه کون
منبر چقوب بلکز که فلان صرافك دکانندن دربیوز التون
الینمشدر جمله کز بونده حاضر و ناظرسکز بیت راستی موجب
رضای خداست • کس ندیدم که کم شد از ره راست •
اکر بیلورسکز حق سبحانه واصل اولور اکر بیلمزسکز بریکز
جامعدن صاغ چقیوب طپراغنه داخل اولور دیدی
فی الحال ایچلرندن سرقه ایله تهمت اولنان قیل وقال
ایدوب اوکنه کتوردیلر جمیعا دوبا صاحبنه تسلیم
وسارقی فی الحال سیاستله دوتیم ایلدی اندن صکره
بصره قنغی محلده امن یوقدر دیو سؤال ایلدی محله
بنی آزده امن یوقدر دیدیلر اول محله براغرجالو دیبا قفتان
براقدیلر برنجه کیجه یاتوب المغه کمسه قادر اولوب برقیر
امکان اولمدی اندن صکره خلق عالم دنیاده سیاستدن
اعلا واحکم بر خیرلی مصلحت دخی یوغمش دیو الملوکی
تدبیر استحسان ایدوب عدل وداد زیاده یاد الحکمه
باشلدیلر بیت دینی اثبات اتمکه برنص قاطعدر قلج • بوق

مخالف حکمنه برنص قاطعدر قلج • بز جمهور پادشاهلرك
قنغسی افضلدر دیدیلر شول پادشاه افضلدر که کناهدن
سالم اولنلر اندن امین ومجرم اولنلر خوف وخشیتدن
انین وحنین اوزره اولالر دیدی وشول پادشاه پرشوکت
که صاحب سیاست اولمیه خلقك کوکللرنده انك مهابتی
اولمز دیدی حکایه اسمعیل ابن احمد نام بر امیر بنام حاکم خراسان
ایدی عادتی بو ایدیکه هر قنده نازل اولورسه اندن لشکر
رعیتله مصلحتی یوقدر کیمکه باشی کرك رعایادن الی
چکسون دیو منادیلر ندا ایدررلردی اتفاق مرو نام بر قصبه
نازل اولوب عادتی اوزره یینه نداء هایل ایدررلردی
خدمتکارلردن برانکرم بر بوستانه کیروب بر قچ دانه قاوون
وقاوون آلوب خیانت ایدیجك بستان صاحبی باب
امیره کلوب شکایت ایلدی کناهکار درحال احضار
اولنوب امیر بنده سنك علوفنك وار میدر دیدی بلی
وار در دید کنده یا رعایانك قاوونن جفا ایدرسن دیدی
یا امیر خطا ایتدم دیو جواب ویردی سنك خطاك ایچون
بن ناره کیرمکی اختیار ایلمزدیم دیوب الن کسمك امر

ایلدی کندی بنتکم حضرت رسول اکرم بیورر من سل سیف
الجور سل علیه سیف الغلبه ولازمه الغم یعنی بر کمسنه بر
کمسنیه ظلم قلجن چکسه انك اوزرینه غلبه قلجی چکیلور
وغم واندوه ایله بلی بوکلورر دیمکدر بیت قلمه خلق جهانه ظلم
وزیان • که دیدیلر کاتدین تدان • دیمسون کمسه ایدوکن
بولمز • عملینه کوره جزا اولمز • ظلمی قالمز تنینه انسانك •
معتقد براّدی مولانانك • صحیح خبرده وارد اولدیکه حضرت
داود عم برکون هوایه نظر ایدردیکه کوردی کیك توزی
کبی ذره ذره بتوز ایلر یا الهی بو اینن توزندر دیو باب
حکمتده سایل ایکن جبریل امین وحی مبین ایله نازل اولوب
یا داود حق جل وعلا سکا سلام ایلدی وبیوردیکه بو غبار
بنم نقمتمدرکه جبار وغدارلر اوزرینه نازل وشاملدر
دیدی بیت نماند ستمکار بد روزکار • بماند بر و لعنت پایدار •
حکمت قیصر روم انوشروان عادله بر مکتوب سعادت
مصحوب وارد اولدی اچوب کوردیلر که مضمون سعادت
مشحونی سبب دوام ملکدن سؤالدر دیحال نوشروان
یازدیکه بن سهل اکن دشوار بر کاره عزیمت ایلسم کمسه دن

خوف

خوف ورجا ایچون ترك ایلمك نیت الیمیوب اتمامنه اقدام
ایدوب هیچ بر وجهله امری تغییر ایلمکله تدبیر ایلمزین
تبدیل امر وتغییر کلام زوال ملکه سبب تام دیدی
بیت سوزی صادق کلامی بکر کورشاه دورانك •
ثبوتی وتلوندن فسادی ملك دنیانك • برخم کدنیایم
بد رانیخانه • تابدان دم کدمرا پرشود پیمانه • حکایت
حکمت ارسطالیس حکیمه سؤال اولندیکه اللهدن غیره
ملك دیمك جایز اولورمی جوابنده بلی شول حاکمه کدعلم
حلم وعدل وسخا وکرم وحلم ورأفت وشجاعت وصداقت
بونك امثالی خصلتلر اوله الملك دینلمك جایزدر زیرا
ملوك اولوق ظل الهی اولمغله اولورانك دخی آثاری
طهارت نفس وتزاید عقل وعلم وحلم ورأفت وشجاعت
وشدت ذکا وادراك اشیا وفراست واقدام وتأنی وحسن
خلق وانصاف ومحبت رعیت واحتمال جفا واوقاتنده
مدارا وامورده رأی تدبیر واکثار قراءت اخبار وحفظ
سیر ملوك ماضیه در تفحص ایدوب شول احوال باب
بنیاده اعتماد اتمکدرکه کچن پادشهلر ملکلرینك بقاسی

حصوصنده اول عمل استعمالات استنا داعتنادر زیرا دنیا
بتریه دولت متقدمیندر دیدی **بیت** سلاطین کزین
سالفینک اوقی اخباینی ❁ که انلردن کامیاب اندر بو فضله
دولت ❁ نه تدبیر ایلمش کور انلری ملکک بقاسنده ❁ تدارك
قل صقین اعدای دولت بولمیون فرصت ❁ **حکایت** اسکندر
ذوالقرنین ارسطالیسه عدالتمی افضلدر یوخسه شجاعتمی
دیو سؤال ایلدی جوابنده سلطانکه عادل اوله شجاعته احتیاجی
اولمز دیدی **بیت** با رعیت صلح کن وازجنگ خصم ایمن نشین ❁
زانکه شاهنشاه عادل را رعیت لشکر است ❁ بر کون اسکندره
عسکرینک مقدملرندن بری حق جل وعلا سکا بو قدر دولت
دنیا ویردی جواری ونسوانی اکثار ایله اولادك مونکدن
صکره سبب تذکار اولا دیدی ❁ اسکندر دنیاده رجالك
خیر ایله یادی کثرت اولاد ایله دکلدر بلکه حسن تدبیر
ایله صفاء کسب سیرت وفکر صایب ایله عدل ومیامنت
صاحبی اولمغله رجال دنیایه غالب اولور جائز دکلدر
که ار عورتلره غالب اولالر دیدی ارجید ر اولکه اوله
بر عورتك زبونی **حکایه** اسکندر عامللرندن برنی بر

عمل خطیردن معزول ایدوب وعمل حقیره موصول قلدی
بعد زمان اول عامل نظر اسکندره مقابل اولوب حالا
عملك ایله بخت نه دیدی عامل دعا ایدوب اطال الله
بقاك ای ملك عادل رجالك شرفی اعمال ایله دکلدر
بلکه اعمالك شرفی رجال ایله در بر کسنه ده که حسن
سیرت وعدل وانصاف واجتناب اتلاف واسراف
اوله اول حریف هر نه عملده اولورسه شرفیدر دیدی اسکندر
کلامنی استحسان ایدوب ینه اسکی منصبنی احسان ایلدی
بیت پادشاهه کرچه هر کس بنده فرمان اولور ❁ عاقل ودانا
اولنه لایق احسان اولور ❁ **حکایت** بزرجمهره عدالت نه ایله
ظاهر اولور دیدیلر اوچ نسنه ایله دیدی بری اطراف
ممالکی اعدادن حفظ وحراست وباغی وطاغی وقطاع
طریقه سیاست ایتمکله خلقی حمایت بری علمایه اکرام وبری
رعیته رعایت تام دیو جواب ویردی **بیت** رعیت پادشاهنز
پادشاه اولمز رعیتسز ❁ ولی عالملرك هیچ برینه احتیاجی
یوقدر ❁ صورتك هر بری پادشاهلر پادشاهیدر ❁ کرانلرسز
جهانده دین ودنیانك رواجی یوق **نظم** پادشاه اسلام اولمق

خیر الاتامه لایق وسزاوار که عمر نازنیني هوا وهوسه افنا
ایتمیوب اوقات عزیزیني متصل لعب نرد وشطرنج وریغ
کوي وچوکان وشرب خمر وصید وقید غزلانه صرف ایلمیه
زیرا بو مقوله هوالکنده ملي امور تدبیر مملکتدن جبر القلوب
وقت فرصت فوت اولوب غفلتدن صکره بیج خسرانه
وسرور احزانه مبدل ومحول اولمسي مقرر اولور بیت
چو خسرو که میل مستی وخواب ۰ شود بي کمان خاندانش خراب ۰
ملوک ماضیه اوقاتي دورده تقسیم ودورت وقتي دخي
ترتیب وتنظیم ایدرلر ایدي برقسمي الله تعالی یه عبادت
وبرقسمي علما وعقلا ایله مصاحبت ایدوب ترتیب امور
مملکته برقسمي اکل شرب ونوم ومقتضاي بشریته وبرقسمي
دخي لعب ولهو وصید وشکار ایله صفا ولذته صرف
ایدرلردي ۰ وسلاطین جهانه واجبدر که خدمه وغلمانه
تنبیه وتاکید ایدوب عتیق وجدید رعایادن منت
مجانا حب حصید المخمه رضا ویرمیه لر ورعایا وبرایا
مضطرب ودلکیر اولدوغی موادني بو قلیوب مضایقه‌لري
دفعنه تدبیر ایدرلر نتکم انوشروان اعوان انصارینه

امر ایدردي بر مرتفع مکانه چقوب واطراف وجوانبه باقوب
قنقي خانه‌ده دخاندن نشان اولمزسه که بزه اعلام
اعلام ایدرلردي اول جانبه ادم کوندروب نیچون
اتشلري یوقدر دخانلردو تفحص سؤال ایدوب انلر دخي
عرض احوال ایدرلر ایدي ۰ اندن صکره انوشروان مشکللري
وارایسه حل وجهت معاشلري مختل ایسه لازملرینی تکمیل
ایدوب مضایقه وغملرینی دفع ورفع ایلمکه اهتمام ایدردي
بیت رعایایه رعایت قیل ولایت تا اوله باقي ۰ قوي اولسه
رعایت دولت رفعت اولور راقي ۰ حکایه ودخي روایت
اولنور انوشروان عادل عامللرندن برینی برعمله حاصل
قلوب اول عامل سعي کامل ایلدم دیو رعایایه ظلم ایدوب
اوکي محصوللرندن اوچ بیک اقچه زیاده حاصل کوستردي
انوشروان زیاده صاحبلرینه ویرلمک امر ایدوب وعاملي
بردار ایلدي ۰ بیت زیاده کوسترن عامل اکا صنمه امانتدر ۰
صداقت صورتنده برعمله کیم خیانتدر ۰ هر پادشاه که
رعیتدن ظلمله مال الوب خزینه‌لریني مالامال ایدرلمش
املاکم کندي الیله شجرهٔ سلطنتك کوکني کسوب بر قلدین

دشمنلرینه پایمال ایدر حکایه ابو علی ابن الیاس نام بر امیر مشهور
که سپهسالار نیشابور ایدی بر کون مشایخ کباردن مشهور
آفاق شیخ ابو علی دقاق حضرتنه حاضر اولوب وعظ و نصیحت
رجاسیله کلام دررباره ناظر اولدی شیخ یا امیر سکا بر
مسئله صورم بنی نفاق بمله وتعاق ایله دیدی امیر سؤال
تصویر بیوریکز که جوابی تحریر اولنه دیدی شیخ یا امیر مالکی
سورسن یوخسه دشمنی سورسن دیدی امیر جمع مال اشرف
آمال و حب دشمن ادای باله وبالدر دشمن سولرمی دیدی
شیخ چونکه حال بو منوال اوزرینه در محبوب صدیقی بونده
قویوب دشمن جانی که صاحب مال مغصوبدر کندیکله آخرته
نیچون بیله ایدرسن دیدی امیر بکاء شدید ایله بکا ایدوب
باب نصیحتده بر سوز سویلدیککه صد کتابدن دیکدر عاقل اولان
ظلمله جمع مال مایل وبالی بونده قویوب وبالی ایله تا بجیمه
داخل اولمغه قایل اولمز نظم یمی شو مالکه که صوکی ملال
اوله ، نوشینه نیشی دکمیه بالی وبال اوله ، کلمز کوزینه ذره قدر
قرص افتاب ، عاقلک که واقف حال زوال اوله ، پس لایق
اولان اولدرکه مال رعایادن عدالت اوزرینه المغب مصارفه

نهایت

کفایت قدر مصرف اولنه نتکم روایت اولنور حکایه خلفای
عظامدن برکونی مأمون حددن بیرون حرکت و کرهیت ایدوب
عاملارندن دورت کمسنه یه مناصب عالیه تعیین ایدوب هر برینه
دورت بیک التون ذکر کرانمایه خلعتلر ویردی وعاملار ایلدی
اندن صکره موبد موبدان که سردار رهبانلر یاننه دعوت
ایدوب یا دهقان ملوک عجمدن بر سلطان هیچ کمسنه یه بو مقوله
ایدر میدی دیدی موبد موبدان اطال الله بقاءک یا امیر
المؤمنین ملوک عجمده اوچ نسنه مار ایدی اول اوچ خصلتک
بری سزده یوقدر دیدی خلیفه غضبان اولوب ندر
بیان ایله دیدی موبد موبدان تقریر و عیان ایلیوب
بری بودرکه انلر مالی انلردن مقدار ایله الوب ینه مقدار
ایله ویررلردی بری دخی مالی المسی لااثم اولمز یرلردن الوب
تعذیبه عازم اولمزلردی بری دخی همان انلردن انجق
مجرم و کناهکار اولنلر خوف وخشیتله زار و نزار اولورلردی
دیدی مأمون کرچکسن دیوب کندوده اولان نقصانه ملول
ومحزون اولدی بیت کامل اولدرکه بیله نقصانن ، ترک ایده
توبه ایدوب عصیانن ، بو سوزی باعث اولمشیدکه انوشروانک

معتبر سن اجدر دوب میتنی کوردی مکر چوریوب خاك اولمامش
واوزرنده اولان لباسك بری خاك اولوب هلاك اولمامش
بیت عدالت ایلیوب دنیاده دین احیا ایدن اولمز • مسیح
آسا بو یولده نفسنی افنا ایدن اولمز • بر مغننی بر خاتمی وار ایسیم
خامدن دوزلمش فصی بی نظیر یاقوت احمردن اوزرنده به
مه ونه مه به قانلمش که معناسی ایو اولان اولودر اما اولو
اولان دکلدر دیمکدر ناموسن رعایت اذنی افنون ایدوب اوزرینه
بر التونلی قماش بورلمون اورتوب چقدیلر بیت انخدا جو بیم
توفیق ادب • بی ادب محروم کشت از لطف رب • بر شقی خادمی
وار ایدی همان خاتمی چالدی ناموس واقف اولوب خادمی
هلاك ایدن صکره خاتمی ینه صالدی حکایه بر کون اسکندر عزم
سفر ایدوب حکمادن کلمهٔ حکمت طلب ایلدیکه انکله عمل ایدوب
سفرنده مصلحت کورنه رئیس حکما لطفله کویا اولوب ای تاجدار
قلبکده برشنه نك محبتن استقرار ایلمه زیرا قلبه قلب دینلمك
تقلب وانتقالجی اولوب تیز برشنه دن برشنه یه دوندوکی
ایچوندر وفکری وزیر معقلی کذوکه مصاحب ومشیر ایله
ومشورت ایتدرن بر کاره سرعت ایتمه وعدل وانصاف زماننده

رشوته

رشوته مایل اولوب خلاف ایتمه وحرص وبخلی قلبکدن دور قیل
که مملکتك سخا ایله معمور اوله دیدی بیت اولسه قلب پادشاهی
حرص آز • روی خلقه باب رزق اولور فراز • نتکیم روایت
اولنور حکایه نوشروان بر کون شکاره بخیه روان اولوب
لشکردن دور وکشوردن مهجور اولدی کیدرك بر کویه وارید
عطش غالب اولوب بر قپوده صویه طالب اولدی درحال
قپودن جان کبی بر بکر نازنین عیان اولوب ینه ایچوریه روان
اولدی بر وجه استعجال بر دانه شکر قمشی دوکوب بی اهمال
بر کاسه چقوب ایچنه بر پاره ابریشم خورده سی قویوب
انوشروانه ویردی اولدخی الوب سوزه رك هپ ایچوب
قزه شادباش ندکوزل آب پاکدر اکر ایچنده خاشاك اولمسه
دیدی قز جوابنده یا امیر کوردم عطشك غالب وصویه
محکم راغبسن بردفعه ده ایچوب سیر اولوب شربتم مضرت
اولمسون دیو قصد ایله قاتدم دیدی • انوشروان قزك ذكاسنه
تعجب ایدوب حیران اولدی وبو شربت شیرین وكامل قچ قمشدن
حاصل اولدی دیدی قز بلوله صودن برقمش آبدر دیو
جواب ویردی همان انوشروانك خاطرینه خست خطوه ایدوب

بو تقدیرجه عصیر نا محصور اولور بو قزك زیاده خراجه تحملی واردر
دیو تأمل ایلدی **بیت** پادشاهك که اوله خستی غالب کونی تلك
تلخ اولور رایشی رعایانك اولور بختی سنك زمان مروردن صکره
ینه اول قریه‌یه عبور ایدوب ینه اول خانه‌دن صو طلب ایلدی
ینه اول قز چقوب مقدما کلن ادمدر بلدی ایچرو واروب ینه
شربت تدارکنه قلدی قزك کلیجك انوشروان انی استعجال ایلدی
قز صبر ایله حال بر یوزدن دخی دیوب زماندن صکره شربتی
چقوب ویردی انوشروان الوب اکلمه کلك سببنی صوردی
قز یا امیر اوچ دانه قمشی دوکدم کوجله بو قدر عصیر چقدی
دیدی انوشروان بو سوزه حیران اولوب نیچون بویله اولدی
اول خصوصدن بر آدم سبب اولدی دیدکده ای امیر کبیرلریمز
دن ایشیدرز بر پادشاه برقومك اوزرینه نیتن تغییر ایلسه
برکتلری زایل اولوب حصول رزقلری عسیر اولور دیرلردی
غالبا پادشاهمز نیتن تغییر ایلدی کبی دیدی انوشروان همان
قلبنده اولان نقصاننه توبه و استغفار ایدوب ذکا و صلاحی
ایچون اول قزی نکاح ایلدی **بیت** پادشاهك که اوله قلبنده غنا
رزق ایچون غم یمز اولور فقرا هب وسعت و قلت رعیت پادشاهك

نیتلرینه کوره اولدوغی واقع و مجربدر پادشاهلرده طمع خام رعایا
بلاسی عام اولدوغنه ذره اشتباه یوقدر آورك زماننده که عمر
ابن عبد العزیز مسند خلافته مکان طوتدی حسن بصری
حضرتلرینه مکتوب کوندروب اصحابکزدن بر صاحب فراست ایله
بزه معاونت ایلکز دیدی حسن بصری جوابنده اما طالب دنیا
سنك خدمتکه لایق دکلدر حب دنیا ایله قلبی مالامال فاجر
و فاسقدر طمع خام ایله ملکوکی ییقوب تمام ایدر اما طالب
آخرت اللهدن غیریسنه خدمت ایلمکی موجب نکبت بلور دیو یازوب
کوندردی سلاطین اساطینه لابد و لازمدر که ارکان دولتی
تفحص ایدوب وزارتنی و سایر اعمال مملکتنی آج و محتاج نادیده
و نا اهله تسلیم ایتمیوب بلکه اغنیا صاحب عقل سلیم و مالك طبع
مستقیم فکر صایب ایله تدبیر امور مملکتی اقاربینه غالب هر صالح
و دیندار اخلاق حمیده صاحبی مجرب احوال روزکار دیده کاملی
تقدیم ایدرلر تا که کندیلره معین و ظهیر اولوب تدبیرلری ایله
احوال عالم اصلاح پذیر اوله **بیت** طمع خامی اولان آدمی والی قلمه
طاغدوب عالمی هم ملکوکی خالی قلمه و نشانه نکبت نیت زوال
سلطنتدر که سلطان جام باده غرور ایله سرکران اولوب مناصب

عالیه یی رشوت وشفاعت وسایر اغراض فاسده ایله بر نکبت سببی ایله
اهالی یه ناسزا تادیب وناپسند آچ وعریان نادان وناهل
ظالملره ویروب ظلم فراوانله رعایایی خاکله یکسان ایلیوب
مال حرامدن تمام طویر قلمدن صکره معزول ایدوب بیته انلرك
امثالی بر زفلی قاس اراذل ناسی محلولرینه موصول قلمغی
موجب معقول کورمه لر بیت شاهکم رشوت الوب منصبی نادانه
ویره • سلطنت تختنی اول سیل فراوانه ویره • نتکم روایت اولنور
حکایه کتاشب نام بر پادشاهك بنامك راست روشن نام
غدار ومکار بر وزیر ستمکاری واریدی پادشاه انك اسمنه
مغرور اولوب رسمندن خاطرینه خطور ایتمزدی بلکه تمام صلاح
وتقوی ایله حسن اعتقاد ایدوب انك حقنده کمسه نك سوزینه
اعتماد ایتمزدی بیت ای هنرها نهاده بر کف دست • عیبها را گرفته
زیر بغل • تاچه خواهی خریدای مغرور • روز بیچارگی بسیم دغل •
بر کون پادشاهی اضلال وصورت حقده فساد وضلال القا ایدوب
رعایایه کثرت مرحمت وشفقتکز سبب ضلالتلری اولوب فسق
وفساد وخیانت وجنایتلرینه باعث اولدی اشقیاسنی
تادیب واتقیاسنی عفوت وصلاحه ترغیب لازم اولمشدر

امر شفیقانه ایله ممالك محروسه تفتیش وتوصیف اولنوب اهل
فساد ضرب شدید وتنبیه وتاکید ایله باب فتنه سد اکرنکله
ممکن اولمزسه اشقیانی بلد اولنوب مملکتدن رد اولنسون دیو
تفتیشه اجازت الدی ومملکته طرف طرف آتلر صالدی
تادیبه مستحق اولنلری عرض ایدوب مقام سیاسته کتوره کلدن
صکره رشوتلرین الوب شفاعتله اطلاق وترغیبه لایق اولنلرك
بر حسبب ماللرین الوب آتش ظلم وتعدی ایله احراق ایلدی
اول زمانده ك كه رعایانك طاقتلری طاق اولوب ضعیف
الحال وخزاین شاه مال بریته وبال ایله مالامال اولدی
اتفاق پادشاهك بر عظیم دشمنی ظاهر اولوب وقتکه حاضر
اول دیو خبر کوندردی پادشاهك جان باشنه صچرم یوب
تدارك مهمات سفر ومواجب وظایف عسکر ایچون خزینه لرین
یوقلیوب مالدن خالی ومالولدن مالی بولدی راست رعیتنك
مکر وآلندن نیه اوغرادوغنی بلدی بیت وزیر ظالم اولور سلطنت
کلزارینك خاری • همیشه دنیاده خارلك ایله اولمقدر کاری •
دفع غم ایچون بر کون لشکری ایله سوار اولوب شکار نامی ایله
جانب صحرایه کتت وکذار ایلدی ایراقدن بر قیون سوروسی

کوردي وبخش سعادت بخش اوزرينه سورديلر اروب کورديکه
بر خيمه قورلوب اوکنده غنم يايلوب يا صلمش وخيمه قپوسنده
بر کلب اصلمش خيمه دن درحال بر شاب کندوبي تيرکبي پرتاب
ايدوب وشاهي استقبال ايلدي معزز ومکرم بيت مرحبا اي شه
فرخنده جمال • اليوك روي اسبك پامال • ديبه رك استنزال ايديديکه
وبر لطيف ودلکشا چمنزارده قوندردي اوکنه ماحضر کتوروب
ال بغلیوب خدمتنده طوردي پادشاه قبل الطعام لطف ايله
نکاه ايدوب کلب مصلوبك حالندن خبر صوردي اول شاب
جواب باصواب ايدوب اعلا امير بو کلب بو سوريلك اميري
بر کرك سنکاد يار اولوب غنمه نقصان وسوريه زيان ايدر
اولدي لاجرم امانته خيانتي سبب صلب وسياستي اولوب
بو رفعتي بولدي ديدي پادشاه همان متنبه اولوب رعايام
بنم اغنامدر شبان غنمه نکهبان اولوب سود وزياني تفحص
ايدرين نيچون غافل وشاندن جاهل اولم ديو فکر جميل ايدوب
على التعجيل سراينه عودت وبو نيتك عملنه نيت وعزيمت ايلدي
همان اول آن کاتب ديواني يانته دعوت ايدوب ودوزنامجه
ودفاتره مراجعت ايليوب کورديکه جمله رعيت وزيرك تحت

حمايتنده خزينه يه داخل اولاجق مال اکا واصل کنديدن شمس
دولت زايل انك تاب قدرتي دنيايه شامل همان من اغتر
بالاسم من ذوي الفساد بقي بغير زاد مثللو ضرب ايدوب
ووزير مکاري صلب ايلدي بيت طوغريلق ايتديکيچون سرزلفك
کسيلور • خاين اولن بولور البته جزاسن بر کون • پس آمدي
بصيرت وفطنت صاحبي اولان پادشاه جهان پناهه لابد
که اعوان وانصار ومصاحب اهل ارکانك ظاهر حالنه
مغرور اولیوب محجوب ومستور فتنه انکيز ذات الصدورك
درونلري حالني بلمکه اقدام واهتمام ايليه لر بيت حيله کاربك
صفتي الدنمه ياقوب ظاهرنه • که طلا عيني اورتر عملقه بك •
مدراه صاحب غرض خويش بيش • بنا خن مکن سينه خويش ريش •
که انجمله پرنك وفکر وفن است • برون دوست دار درون دشمن
است • مباش ايمن از دشمن وکيد او • مبادا که ناکه شوي صيد او •
اولميه که ابليس پرتلبيس کبي باطلي حق صورتنده عرض ايليوب
نير معصودلري عرض فاسدلرينه واصل ومراد پر فسادلري
حاصل اولمق مصلحتي ايچون کندوبي ظلم وتعديه مباشرت
ايدروب زوال سلطنت موجب علت اولالر بيت چه شاه انبود

الكي رجال سپاه كي سپاس هر وي احسان كنند . نبقصد ظلم هزاران
بهانه پيش آيد . بجنك تشنه هزاران تن انداز كنند . نكته افلاطون
حكيمه سؤال ايدوب پادشاهلر اعدالريني اوزرلرينه منصور ومظفر
اولملرينك علامتي ندر ديديلر جوابنده شول پادشاه كه نفسنده
قوي وعملنده جري وخزينهٔ قلبي نقود تدبير ايله مالامال وفكر مال
واندیشهٔ عاقبت اكا منتهاي آمال اولوب ملكني عدل وداد ايله
خوشحال ورعيتي قلوب رعيتده بر كمال مجرب احوال روزكار
مكار ومميز صالح وفساد كار عالم وعاقل ودينه دار اوله لشكري
از اولورسه ده بعناية الله دشمنه غالب اولمسي مقرر ديدي
بيت شاهكم عاقبت انديش اوله هم عادل اولا . خيري شري
بيله هم علمي ايله عامل اوله . سوه لر اني رعايا اوله محبوب قلوب
لشكري آز ايسه ده دشمني اولور مغلوب . وبو سوزه صادق
كواهدر حق تعالى كم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة
باذن الله بيورمشدر . سقراط حكيمه علامت دوام ملك
ندر ديديلر جواب ويروب سلطانك كه عقل ودين محبوبي
ورعيتنه عدل وداد مطلوبي اوله دايم عقلا هم مجلسي صلحا
علما قلوبك جيبي وكروبك طبيبي طالب علم وادب عاقل

ودانا

ودانا مؤدب اولوب غيرت وحميت صاحبي دافع شر وشور عيبلو
جولري مملكتندن دور عقلا وصلحا ايله ولايتي معمور ايليه انك
ملكي باقي وقوت وشوكتي وصطوة وسلطنتي يوماً فيوماً راقي
اولور وشول پادشاه كه بو خصال حميده دن محروم بلكه ضدي
ايله معلوم وموسوم اولا انك ملكي خراب واحباب واقرباسي
ايچلرنده تراب وجسم نازنينلري آتش حروب وقتالده
كباب اولور زيرا جنك وجدال وحرب قتال وساير عيوب وتلاشي
جمله قلت عقلدن ناشي اولور ديديكه . حضرت معاويه احنف ابن قيسه
يا ابا يحيى زمانك حالي ندر ديدكده اولدخي يا امير المؤمنين زمان سن
سن سن صالح اولورسك زمان صالح اولور سن فاسد اولورسك
زمان فاسد اولور بيت اولور چون تربيت دهر ضياء مهر وماه ايله .
صلاح عالمك اولور صلاح پادشاه ايله . بو دنيا عدلله معمور اولدوغي
كبي عاقبت جور ايله خراب اولسه كركدر ديدي بر جمهور سلاطينه
لايق دكلدر كه في المثل مالكي ضبطندن بستانجيدن اقل اولالر
كورمزمسن بستانجي بستاننه ريحان اكوب ايچنده نبات پريشان
بتر ايسه في الحال انك قلع وقمعنه استعجال ايدركه ريحاني فنا
اولوب اكمي هبا اولميه بيت صلاح عالم استرسك فساد اهليني

بر بادایت • که بولن رهزنان اولسه اوبولن هیچ امان اولمز • از شیر
دیرایدیکه بر پادشه که کندی خواصنی اصلاح ایدوب ظلمدن
منعه قادر اولمیه اول عوام ناسی نیجه اصلاح ایدوب
امور سلطنته مباشر اولور • حقیقت حال بو منوال اوزریه در
که اول واجب متعال حضرت رسول اکرمه وانذر عشیرتك
الاقربین دیو بیوردی معناسی شونیجه یا محمد عشیرتکدن
کندوکه یقین اولنلری قورقوت دیمکدر بیت تانکوشی
بعدلت نشوی • هرگز از ملک سلطنت شادان • رو ممالك
ز درد ایمن دار • ای که خواهی ممالک آبادان • اولا پادشاهلر
لازمدرکه کندولرینه قریب و دلنزیب اولان ظالملری وعید وعید
وتنبیه وتاکید ایله تادیب ایدوب اکر وعد ایله اصلاح
ووعیدله فلاح بولمز ایسه نیجه لرینك سرلرین بدنلرندن
جدا ایدوب غیریلره موجب عبرت ومهابت غا اولالرکه عالم
فتنه وفساددن ایمن اولوب رعایا غول بیابان کبی انلری
کوروب سن وشیاطین اولمیه لر بیت سیاست مدار ریاستدر •
سیاستلو نیجه ریاست طورر • سوز طوتلمز سیاست اولمیجق •
ملك طورمز عدالت اولمیجق • چو نبود شاه را عز وسیاست

کند اهرمن کستاخان دلیلی • چو نبود شیر را دندان ناخن •
خورد از روبهان سنکی وسیلی • لشاعینه شاهدیرکه بیکی زیاده
افساد ایدن پادشاهلرینده خشین اولوب کندولری وصول حاله
یقین اولمیدر مادامکه پادشاهه رعایا احوالنی بالذات
اعلام ایلمکه امکان اولیوب واسطیه محتاج اولا پادشاه حقیقت
حالی استماع واذعان ایلمیوب عالم ظلمله ویران اولمسی مقرردر
بیت رعایا پادشاهی کورمسه شکلی اولور حالی • اسیر اولور
عیالی دست ظالملر کیدر مالی • هر بار که پادشاه خواب
غفلتدن بیدار اولوب احوال رعایایی بالذات کندی
استفسار ایدر خلقك قلوبی مهابتله طولوب کمسنه نك
کمسنه یه ظلمه مجال اولمز دیرلر • حقیقت الحال فقرا عرض
احوالده واسطیه محتاج اولا حصول مرادیله نجز ابتهاج
بولورلر • جائزدرکه واسطه اولنلر رشوت وشفاعت ایله
خصم جانبنه معاونت ایلیملر • بلکه اول فقیرك عرض
فاسد ایله مرادلرینك خلافنی سویلیه لر • بو تقدیرجه ظالم
عدددن افزون وظلم حددن بیرون اولمق لازم اولوب
پادشاهلره آخرتده عذاب الیم ودنیاده نعوذ بالله زوال

سلطنت ایله اکثار عظیم وقوعنه مؤدی اولور امری هر
پادشاه دین پناهه فرض اهم وواجب ومحتم درکه احوال رعایا
ایله کندیلر بالذات مقید اولوب وراه مجانبی نخلد اولمیدلر
که اساس سلطنتلری مشید ومؤید اولا وعدم التفات
فقرا ایله قلوب ناسی کندیلردن تنفیر ایدوب ارکان
سلطنت خلل پذیر اولمیه **حکمت** ارسطاطالیس حکیم سلاطینك
خیرلوسی جست وچالاك وعقاب کبی دوربین ودراك
اولوب مثابهٔ پاك ولاشه وبی دراك اولنلره قرین وناقصات
العقل ایله همنشین اولمینلردر دیدی **بیت** جست وچالاك اول
کرمرغ دل سلطانك • دام تزویرینه الدنمز اولور دنیانك •
حکمت اسکندر ذوالقرنین ملوکك خیرلوسی شرینی خیره تبدیل
وخیرینی خلق عالمه تعجیل ایلینلردر دیدی **حکمت** سفیان ثوری
ملوکك خیرلوسی انیسی عقلا وهم مجلسی صلحا وعلما اولنلردر
زیرا دنیاده پادشاهلره عقلاله علمدن انفع واولی بر مشیر
بی همتا اولمز برکسنه که عقلا علمی جمع اولور انده اون ایکی
خصلت جمع اولوب انواع سعادت جبیننده لامع اولور دیدی •
اولاندر دیدیلر نعمه وتقوی امانت صحت وحیا ورحمت وحسن

خلقی وفا وصبر وحلم ومدارادر که جمله‌سی خواص آداب
ملوك دنیادن دیدی **بیت** کشینك کندینی صورمه سؤال
ایت همنشیندن • قرینی صالح اولن صالح اولور خوش خبردر بو •
حکمت عهد نامه ازدشیرده مکتوبدر هر عزتکه قدمی بساط علم
اوزرینه قومیه عاقبت ذلت وهر عدل وداد که خوفله همزاد
اولمیه مرجعی ندامت اولور • عبد الله ابن طاهر بر کون باباسی
طاهره بو دولت نه زمانه دك دایم اولور دیدی باباسی مادام
که بساط عدل وداد بو ابوابده مبسوط وستون استقامت
بو دیوانده قایمدر بو دولت بزدن زایل واخره مایل اولمز دیدی •
حکمت خلفادن مامونك دیوانخانه‌سی بر کون خلق ایله مشحون
وکندی فصل دعوی وحکومته دکون ایلمش ایدی بر کسنه
رقعه صونوب الوب وزیری سهله ویردی تیز بو کسنه‌نك
مصلحتنی کور تلاش دوام وبرقرار وملك دولت کمسنه‌یه
پایدار دکلدر دیدی **بیت** غنیمت بل زمانك فرصتی اول برقرار اولمز •
طبیعتده دولته دولت کشیه پایدار اولمز • هر وقت خوش که
دست دهد مغتنم شمار • کس را وقوف نیست که انجام کارچیست •
حکمت خلفادن بر کون مروان لشکرینی یوقلمغه دیوان ایلدی

اوچیوز بیك مسلح ومكمل رخت وبختی كامل عسكر ظفر پیكره
واصل اولشیدی وزیر شوكت عسكر بی نظیرین ناظر اولوب
یاوزلشكردن بو كاكم برابر اولمغه قادر اولورمی دیدی مروان
ایشیدوب های ایسم بودم دم دكلدر الله صقلسون مدت
منقضی اولمسه عدتك فایده سی یوقدر قضا نازل اولور عسكر
كثیر سلیمانه مور حقیری مقابل اولور بیت چون دولت دوننده لشكر
جمع اولسه پایدار اولمز • اساسی اولمسه برخانه نك اول استوار
اولمز • اگر دولت كمسه ده پایدار اولسه بنم كذر ایتمز ایدی
دنیا كمسیه باقی دكلدر كه بزده باقی وراقی اولا دیدی
بیت چنانكه دست بدست آمدست ملك بما • بدستهای دیگر
اینچنین بخواهد رفت • ابو الحسن اهوازی قواید وفواید نام
كتاب بلاغت انجامنده دنیا برشابه صافی وبرطالبه كافی اولمز
بركوندن یارنه براغك كوركه نه بو كون سكا باقیدر نه یارین
دیدی بیت بكز دجهانك ایشی همان دوش خیالنه • اكله بو
سوزی عارف ایسك دوش خیالنه • حكایه برپادشاهك
قضا ایله نجم سعادتی افل وشمس سلطنتی زایل اولدی عروس
دولت سندن یوز دوندرمكه سبب وعلت نه اولدی دیدیلر

جوابنه

جوابنده كمال دولت وقوت مغرور وعجب وكبر ایله كندی رأیمی
بكنوب مشورتدن دور اولدم واصاغری اعمال كثیره ده استخدام
واكابری اعمال صغیره ده پایمال وبدنام ایلدم وفرصت ووقت
زماننده تدبیر اموری ترك وكار دشوار ظهوری زماننده سعی
بی فایده یی ترك ایلدم وعجله زماننده عملده تكاسل واهمال
وتأنی وتراخی اوانده عمله استعجال ایلدم دیدی بیت تدبیر كار
اگر كه زماننده اولمیه • اولمز مفید ایلمه هیچ سعی بی دریغ •
وبوخصوصده شرلرك تنفسی زیاده وتنفسی شدتنه ضرردن
ساده در دیدیلر بر رأی طمع خام ایله رسوللرك امانت رسالتده
خیانتلری واعوان وانصارك خوش آمد ایدوب عدم صداقتلرید
دیدی حكم اندیشه رسوللرك بو حالتلرینه دلكیر اولوب حقلرنده
بونلرنه قاتل دوكش ونه خانه لر خراب ایدوب وعلاقه سر كش ونه
لشكرلر صندرمش ونه عرصه لر بیقوب اخیاری اشیان قدرتش
یلدرن یمیله ایله نه حیله لر دوزمشلر وخیانت خیانتله قلت
امانتله نه عهدلر بوزمشلر دیمشلر ملوك عجم رسوللرك فتنه
وفساد اكاذیب واسنادلرندن زیاده حذر ایدوب بركسنه
دنماتله محك امتحانده عیار وكمالنه میزان استعاضده وزن

ایدوب نقصان وکمالندن خبردار اولمنجه خدمت رسالته اتخاذ
اقدام ایلمزلردی **بیت** قولقن انی رسالته کم مستقیم اولا ٭ کسر ایله
جیمی فهم ایده حاذق حکیم اولا ٭ نتکم روایت اولنور اسکندر
ذوالقرنین دارایه بر رسول ارسال ایلدی وقتاکم رسول خبری
ایصالندن صکره عودت ایدوب رد جوابده بسط مقال ایلدی اثناء
کلامنده بر کلمه ادا ایلدیکه اسکندرک خاطرینه نوعا کدر اشکال
حاصل اولدی تکرار استفسار ایدیجک دارانک کندی کلامیدر
دیو یمین ایدوب سوزینه اصرار ایلدی همان اسکندر کاتب سرینی
احضار ایدوب عینی ایله لفظی یازدروب رسول آخر ایله دارادن
استفسار واستخبار ایلدی دارا مکتوب صداقت مصحوبی اوقیوب
اول شک اولنان کلمه کاذبه قلم تراش فراست ایله حک ایدوب
قطع لسان رسوله امکان اولمیوب قلع آذای بی زبان ویرنشان
ایله اکتفا اولندی جزای رسول تدبیر ضایعلرینه منوط وموصولدر
دیو یازوب کوندردی اسکندر مکتوبه ناظر اولوب رسولک کذبی
ظاهر اولدقده احضار واستفسار ایدوب بو کذب بهتانه ودروغ
بیفروغه باعث نه سبب نه ایدیکه زبانکله کندی جانکه زیان
ایدوب ورطه هلاکه صالدک دیدی رسول طریق اقراردن

غیری طوغری یول بولمیوب **بیت** طوغریه تقسیم دینی سویلی یلانی ٭
بن کبی بیکه طوغرلی یلانی ٭ مرادم اورنده بغایت ایتمشدی انکیچون
بو کذب بهتانه جرأت ایلدم دیدی اسکندر بو قباحته تعجب ایدوب
سبحان الله بن سنی کندی مرادک حصولی ایچون رسول ایلدم ایدی
دیدی ودلنی قفاسندن چکدردی پادشاه عالم اولان افضل
بنی آدمه واجبدرکه تا که مملکته قحط وغلا واسعارده ترقی
ارزاقده بها اوله اول مقوله مضایقه زماننده کم رعایانک
کسب وکاره اقتدارلری اولمامغله جهت معیشتلرینه ضرورة
چکه خزینه لرندن مال ایله تقویت ایدوب معاونت ایده لر **بیت**
رعایا بخزینه پادشاهک ٭ خزینه نخزند کیرسه ضرر یوق ٭
رعایادن کیدن کتمز بیانند ٭ خیانت قصدنده انلرده بر یوق ٭
بزرکی بایدت بخشندکی کن ٭ که دانه تا بنفشانی نروید ٭ وشول
مالدار وحیله کار وغدارلریکه ذخایری دمخزن ایدوب
زیاده بها ایله بیع ایلمک ایچون احتکار ایدرلر منع ودفع
ایلیه لرکه خلق عالم کندیلرینه خیر دعالر ایلیوب تام نیکو
ایله یاد ایلیه لر ٭ واحکام شرعی اولا کندی نفسلری اوزرینه
اجرا ایلیه لرکه آنی کوروب خوف وخشیتدن هرکس خصمنی

امضا ایلمکه سعی واقدام ودقت اهتمام ایدرلرکم رعایت اولنور
حکایه عجم پادشاهلرینک اسم وعادت وباعث سعادتلری بو
ایدیکه نوروز ومهرجان اولاجق زمانده منادیلر امر ایدوب هر
کیمک که برخصوصی ایچون برکسنه ایله دعوی وخصومتی وباخود
حکایت شکایتی واراکر دعوالری بالذات پادشاهک کندیسی
ایله دخی اولورسه حجج وتمسکات وقصص حکایاتن حاضر ایلیونلر
دیوندا وبیان ایدروب دوز نوروز اولدقده توجیلرینه تنبیه
وتاکید ایدرلرکه فقیر وغنی اعالی وادانی هیچ فردی دخول ووصولدن
منع ایلمیه لر موبد موبدان لرنکه دللرینده سردار قاضیان دیمکدر
مجلسلرینه احضار ایدوب رفع مظالم ورعایای سرکار ایدرلردی
شویله که برکسنه کلوب پادشاه ایله دعوا وارددیسه شاهلری
تاجلرندن منفصل وسریرلرندن نازل اولوب موبد موبدان
حضورنده بالادب خصمی ایله برابر حاضر ومرتب طورورلردی
وقاضیلرینه بزی کندی نفسکز اوزرینه اختیار ایدوب
نزد اللهک عذابنه کرفتار اولمکز بزی بوکشیله برابر کوروب
دینی احیا واحکام شرعی اجرا ایلکز دیو بیوردقلری دعوادن
فارغ اولدقدن صکره تاجلرینی باشلرینه الوب سریرلری

اوزرینه

اوزرینه کلوب بلمش اولان اولا حکم قضاسی کندی نفسلری اوزرینه
اجرا وامضا ایلدرم کدکسه حقدن تجاوزی التزام ایدوب
آخره ظلم ایلمکه اقدام ایلمیه وهرکیمک که حیاتدن امیدی
وارسه ظلمدن بعید اولوب خصمنی ارضا واحکام شرعی
کندی اوزرینه اجرا ایلیون دیرلردی بیت شاه چون احکام
شرعی نفسنه اجرا ایده • قادر اولورمی رعایا زور ایله دعوا
ایده • انداد پادشاه نزدیک عقل • وشرع کر عدل او شد
متمنی علی الدوام • هم شرع را طراوت وهم نفس را کمال • هم
خلق را فراغت • هم ملک را انتظام • بو سوزلری اشیدوب قویلر
ضعیف وذلیله قوی وشریف اولورلردی عدل ملوک عجم
یزدجرده کلنجه بویله محکم ومستحکم ایدی همانکه یزدجرد شاه
اولدی اللهی اونودوب ظلم ایله عالم تباه ودود آه ایله
کدون سیاه اولدی حکایه برکون تن رو وباد پا براسب
نازنین وبی همتا ساحه سراینده پیدا اولوب هیچ کسنه اکا
قرین ویانته یقین اولمغه تمکین ویرمدی بیت
نیجه وصف ایدم اول سمندی سکا • قوام ایدی براقله مثلا •
برق خاطف کبی قوشی اولسه فجی • بیشردی اولد اب چابکتی •

صو كبي ايلمه قچن جريان • اول زمان ايلر ايدي طي مكان
حسنله يوركيدي ميدانك • دللر الوردي شيوه سي انك
فلكه طوترايدي نازلر كوش • ايشيدردي بكا صداي سروش
قنده بسته اولوردي بي درپي • عاشقه نقش پاي ساغر مي
توسن چرخه دكل مه نو • ديدي سيني يشيدي اول گجرو
لطر نغمه دن جهانه اوده چيلور • بصد وغي يلركك كوزي اچيلور
حتى يزدجردك ايوانته قريب بر جاي دلفريبده ياتوب طوررايكن
يزدجرد همان كه بوني كوردي كه بو اسبه يا پشوب بو اسب
دلكش جناب حقدن بكا پشكش كلمشدر ديو آنك يانته
واروب ياپ ياپ يونني وكوزني سيلدي فرس ساكن اولوب
صناسن صاحبن بولدي في الحال مرصع ومجوهر رخت سعادت
بختني كتوروب كندي اليله اكرلدي قوسقوني اوروب
شهرحام ايدجك زمانده كوكسنه بر ديمه چالوب اشيني
تمام ايلدي آمد آن اول ات غايب اولوب كوزدن نهان
اولدي عامهٔ ناس ظلم جورندن خلاص اولوب حقه
يوزبيك حمد وسپاس ايلديلر • وبو ات دكل بلكه بزي ازاد
ايتمك ايچون نازل اولمش بر ملك سعادت بنيان ايدي

ديو سويلديلر بيت قولمزين حضرت حق ظلمله پامال اتمز • دنيده
ظالمه امهال ايدر اهمال اتمز • امام ابي يوسف بيورديلر كه
وزيرلردن يحيي ابن خالد برمكي برخصم مجوسي ايله دعواي
شرعيه لر ايچون مجلسمه حاضر اولديلر ايكيسني برابر اليوب
دعوالريني استماع ايلدم يحيايه يمين لازم اولدي تحليف
ايدوب مجوسيني براقدم تحليف ايلدم وبو تكسردن وزيرك
دخي مهر رويته ذره قدر تغير كلمدي ديدي بيت
حق حضرتني اولكه ياد ايلر • امر شرعينه انقياد ايلر
انده اولان جفايه انجنمز • حكم امر خدايه انجنمز
حضرت رسول اكرم بيوردر كفاردن دورت كمسنه نك
موتنه فضيلتلري ايچون تاسف ايلدم انوشروان عدلي
ايچون حاتم طاي بر سخاي ايچون امرئ القيس شعري
ايچون عنتر ابن شداده فروسيتي ايچون ديو بيوردلر
معرفت ومعدلت وفضيلتك مرتبه لري نه درجه ده عالي
وصاحبلري اعتباد وشرفنه طبقه ده سامي ايدر
قياس اولنكه سيد البشر اولد وكلرينه تاسف ايلدم
دير بيت قدركي بلمه نعم جاهل • فضلا فضلني بلور كامل

ماله بقمه سن ایله کسب کمال ۰ عز فضل الکمال لیس کمال ۰
باب ثانی وزرا بیاننده در پادشاه اسلام اولان خیر
الانام بیلمك کرکدرکه سلطنتك علو قدری و سمو صدر
صاحب عقل وافی بر وزیر صالح وعادل وکافی مباشرتیله در
زیرا پادشاهلره ممکن ومیسر ومقدر ومسخر دکلدرکه یالکز
کندی رایی ایله تدبیر امور مملکته قادر وجمیع مصالحه
نفس نفیسی ایله بالذات مباشر اولابیله شك یوقدر
که برکمسنه هر نقدر فرید ورأینده سدید اولسه مشاورت
سز بر تدبیری صدف مقصوده واصل وعرائس امانی
وآمالنده سنبلهٔ مراد کماهی حاصل اولمز بیت وزیر
پادشاهك ملك عدل داده بانیدر ۰ جهاننده سلطنت
باغ ارم اول باغبانیدر ۰ اکر ممکن اولیدی حضرت رسول
اکرم بو قدر کمال عقل وکیاست وفهم وفراست
ایله معروف وبو مرتبه حدت ذکا وفصاحت وبلاغت
بی منتها ایله موصوف ایکن اول منزل کتاب وملهم
صواب جلت عظمته وعمت قدرته وشاورهم فی الامر
دیو خطاب مستطاب ایدوب حضرت موسانك واجعل

باب ثانی

لي وزيرا من اهلي هرون اخي اشدد به ازري واشركه في
امري دیو وزیر شیء طلب ایلدوکنی تحقیق وتقریر ایلدیکی
بیت کندی راین بکننی بولدی عالمدن نجات ۰ یالکز طاشی
ایله دیوار اولادیمسك هیهات ۰ پس انبیاء عظام وزیر
شیدن مستغنی اولمیوب بلکه محتاج ومستهام اولیجق
سایر ناسك احوالی قیاس اولنه نتکم ازدشیره سؤال
ایدوب مملکه مصاحبلرندن تنقی انفع واصلح در دیدکده
جوابنده وزیر صالح وعاقل ومشفق وامین انفعدر که
فکر صایب ورای رزینی ایله تدبیر امور مملکتده کندویه
نصیر ومعین اولا دیدی بیت پادشاهه وزیر پیر کرك ۰
فکر صایب قوی مشیر کرك ۰ نتکم حضرت رسول اکرم عم بیوردی
اذا اراد الله بامير خيرا قيض له وزيرا صالحا صادقا
ان نسي ذكره وان استعان به اعانه یعنی حق جل وعلا
بر پادشاهه خیر دلسه اکا بر وجهیله صالح وصادق
وزیر مقارن قیلور که اونتدوغنی اکدرر واکی اندن
استعانت اتسه معاونت ایدر بو مقوله وزیر بو ابیات
دلپذیرك معنای حقنه ماصدق دوشمش درکه دیدیلر

بيت زمام خويش بتوفيق او سپر ز قضا • عنان خويش
بتدبير او سپر ز قدر • نه از متابعت او كشيد گردون سر
نه از متابعت وى بتافت گيتى روى • وسلاطين گزينه
لازمدركه وزير پر تمكين سعادت قرينه اوج نسنه ايله
معامله ومجامله يه جازم وعازم اولا اولكيسى بودركه
چون وزيردن مقتضاى بشريت ايله بر زلت صادر اولسه
تانى ايدوب تعجيل عقوبت ايتميه لر بيت تانى ايلمك هر
ايشده كرچه عين حكمتدر • خصوصا اول عقوبتكه ندامتدن
سلامتدر • ايكنجيسى بودركه وزير كنديلرندن بر نسنه رجا
ايلسه قضاء حاجتنده توقف وابطا ايلميه لر بيت
ياب كوكلنى لطفله ايدوب اهل حاجتك • حاجت بتورمك
اولدى بهاسى محبتك • اوچنجيسى بودركه وزير خدمتلرندن
غنا وثروته واصل اتك مال وعنالنه مايل ونايل اولميه لر
بيت بو ملكه فدا جان كوكل جمله اى شاه • العبد وما يملكه كان
لمولاه • ودخى لايق بودركه وزيرلرن اوج نسنه دن مانع
ودافع اولميه لر برنجيسى بودركه وزير كندولرن بولشمق ديليه
منع ودفعه اجتهاد ايتميه لر برنجيسى بودركه انك حقنده

منشالر

مستندلر سوزلرينى اصغا ايدوب اكا جور وجفا ايلميه لر برى
دخى بودركه انلردن اسرارلرينى پنهان ايتميوب كوكللرنده
اولان راز نهانى انلره عيان وبيان ايليه لر زيرا وزير حافظ
سر سلطان ومدبر امور وجابر نقصان وطبيب قلوب
محتاجان وضابط مال وعمال وضابطه اركان ديوان در
پادشاهلك حبور سعد ايله حضورلرى واعداى بد نهادلر
اوزرينه غلبه وظهورلرى وزير دليرك سعى مشكورلريله در
بيت چنانكه تيغ شهنشه اساس ملك نهند • زبان خامه دستور
كاردين ساند • دو توام اند حسام قلم كه خسرو عهد • پيشت
كرمى وابنى هر دو كردن افرازد • وزير عالم عامل مدبر عادل
حضور شاهده سبب دار اولديسه كى واصل بن وزيرلر استمالته
احق وحمايت ورعايته اليق اولدقلرى محقق اولور نتكم
انوشروان اوغلنه نصيحت ايلمكده دقت واهتمام ايدوب
وزيركه اعزاز واكرام ايله زيرا وزيرسنى لايق اولميان نسنه دن
كورسه سكا حق نفت ايتميوب منع ايلمكده تقصير ايلمز ديدى
ودخى وزير عاقل وكامل اولنه ده فرض وواجبدركه
دايما شر وشوردن هارب وبالطبع خيره مايل وعمل خيره

مواظب اولاکر پادشاهی حسن الاعتقاد ومشفق عباد ویمای
پرداد ومرتب اجناد اولورسه الامعین وناصر واندیاد
عدل وداددن مجرد ظاهر اولاکی پادشاهی احوال عالمدن
غافل وغرور سلطنت ایله نوع ظلمه مایل اولورسه لطف
وجه ایله طریق محموده‌یه ارشاد وآهسته آهسته عمل
خیر وعدل ودداده سوق ایدوب رفق وملایمتله طبع
لطیفنی فکر خیره معتاد واحکام شرع شریفه منقاد ایلیه
زیرا وزیر پادشاهدن صادر اولان واقعه‌ده کندو بیره توبیخ
وتقریع طریقی ایله تعبیر ایدرسه پادشاه دلگیر اولوب
عناد ایله ظلمنی اولکیدن داخی زیاده ایدر ملایم سویلمک
لازمدر نتکم حق جل وعلا حضرت موسایه فرعونه ارسال
ایلدوکنده حضرت هرونیله ایکیسنه خطابا فقولا له قولا
لینا دیو بیوردی پس حق سبحانه وتعالی فرعون لعینی
کفردن ادنی بربی دینی ایکن حضرت موسایه ملایمتله
سویلکز دیو تنبیه وتعلیمی اوبیجک شایان رفق وملایمتله
کلام اهم مراد اولور بیت خشونت ایتمه سوزلر خشونتله بتر
جراحته نظر ایت کم ملایمتله بتر • درشتی چو باخصم نتوان

نمود • در رفق ونرمی بباید گشود • درشتی وتر بباید بکار • بنرمی
برآید زسوراخ مار • نتکم اردشیر بابك وزیر نه خصالدن اولوب
ونجه اوصافله متصف اولمق گرکدر تبیین وتقریر ایلیوب
واجبدرکه وزیر ساکت وصامت ومتمهل ومتحمل شجیع ومنیع
امیر الکلام سفیر المرام وجیه المحیا صاحب بیان محل سکوتده
بی دهان وبی زبان مذهبی واعتقادی پاك متیقظ
عواقب امور فهیم جست چالاك تغیر زماندن اندیشناك
رفیق صادق پادشاهه محب ومشفق اولا وبیر طمعندن
دلگیر اولوب خدمتنده تقصیر ایلمیه وخدمتی منت عد
ایلمیوب باب محبتی سد ایتمیه وپادشاهك احسانی دائما
وذکر نعم وشکر منعمی زیاده ایلیه • بهرام گوره سؤال ایدوب
پادشاهلر سلطنتده قنغی نسنه امر مهمدر دیدکده انك تکمیلی ایله
غرض سلطنت تمام اولوب عمرلری سرور وجود ومدت
سلطنتلری دوام حضور انشراح صدور ایله مرور ایده
دیدیلر جوابنده پادشاهلره اوچ نسنه لازمدرکه انکله
صفالری دایم اولور اولکیسی وزیر صالح درکه سرینی
اکا اظهار وانك رأیی ایله استظهار ایلیه ایکنجیسی

اسب اصیل وجواد دركه بنوب سیر وسلوك وغزا وجهاد
ایلیه اوچنجیسی سیف قاطع وسلاح حصین دركه انكله دشمنه
غالب وظفر بولوب امین اوله دردنجیسی مال حلال وشی بیقدر
كه جواهر كرانمایه اولوب كوتورمسی خفیف اوله بشنجی زوجه
حسنادر انی قلبی اولوب غنیدن غنا ویره آلتنجیسی طباخ
خبیر دركه طبیعتی ست اولوب اشتهاسی دیر اولدقده
طعام لطیف تدبیر ایدیویروب طبعی صلاح پذیر اوله دیدی
ودخی ازدشیر پند ایدوب پادشاهلره واجبدركه دورت نسنه‌یه
طالب اولوب تحقیق واصل اولسه حفظنده مجد ومواظب
اولالر بری وزیر امین حلیم بری كاتب عالم بری ندیم
ناصح وسالم بری حاجب شفیق ورحیم دركه زیرا وزیرك
امانتی بقاء ملكه دلالت وكاتبك ملكی عقللورانك وزرانك
حكایت وندیمك ناصح اولمسی انتظام امور مملكتی صیانت
وحاجبك شفیق اولمسی حرم عرض سلطنتی حمایت ایدر دیدی
ودخی انوشروان زماننده موبد موبدان كلمهٔ حكمت بیان
ایدوب حفظ سلطنت ممكن اولمز الا اصحاب اخیار ایله
واصحاب اخیار كاركذار اولمز الا صلاح تاجدار ایله دیدی

صلاح

صلاح تاجدار ندر دیدیلر اقوالنده صداقت وافعالنده
صحت وقلبنده سلامت كه جمیع قوت وقدرت وظفر ونصرتنی
الله تعالیدن بلوب نفسنده عجب وكبر وتشاوق اولمقدن
عبارتدر دیدی حكایت نتكم روایت اولنور بركون حضرت
سلیمان نبی علیه السلام سریر اوزرنده اوتوروب وهوا سریرینی
كوتوروب ایدی ملكنه مغرور وانس وجن ووحوش وطیورك
اطاعت وانقیادنه مسرور اولدی همان سریر اضطراب ایله
انقلابه قصد ایلدی حضرت سلیمان اضطرابی كوریجه
الله تعالی سریری سویلدوب سن قلبكدن انقلابی
كیدركه بن انقلابدن خالی اولم دیدی نتكم حق جل
وعلا ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم
دیو بیوردی معنای شریفی حق تعالی بر قومه نعمتی
تغییر ایلمز حتی اول قوم كندو نفسلرنده اولان نیتی
تغییر ایلمینجه دیمكدر بیت دولت شرابنك كه اولدر كیفیتی
غرور انك خماری مرگ دكلمی نیه سرور آموده سلطنت
فساد ملاشی اولمق ایكی نسنه دن ناشیدر بری وزیر
خائنك خیانتی بری پادشاهك فساد نیتی در نتكم

انوشروان وزرانك شرلوسي جنك وجدال اولمدين حصولي
ممكن اولان مهمه پادشاهي اغضاب ايدوب سلسله‌ء
حرب وقتالي تحريك ايلمكه اقدام ايلينلردر زيرا حرب وقتال
سبب افناء ذخاير واموال باعث اتلاف كرايم نفوس
رجالدر ديدي بيت وزير جاهلك يوقدر كمالي ٭ صلحدن
يك صنور جنك جدالي ٭ اولوب تدبيردن عاجز او ادنا ٭
اره جنك ايله ديدي صلحه درمان ٭ ودخي نوشروان تحقيق
وبيان ايدوب هر پادشاه جهانك كه وزيري جاهل
ونادان اوله ابر كرانه بكزر كه بحر باران اولوب ارتفاع
وظهورندن منفعت حاصل اولميوب قلوب ناسه بار
كران اولور ديدي بيت نهال قدي كبي ميوه لطافتي يوق ٭
جهانه كولكه سي كوزل چناري نيلين ٭ ودخي بو پند
مرغوب ارسطاليس حكيمك كتاب وصاياسنده مكتوبدر
هر مصلحت كه جنك وجداله مباشرت اتمدين غيرلر الدي ايله
كورلمك قدرت اولاسن كذي الكله طوتمقدن ديمكدر
بيت وزير اودر كه حيله ده نيجه رساله بيله ٭ عدوبلوريسه
ينه بر عدو حواله قيله ٭ وزراء عظام بو مقوله راي وتدبير

ايله عمل ايلمكي التزام وه دشمنله مدارايه دقت واهتمام ايدوب
پادشاهلريني جنك جدال وحرب وقتاله سوق ايلمكه
اقدام ايلميه لر اكر وجهًا من الوجوه اعدايه مدارايه
مجال اولميوب قتال لازم كلورسه بر مقدار عسكر
كوندروب مدافعيه احتيال ايليه لر اكر انكله دخي
ممكن اولمزسه پادشاهلريني متكمل يات ويراق ومرتب
اسباب حرب وضرب وعسكر جرار وكر وفر واوتاق
وطمطراق ومهابت وسطوت وصلابت وجلادتله صف
دشمنه متقابل قلالر زيرا فصول اربعين نام كتاب بلاغت
نظامده ياز اركه حضرت رسول اكرم عم حق جل
وعلادن اوچ نسنه رجا ايلدم ايكيسي مقبول اولوب
بريسي هدف مقصوده وصول بولمدي ديو بيوردي اصحاب
كرام سؤال ايدوب رجاء بسط كلام ايتديلر بيوردي كه
بريسي امتمدن عسكر اسلامك ايچنده تجنكده بالذات پادشاه
ظفر ثبات بيله اوله اول عسكر هزيمت ايله مصيبت اولميه
حق تعالى عظمتيله بيوردي يا محمد پادشهلر سيضه اسلامدر
اولا پادشاه بيله اولدوغي عسكر نكبت هزيمتله مكدر اولمون

دیدی بری دخی امتم بعض امم ماضیه کبی قحط وغلا ایله غذاب
اولنوب آتش جوع ایله کباب اولمیه لر اول دخی مقبول اولدی
بری دخی امتم ایچنده بری بریلرینه قلج اوروب عداوتله بری
برلرندن جفا کورمیه لر بو حاجتم روا اولمدی بو دعام مقبول حضرت
باری تعالی اولمدی دیو بیورمشدر• اما پادشاهلر بالذات جنکه
مباشرت ایلمکه رخصت ویرمیه لر زیرا الوف ارواح وصنوف
اشباح انلرك روح پرفتوحلرینه مربوط ووجود پرجود
موجود انلرك وجودنه بولری ایله مشروطدر وپادشاهلر
جنك یوزنده نور دیده عسکر ولشکر کوزنده مکنون دائره
فتح وظفر دورهان تبدیل الباس وتغلیظ حواس ایله
احتیاط واحتما انفع واولیدر اولمیه تیرنظر دشمنه نشان
اولوب جسم سعادت رسملرینه زیان اولا بیت دیك
اول ماهه کون باشنه تبدیل لباس اتسون• اکا عدو کوررسه
بلموب غیر قیاس اتسون• وزرای عقلایه مهم درکه لشکره
استمالت ویروب باش کسوب دل کتورنلره بذل مال ووعد
جاه ومال وترقی وتلقی لرایله رعایتلر ایلیوب محبوس
واسیر اولنلرینی خلاص ایلمکه تقصیر ایلمیه لرکه محاربه

معاملهده

معامله ده قوت قلبله کوشش ومیدان مجادله ده مردانه
حرکت وجنبش ایلیه لر بیت چو داند که جز از سپاهی دریغ•
دریغ آیدش دست بردن بتیغ• همان به که لشکرین پروری•
که سلطان بلشکر کند سروری• ودخی لازمدرکه لشکردن
هر دیلیك مقدارینه کوره رزقی تقدیر ایدوب زمانی
ایله مواجبلرینی تدارك وتدبیر ایده لر ورعایا اوزرینه
مالی مقدارینجه تعیین وتوزیع ایدوب وقتی کلوب
واجب اولدیغنجه طلب ایله تصدیع وتفریع ایلمیه لر وجایزی
دکلدرکه اموال ایتامی خزینۀ بیت الماله ادخال ایلمکه
اقدام ایلمیه لر زیرا مال یتیمه طمع موروث نکبت وباعث
ندامت اولدوغی نص کریم ایله ثابتدرکه حق جل وعلا ولا
تقربوا مال الیتیم دیو بیورمشدر معنای شریفی یتیملر مالارینه
یقین اولمکز دیمکدر نهی ایلمکده مبالغه معناسی ایچون
المکز دیو بیورمیوب یقین اولمکز دیو بیورمشدر بونی اشعار
ایچونکه یقین اولمق جایز دکلدر قنده قالدی الوب یمك
بیت مال یتیمی المه صقن ای شه جهان• کوز یاشید رخزینه ده
طورض ایدر زیان• ودخی وزیر علما وصلحا ورعایایه عموماً

لطف ولطافتله رعایتلر و اهل وعیاللرینه اعدالرزدن
حمایتلر ایلیوب بلمش اولالر که کنذولرك کفایتلری
وعلو مرتبه وسمو منزلتلری ودنیاده مناقب وذکر
جمله فاتر وآخرتده مثوبات جزیله‌یی جاذب اولملری املن
عدل وداد ولشکرك دل غمکینلرین شاد ایلمکله اولور
بیت رعایادر حواصل لشکر ومال • رعایت ایلمکدر اتمك اهمال
رعایا اولمسه اولمز خزینه • خزینه اولمسه لشکرده بد حال

باب ثالث

ثالث باب کتابی وآداب کتابی بیان ایدر علماء عظام
وفضلاء کرام رفع الله اعلام اقلامهم عند لواء الحمد فی
یوم القیام افضل اشیا قلم زیرا مستقبل وماضی احوال
عالمی اعلمدر دیدیلر وقلم حضرت حقده مقبول ومحترم
اولمسنه دلیل اتم دکه کلام مجیدنده قسم ایدوب ن والقلم
وما یسطرون بیورب ودخی اقرا وربك الاکرم الذی
علم بالقلم بیوردی ودخی حضرت رسول اکرم اول
ماخلق الله القلم فجری بما هو کاین الی یوم القیمة بیوردی
ودخی ابن عباس تفسیر ایدوب حق جل وعلانك حضرت
یوسفدن حکایة اجعلنی علی خزاین الارض انی حفیظ علیم بیوردیغی

آیه کریمه‌نك معناسی شریفی بنی خزاین ارض اوزرینه امین
ایله بن کاتب ومحاسبم دیمکدر دیدی ودخی فضلاء انام
القلم صایغ الکلام دیدیلر نتکیم ابن معتز قلب معدن وعقل
جوهر وقلم صایغ وخط صناعت بردر دیدی • وجالینوس
حکیم القلب طبیب الکلام دیوب بلیناس القلم طلسم کبیر
دیدیلر • واسکندر ذوالقرنین دنیا ایکی حاکمك زیر دستندر
بری سیف سلاطین عالم بری قلم کتاب صاحب رقم در
اما سیف تحت ید قلمدر دیدی بیت دنیایه حکم ایدر کوتوری
سیفله قلم • سیف قلم الندہ اولان حاکمه ندر غم • اکر سیف قلم
اولمسه ملك دایم اولمز • ملك دایم اولمسه دنیا قایم اولمز •
قلم ادب مسافرین وبضاعت متعلمیندر قریب وبعید انسانك
رأیی بونکله مدید اولور انسان هر نقدر نکته دان اولورسه
مادامکه کتب ودواوین ارباب عرفانه نظر ایتمز علمی کامل
وعلمی شامل اولمز زیرا انسانك عمری قلیل وحوادث روزکار
مدید وطویلدر هر مادہ‌یه تجربه‌سی کذران ایلمکه امکان
یوقدر • اما کتاب ذوی الالباب جانبی دکلدرکه حدود
کتابتدن زیاده سننه تعلیمنه ارتکاب ایلیه‌لر حکماء کذین

وملوك متقدمين اتفاق ايدوب لايق بودركه كاتبلر
اوني نسنه بلمكده فايق اولالر ديديلر بري بر السنه صوبك
قرنجا وسجدني بلمك بري كچه نك وكوندزك نقصانن
بلمك بري شمس وقمرك سيرلرين بلمك بري اجتماع وافتراقي
بلمك بري حساب اصابع وحساب هنديي بلمك بري تقويم
واختيارات ايامي بلمك بري مزارعته صالح اولنلري بلمك
بري طب وادويه بلمك بري ريح شمال وريح جنوبي بلمك بري
معروفاتيه عملري بلمك وبو جمله دن ماعدا كاتبلرسيك روح
وطيب اللقا وحسن الادا اولوب طغيان قلمدن نفتي
حاسن وميدان بلاغت وبراعتده فارس كي كرد ديديلر بيت
طريقي نكته دان عارفان اولمق كرك كاتب ۝ بلاغتده چو سحبان
جهان اولمق كرك كاتب ۝ ودخي جايز دكلدركه مكتوب مهرسز
كونديريله زيرا مكتوبك تكريمي ختم كرميدر نتكم ابن عباس
حق جل وعلانك اني القي الي كتاب كريم قول شريفنك
تفسيرنده بكا كتاب مختوم القا اولندي ديمكدر بيت
خط لطفك تنوير احتمالي بو قدر اي مهرو ۝ نشان صحتيدر
چونكه نام ختمي مكتوبك ۝ ودخي حضرت رسول اكرم الكاسرم مجمه

مكتوب

مكتوب يازيلوب كوندرلمك امرايلدي يا رسول الله امراء
عجمه مهرسز مكتوب مهرسز وز بركروبدر ديديلر اندن صكره
مبارك خاتملريله مهرليوب كوندرديلر فص خاتم شريفلري
اوزرنده نقش محترم سيف كلام سعادت پناه محمد رسول
الله ايدي صخر ابن حرب روايت ايدر حضرت رسول اكرم
نجاشيه مكتوب كوندردكلرنده خاكه براغوب اندن صكره
كوندرديلر بعده بو حديث شريفي بيوروديلر تربوا كتبكم
فانه انجح للحاجة كم معناي شريفي مكتوبلريكزي طوپراقلكز
حاجتلريكزه ظفر بولاسز ديمكدر وراوي حديث شريف
بركن تحقيق وتوصيف ايدوب نجاشي انكچون ايمانه كلدي
ديديلر ودخي كاتبه واجبدركه مكتوبي يازوب كوندرمزدن
اول بركره اوقيوب اكر خطاسي وارايسه اصلاح ايدوب
مهمل قومية ودخي مكتوب مرغوب اولمنك اسلوبي
بودركه مكتوب قصير الكلام وطويل المرام اولوب تكراردن
عاري والفاظي اب روان كبي صافي وجاري اوله بيت
خط دلرباوش اولاهكتاب ۝ قصير الكلام طويل المرام

دردنجي باب ملوكك علو همت وسمو منزلتلرين بيان ايدر

دردنجي باب
١

امير المؤمنين عمر ابن الخطاب جهد ايلكز دني الهمة اولميه‌ز
زيرا دنائت همت مورث ذلت وموجب نكبتدر ديو
بيورديلر بيت چنانك قدياره نسبق وار • الي يوقفه
ولي خوش همتي وار • ودخي عمرو ابن العاص رضه انسان
كندي نفسني عزيز طوتسه عزيز وشريف وذليل ورذيل
طوتسه حقير وضعيف اولور ديدي تفسير علو همت
تعبير رفعت عزيمتدر ادم نفسني اعزاز واكرام
ايلمك مصاحبت اراذل ناس ومقارنت عوام ايلمك
ايله اولورکه تا كنديه وامثالنه ايشلاومسي لايق
اولمين ايشي ايشلامكدن اجتناب ومستحق اولدوغي
مطالب عاليه تحصيلي ايچون مقدماتنه ارتكاب ايلمكدر
بيت اوسرو قامتك اول اي دل شيدا هوادار ي •
الك يتمزسه غم چكمه تك اولسون همتك عالي • بو خصلت
باسعادت اكابرده مذكور ومثبت خصوصا فكر فراست
صاحبي اولن ملوك خوب سيرتلر هيولا وصورتدر اكر نوعا
غفلتلري اولورسه ده وزرانك ادني اشارتي ايله
متنبه اولوب اصل خلقتلرنه اولن حالنه رجوع وعودت

ایدیلر

ايدرلر نتكم حكايت اولنور ملوكدن منصور دوانقي بركسنه‌يه
بشيوز اقچه ويرلمك امر ايدوب ابن هيبت ملوك بيكدن
اشاغه اولن عددي بلمك عيبدر ديو منع ايلدي • ودخي
هرون الرشيد بركون عسكري ايله كيدركن سپاهدن
بريك اتي دوشوب تباه اولدي رشيددن بشيوز اقچه
ويرلسون ديوكلام غير رشيد صادر اولدقده وزيري
يحيى خطادر ديو اشارت وانبا ايلدي وقتاكم مكانه واصل
ومنزله نازل اولديلر وزير بندن نه خطا صادر اولديكه
اشارت ايلدك سائل اولدي وزير يحيى تدبير پادشا
هلرك ديللرنه بيكدن اشاغه عدد جاري دكلدر ديو جواب
باصواب ويردي هرون مادّه‌نك زياديه تحملي اولميجق
كه بو خصوص كبي مادون قانون اولورسه نجه اولور ديدي
جوابنده بوكا برات ويرلسون ديمكدر اكا اتي بدلي برات
واصل اولوب اداء شي حقير ايله عرض سلطنت خللپذير
اولوب كسر حاصل اولمز ديدي بو معنا ايچوندركه هرون
رشيدك اوغلي مأمون كندي صلبي اوغلي عباس رادّ
وباب سلطنتي اوزرينه سدّ ايلدي تفصيل قصه بودركه

مامون بركون عباسك حجره‌سي اوكندن عبور ايدركن قولاغنه
عباسك آوازي كبي دركه خذ شكايته كل يارم اقچه‌لق
يازاردي بكاميوم كتوره ديو امر ايدر مامون بو سوزدن
مجروح ومحزون اولوب والله العظيم درهمك نصفني اوكريي
بنم اخي شمدي بلدم ديدي • وعباسه سن ولايته صالح دكلسن
ترتيب ملك ومملكت سندن صلاح وفلاح بولمز ديو برينه
پادشاه اولمق وصيت ايلدي بيت بلنوب نازايله اولورسه
دخي شهزاده • لايق سلطنت دهر اولمز طبع دني • و دخي اندن كه
اوغلنه يازدوغي وصيت نامه ده تسطير وتحرير ايتمشدركه
بر كمسنه‌يه احسان واعطا ايلمك ايسته‌سك جهد ايله كه احسانك
بر ولايتك ياخود بر شهرك ياخود بر قريه‌نك محصولندن
نقصان اوزره اولميه كه احسان ايلدوكك كمسنه غني
اولدوقدن غيري اولاد وانسابي دخي احتياجدن مستغني
اولوب سني خير ايله ياد ايليه‌لر ونهار حرص آز ايدوب
تجارت ثمنه آغاز ايلمكدن احتراز ايليه‌سنكه سرمايه
عرض سلطنتي مثلوب رذالته ارذال تاسي ايله انباز
اولورسن ديدي بيت خساستدن تجارت پادشاهه • الوب

صمق رذالتدر سپاهه • دوكوب سكسك النمز اليمز عار •
قوشا اليد بچوغي اهل بازار • نتكيم روايت اولنور هرمز ابن
شابورك بر وزير بي تدبيري وار ايدي بركون هرمزه مكتوب
كوندروب دريا جانبندن تجار دردوياقوت وجواهر بيشمار
كتوروب خزينه عامره ايچون يوز بيك التونلق جواهر نادره
المش ايدم حالا فلان تاجر كلوب ريح كران وسعد فراوان
ايله طالب وراغب اولمشدر اكر بيع اولنمق جايز بيوريلورسه
اشارت بيوريله ديدي • هرمز جوابنده يوز بيك وبونكري يوز
بيك التون وبونك امثالي افسانه وافسون بزم عينمزه كلمز
هي جاهل نفسكه نچون نظر لطفله معامل اولمزسن بز تجارت
ايده‌جك يا سلطنتي كم ايلسون بيت نزد هر منصب شاهان
بود كه بيع شرا • بقصد كسب معاش خود اختيار كند • چو شاه
پيشه كند كار تاجران جهان • تو خود بكو كه ديكر تاجران چه
كار كند • اولميه كه بو مقوله رذالت وابتذاله اشتغال
ايدوب اموالنز تجارت اقچه‌سندن بر اقچه ادخال ايلمكه
احتيال ايليه سنكه عرض سلطنت پايمال اولوب حيات
وممانمز تا قيامت دنائت وابتذال ايله ياد اولمنز سبب

اولورسن دیدی علو همت بر صفت کامله و بر حالت شامله
در که هر مرد کار حالنه کوره بوندن حصه داردر کمی
سخاوت و شجاعتی دستور کار و کمی سمت عبادت و زهادتی
اختیار ایدوب کمی دخی طلب زیادهٔ رفعتله افتخار ایدرلر
والحاصل کمی صاحب دنیا تحصیلنه سالک کمی مطالب اخروی
تکمیلنه منتهالکدر که جمله سی علو همتک اصنافی و عالی
همت اولنلرک اوصافیدر بیت علو همتک اقبالی چوقدر •
ولی دنیادن نیدر نامی یوقدر • اولورسک آخرت ملکینه طالب •
اولورسن جمله امرانه غالب • نتکم روایت اولنور که ندمای عظامدن
یحیی ابن خالد برمکی برکون دار الخلافه دن چقوب دار سعادت
مدارنه کیدرکن کوردیکه آستان سعادت آشیاننه قریب
برجای دلغزیده بر غریب اوتورر یقینه کلوب سلام ویردی
غریب ادب تعظیم تام و اجلال مالاکلام ایله رد سلام
ایدوب یا ابا علی محتاج ذکوة احسانکم بو سبب ایله خفی سکا
وسیله ایلیوب کلدم دیو تقریر مرام ایلدی همان یحیی مسیح
آسا اولمرده یی احیا ایدوب سرای سعادت بنیانه مهمان
ایلدی ابریشم قالیلر و کل کبی منقش نهالیلر ایله آراسته

بر مفرح مکانده تمکین و هرکون ماید کبی یحیی رحمت و املک مطبخندن
کندی نفس نفیسی ایچون پشان الوان نعمتدن بر سفره بیلک
تعیین ایلدی • و هر روز بیک اقچه خرجلق ویریکز دیو خزینه دار
لرینه سویلدی اول فقیر برای تمام بو منوال اوزره عیش مدام
ایدوب بنه بر سنه کتمکه عزیمت ایلدوکنده اوتوز بیک اقچه
خرجلق ایله دخی تسلیت ایدوب کوندردی یاران بو انسانه
تعجب قلوان ایلدیکز دیو قسم ایدوب والله العظیم اکر عمرم
اولدقچه مقیم اولسه نه ضیافتنه نقصان و نه خرجلغنده
قصور حرمان اولوردی دیدی بیت سخاده کور علو همتی سن آل
برمکدن • تردد قلمیون قلبک انانیون قالمیون شکدن •
سعید ابن سالم باهلی سرکذشتن حکایت ایدر زمان
خلافت هرون الرشیدده فقر و فاقه ایله حالم شدید
اولوب غریق بحار دیون اولدم دائنلر یانمده تزاحم
و غریملر باب حرممده تراکم ایدوب قساوة و غمدن زبون
دفع بلای مضایقه ده سفیه و محزون اولدم عبدالله ابن
مالک خزاعی که خیر دلیلی و ثوابه ساعی بر وجود بجود
ایدی خاکپاینه یوز سوروب شدائد روزکاردن شکایت

واحوال پرملالمي بر بر حكايت ايدوب دست عمدن فرياد
وواي ومتدبيرندن استمداد ايلدم بر زمان احوال پريشانم
دن بسته وحيران اولدي اندن صكره سنك دردكدن دن
وسني بو ورطه دن خلاصه امكان ميسر اولورسه آلـ
بمكدن اولور والاباب احسان غيري خانزلرده مسدود
وارباب حاجات غير قپولردن مردود دديكم انلرك بيز
تكبر وعجب وتجبرلرينه كم متحمل اولور ديدم تلرين بار دوزخ
نال ومشقتدن حصول آمال اولمز بيت هر كيمه كم يار كرك
زحمت اختيار كرك • صبر تلخست وليكن بر شيرين دارد ديدي
همان كوه هيبتي كوش جانه بند ايدوب خالد برمكي اوغلي
فضل وجعفر خدمتلرينه روان واحوال ذكر كونجي حضور
شريفلرنده تقرير وبيان ايدوب دروني بيروني اندوه كونا
كون ايله مشحون ايلدم الله تعالى معيني وعنايت ربانى
كفايتكه قرنى اولاده يوجواب ويروب خزينه دارلر باب
خزينه يه شتاب ايلديلر ملول اولدم عبدالله خدمتنه
كلدم صورت واقعه لي مرآت قلبنه عرض قلدم دن دم بر
ايكن اون وغم اولكميدن صد بار افزون اولدي ابتذال

ابتذال يي مال قدمي لام وابتهال پرملال جسمي خيال نافرجام
ايلدم • عبد الله پريشانلغمي كوروب چشم پرخونم كبي دمسا ذلق
وقلب مجروح محزونم كبي خاطر نوازلق ايليوب بو كيجه بزمله
اول كوركم اينه دوران نه صورت كوسترر ديدي بر
ساعت اوتوردم اني كوردمكه برغلام بويان ودوات
قپويه برنديكي قاتلرايله بادم كلوب الندن كاغدي وار
بني فضل ايله جعفردن كلدم دير ديوخبر بشارت اعلام
ايلدي عبد الله ايشيدوب بيت بشارت اولدكه كلدي
زمان مصل سرور • صفا ايله طولدي عالم غم اولدي دلدن دور •
قد انجز الاقبال ما وعدا • ديوب زمان فرح كلدي واريكز
ديدي باب دار فلكك مدارنه كلدم كوردمكه احتمال
اثقال ايله بغال دايرالنده ورقه حسب حال ايله برمرد
صاحب جمال حاضر ومنتظر رقعه اوقودم يازركه
سني بوندن كتدكدن صكره خليفيه واردم حسب حالكي
حكايت وقصه پرملالكي روايت ايلدم بيت المالدن بيك
كره بيك اقچه ويلك امر ايلدي بوني خود دينكه ويرر
ياكنه ويه نفقه قدن الور ديدم سكز يوك اقچه دخي

ویردك بیوروب كندي مالمدن دخي بيك كره بيك اقچه
ضم والحاق ايلدم جمله مبلغ ايكي كره بيك وسكز يوز بيك
اقچه اولدي معدوده بيوروب خليفه‌يه دعا ايلكز دير
بیت بوندن ارتق اولامز جود علو همت • كه اداسنده اولور
خامه دهشت حيرت • اشته همت وزراء عظام متقدمين
بويله‌لي غا شفقت ومرحمت سلاطين كذين بو مرتبه ده مهيا
اولوردي بيت لعل لبكله همدم ايدك بن زمان ايدي • دملر
اودملر ايدي عصر اول زمان ايدي • وزراء زمانه تحصيل
خزينه پادشاهي بهانه ايدوب اخذ رشوت بر مرتبه ده اصرار
وكثرت ومتانت بولديكه اعتبار ايله حل حرمت يانلرنده
يكسان بلكه حرامه ميللري زياده اولوب حلالدن كريزان
اولورلر ملاحظه ايدرلركه بيع مناصبده منفعت ومال حرام
رشوتده بركت اولا حاشا ثم حاشا فهم ايلمزلركه
بومقوله جمع مال ايله ترتيب امور مملكت ونظام عالمه مجال
اولميدي عقلاء وزراء سالفين سلاطين سعادت قرين متقدمين
كه فهم فراست وعقل كياستده هر بري فريد افقده روي
زميني ايديلر تحصيل خزاين مالده بو مقدماتي نتايج آمال

ايدرلر

ايدرلر بلكه انلر عدالت ايله رعايت رعيتي اختيار ورسوم
وخراج اعشارلرندن جمع مال ايثار ايدوب باب رشوتي سد
ومباشرت ايدنلري دركاهلرندن رد ايتدكلري دين ودولته
لايق وبقاء شوكت سلطنته موافق اولديغيچون ايدي •
زيرا رشوت ايله منصب النلر ظالملري شمدي ايتدكلري كبي
سزي پادشاهكز بزه صاتمشدر اسيلمزمش ديو جمله رعايايي
درنجيده واولاد عياللريني صاتدروب ويردكلري مالي
تحصيل ايلكه تدبير ايدجكلريني انلر فراستله علملر ايدي •
بو تقديرجه رعايا ظلمه تحمل ايلميوب آخر ولايته پريشان
وكريزان اولدقلري ظاهر ورعايا اولميجق حكومت سلطنت
دخي اولمدوغنه انكار ايدن معاند ومكابر اولور بيت
رعايا اولمه شاهم حكومت سلطنت اولمز • حكومت خاليني
قو بلكه ملك مملكت اولمز • انكچوندركه حالا نه خزينه قالدي
نه مال ورعايادن نه نشا قالدي نه رجال كمال اختلال
ايله احوال عالم مختل اولوب نعوذ بالله زوال شمس دولت
وانتقال سايه سلطنته مؤدي اوليور سلفده اولان علو
همت وخلعت اولان رذالت ودنائت فكر وذكر اولنوب

جواهر عقول ناسك بري بريلرندن فرقي قياس اولنور ودخي
ملوك ماضيه نك علو همم وسمو كرملريني كوسترمك كه روايت
اولنور انوشروانك التونندن مصنع ومصوغ ومرصع
وجوهر بي بها بر جام فلك فرجامي وار ايدي باده كلفامي
اندروش وبحر احساني امواجندن جوش وخروش ايدر ايدي بر
كون مجلسنده شابدار بر مهم كار ايچون طشره كذار ايليوب
جامي مجلسده همدم صراحي دلارام ايليدي ندماء شاهدن
بري توا اوزتالغي تنها ملاحظه ايليوب همان جامي چالدي
انوشروان اكا اچمندن نظر صالدي **بيت** براچمجو ايدي جام
صهبا • تشنه دل تن بخته صبا ايلر اكا • بعد زمان شابدار بينه
مكاننده قرار ايدوب جامي بولميجق جام مرصع شاه بو مجلسده
پناه اولمشدر جام يرنده آرام ايتميجه كمسه كتمكه اقدام ايلميون
ديونده ايلدي انوشروان علو همت وكمال مروتندن شابداره
قو كتونلر اني الن ويرمز وكورن غمز ايلمكي كمزويرلايق وسزا
كورمز واروب صفاده اولسونلر ديدي • مكر نديم سارق
محتاج قبا وسارق ايدي واروب بهاء جام ايله طونانوب
بر قچ كوندن صكره لباس جديد ايله ظريفانه طونانوب

خدمت

خدمت انوشروانه كلدي اچمندن اشارت قلديكه بو اسباب
جامك بهاسندن اولدي انوشروان لسان حالندن خبر
الدي وبلديكه احتياج تامندن بو جسارته جسارت واقدام
ايلمش قيل قال ايتميوب در حال بيك مثقال التون داخي
ويرلمك امر ايلدي **بيت** انكاه توجو آكاه شود شاه كريم •
معترف باش بان وانكرحش عذر بخواه • مكن ازكاركنه زانكه
كنه نكرانست • بلكه بسيار بي ازان هم بتر انكار بكاه • ودخي
روايت اولنور خلفادن هرون الرشيد آل برمكه بغض
اولوب برامكه دولتدن دور اولدقلري زمان ايدي بر
كون رشيد صالح نام برخزينه داره تنبيه وتأكيد ايدوب
وار منصور اون بيك كره بيك اقچه وار ايدر اخشامه دكن
تحصيل وتكميل ايدوب كتور اكر ويرمزسه باشني بدندن
جدا قيلوب كتور ديدي صالح منصوره واروب سياست
پادشاهي اعلام ايلدي **بيت** اداء پرمهابتدر سياست •
كتورمز كوكش ايدر لر صبر وطاقت • منصور آه افغان له كريه
وزاري قيلوب جمله وارم بيع اولنسه يوز بيك اقچه دكن
اون بيك كره بيك اقچه بن قنده تدارك ايلمكه قادر ايشم

تمام اولدی دیدی بیت اغلادر آدمی تکلیف محال • یوق
اداسینه انك چونكه مجال • طاقتی طاق اولیجق انسانك •
کیدردن غیری اکا قالمز حال • صالح باشك تدارکن کوریم
سنکله قیل وقالم وامر مخافته مجالم یوقدر دیجك لطف الله
بران مهل الماندن ویر اولاد واهلنه واروب وداع وصیت ایده یم
دیو ایچرو حرمنه داخل اولدی آخرت حقی حلال ایلکه تکلیف محال
شاه ایله حالمز تباه اولدی دیو فریاد ها یل قلدی بیت
نه مشکلدر جهانده عاشقه دلبر وداع اتمك • غم اندوه ایله
جان ویرمکه بکزر وداع اتمك • اهل بیتندن دخی فریاد فغان
وناله بی داد ایله بو مرتبه بکاء شدید پیدا وبدید اولدیکه
ماتم اهالی منزلدن در ودیوار متزلزل اولدی صالح مرحمتندن
اکا رهنما اولوب آل برمك کرم کانی بر قوم مبارکدر کل اندن
وار لم اولا که دردکه درمان ایدوب پنجهٔ اجلدن خلاص که
درمان اولادیدی بیت اولمز ایکن اجلك درمانی • بولدیلر
اهل کرمدن آنی • یحیی ابن خالد برمکی یه واردیلر منصور حالن
اغلادی وخاطره اولمدك نا غمله جگرلرین طاغلدی
یحیی حال منصوری کوروب زیاده غمکین اولدی بر زمان

متحیر ومتفکر قالدی • اندن صکره خزینه دار نه خزینه ده نه
مقدار مبلغ واردر دیدی بشیوز کره بیك اقچه واردر دیدی
وارکتور دیوب اندن صکره فضله برادم کوندروب
دیدیکه بکا بر ایکی عظیم ایدی خراب اولمز کونلی عرض ولنه بی
المق ایسترین بر مقدار اقچه کوندرسون دیدی ایکی بیك
کره بیك اقچه کوندردی وبرادم دخی جعفره کوندردی اول دخی
ایکی بیك کره بیك اقچه کوندردی تکمیله امکان اولمدی
منصور حیاتدن مأیوس وعقلدن دور بیت یا یتشدم دامن
احسانکه اولدرسك ایرلمم • الوم کردامنکدن قوبر قالسون
الم دامانك • الاحسان بالتمام دیو تکرار اقدام ایدیجك
دنانیر نام جمال باکمال صاحبی بر نازنین شاندم دلارام جاریه سی
وار ایدی هرون اکا بر کرانمایه جوهر باغشلامشیدی انی
دخی جاریه دن کتوروب یا صالح بو جوهری بن ایکی بیك
کره بیك اقچه یه تجاردن اشترا ایلیوب امیر المؤمنینه اهدا
ایلمشیدم انلر دخی دنانیره احسان وعطا قلمشلر ایدی
جوهری کوریجك بیلورلر الآن مبلغ تمام اولمدی وامر عالیکز
یرینی بولدی امیر المؤمنینك بو منعم لندن خاکپای شریفلرن

اوچعب دیبه سن لطف عام واحسان تام ایدوب مسضوریله
بنم لریق مسرور ییو رسونلر مالی کوتوروب دار الخلافه کتوررکن
مسضور یحیانك ذمتنه متعلق بو بیتی سویلر بیت وما ابتعتنی
سمنکالي ولکن خفتنا من ضعب النبال معناسی بنی سودکلکدن
صاتن الدك بلکه قلج قورقوسندن الدك دیمکدر صالح
بونی ایشیدیجك اختیاردی قالموب دنیاده سندن نجیب
ویر اصل مرداد وآل برمکدن اصیل نجیبا دیوقدر بوقدر بلاء
عظیمه کرفتار واروب حیاتدن ال یویوب زار ونزار ایکن
کندولرك ضعف حاللری زماننده بومقدار مال بذل ایدوب
سکاحیات تازه باغشلدیلر سن انلرك حقلرنده بومقوله
نامعقول کفتار ایدرسن دیدی واروب مالی تسلیم ایدوب
احوالی خلیفه یه تقریر وتفهیم ایلدی خلیفه زمان یحیانك
سخاسی ومنصورك دنات وخباثتنه حیران اولدی
ومبلغی قبض ومنصوری عفو ایدوب هبه مرددن رجوع
ایلمزدیو جوهری یحیایه کوندردی صالح یحیایه جوهری
کتوروب منصورك خباثت وقباحتن عیان ایلدی یحیی
عجب اولمز مضایقه زماننده ادم دلکیر اولوب ایو اکرکم

حملیدوکندن

حملیدوکندن خبیر اولمز کوکلدن دکلدر دیو منصور جانبندن
معذرلر بیان ایلدی صالح همان بو بیتی رمان اوقیوب بیت
بوکمال ایله نظیری کلمز دنیایه بخیه ملکه لجه دیبی دونه
بودورانك حیف ودریغ دیکه بومقوله اشرافی فلك غدار
عاقبت اتلاف ایدوب وبوکونه جسم لطیف وجوهر پاك
صدمه روزکار ایله طپراغه دوشوب هلاك اولور دیو
افلادی دنیاده خود سخا بونده علو همت بی منتها الا آنکه
مخصوصدر که عجایب قصه لری کتب تواریخده مسطوردر ودخی
روایت اولنور که بنی هاشم قوللرندن بریسنه بنی امیه بندلرندن
برافکنده ایله مولالرینك سخا وکرملرین سویلیوب مباحثه
ومناظره ایلدیلر عاقبت نزاعلری وفاق بولمیوب تجربه ایلمکه
اتفاق ایلدیلر مملوك بنی امیه مولالرینه واروب فقر وفاقه
وشدت مضایقه دن شکایت ایدوب احسان وعطا
رجا واستدعا ایلدی جمله اشراف بنی امیه دن یوز بیك
اقچه حاصل اولدی مملوك بنی هاشمه سندن علی الفور مولالری که
واروب دور ایله کورم لم نیه واصل اولورسن دیدی همان اول
دخی دامن درمیان ایدوب ابتدا حضرت امام حسین بن علی یه

وارهدي وفقردن شكايت وشدت مضايقه سندن حكايت
ايلدي حضرت حسين اكا دوقوز بيك اقچه ويردي اندن صكره
عبد الله ابن جعفره واردي انلر دخي يوز بيك اقچه ويرديلر
يالكز اوچ كمسنه دن اكا اوچيوز بيك اقچه حاصل اولدي
بني اميه يه قناعت ايتميوب سنك مولالرك سخاوتي
بنم مولالريمدن اوكرنمشلردر كل الدقلريني صاحبلرينه رد
وراه تحريني دخي سندن ايستدم ديدي بن بني اميه مال صاحبلرينه
واردوغمجه حدثنالردن صكره الحمد لله همتكزده احتياجم
بر وجه ايله دفع اولنوب بو حاله احتياج قالمدي بجا اولنوركه
بو صله وعطالرينه مقبول حضرت اولادي هر كس ويردوكي
مال الختى الذي عبد بني هاشم دخي مولالرينه ثنالر ايدوب الحمد لله
تعالى خير دعالر بركاتندن بريدن فتح فتوح اولوب دفع ضرورت
ايله صدريم منشرح اولدي لطف ايدوب بو حالتي بيلديلر كه
ديدي اول اولاد رسول بر ويردوكلريني الوب مالمه خلط ايلك
بن معقول دكلدر اكر غنايه واصل اولوب سكا بو مالدن
استغنا حاصل اولورسه واربوني رضاء حق ايچون فقرايه
تصدق ايله ديوب بر اقچه سن المديلر الزام خصم تمام اولدي

بيت

بيت منبع جود سخا درج رسول اكرم • نولا اولادنده اولور
شيم لطف كرم • **بشنجى باب** ذكر حكمت وحكمايانندهدر اما حكمت
حق جل وعلادن بر عطاى زيبا وكرامت عظمادر كه استدوكى
مرد سعادتمنده اهدا واعطا ايدر نتكم حق تعالى ومن يؤت
الحكمة فقد اوتي خيرا كثيرا بيوردي سقراط حكيم شول
كمسنه نك مثلي كه حق جل وعلا اكا تحف حكمت عطا وطرف عبرت
اهدا ايدر دخي اول كمسنه طلب مال الدن غم حكوب كندويه جفا
ايدر اول آدمه بكزر كه صحت وسلامتيله حضور عافيتده اولكن
خدادن نعمت ومشقت وبلا ورنج ومحنت وعنا بجا ايدر زيرا
ثمره حكمت راحت وعلاو ثمره مال تعب وبلادر ديديلر بيت
كرچه بو قدر كرم لطف خدايه غايت • ويرمدي عاقله همت كبي
عالي نعمت • ابن مقفع هند پادشاهلرينك اولقدر معتبر
كتابلري وار ايديكه نيجه بيك فيل بارنه تحميل اولنوردي زما
نلرنده اولان حكماى احضار ايدوب اول كتابلري اختصار
ايلمك امر ايلديلر حكما دخي بذل مقدور وكوشش نامحصور
ايدوب نيجه يوز بيك كتاب مستطابي درت كلمه حكمت
مآبه مقصور قلديلر بر كلمه ملوك ايچوندر كه عدالتدر

بشنجى باب

بر کلمه رعیت ایچوندر که اطاعتدر و بر کلمه نفس ایچوندر که
احلیق حالنده چوق ییمکدن کندوینی صیانتدر و بر کلمه دخی
ییکیتلر ایچوندر که غرور جوانی ایله خودبینی اولمقدن
احتراز ایلمکدر بیت بقمه آیینه ده چوق رویکه خودبین اولمه
کندوکی کورمه غرور ایله و پرکین اولمه حکمادن بعضیسی نصیحت
ایدوب آدم درت قسمدر برقسمی بلور و بلدوکنی دخی بلور
اول کمسنه عالمدر اکا تابع اولکز برقسمی دخی بلور فاما بلدوکنی
بلمز اول غافلدر اکا توقیر و بلدوکنی تذکیر ایلکز و برقسمی
دخی بلمز اما بلدوکی بلور اول مسترشددر انی ارشاد و بلدوکی
بلدرمکله شاد ایلکز برقسمی دخی بلمز و بلدوکنی دخی بلمز اول
کشی جاهلدر اندن حذر ایدوب یاننه کلمکدن احتراز
ایلکز دیدی حکمادن بری نه ادمه باده یقین و شدید اولن
ندر دیدیلر اجلدر دیدی زیاده بعید و مدید اولن ندر دیدیلر
املدر دیدی بیت نیجه دک اوله طول امل کلدی یتشدی
سکا بیک اجل احنف ابن قیس ایکی نسنه حیله و تدبیر
کمسنه خبیر دکلدر دولت اقبال ایلیه دفعه مجال اولمز
اکر ادبار ایلیه یینه دوندرمکه مجال دردیدی بیت کملو

اوله

اولمه آدمه دولت ایدیلور بر قل ایله بی زحمت کملو اولسه
ایلمک تدبیر طوتمزانی نیچه بیک زنجیر لقمان حکیم اوغلنه نصیحت
ایدوب دنیاده ایکی نسنه کی حفظ رعایت ایدرسک اندن
صکره نه اشلرسک ایشله ندامت چکمزسن بری معادک
ایچون دینک بری معاشک ایچون درهمک دیدی بیت
دنیا معاشی درهم و عقباده اولدی دین جمع ایلینی ایکیسی
عمدن اولور امین انوشروان بزرجمهره سؤال ایدوب نیچون
دوست دشمن اولمق آساندر اما دشمن دوست اولمق قابل
امکان دکلدر دیدی بزرجمهر زیرا عمارتی ییقوب خراب ایلمک
آساندر خرابی یاپوب عالی مکان ایتمکدن دیو جواب ویردی
بیت کوکلم اوینی یاپ که چو یاپمدم درکال یتمق قولای
بنانه قدر استعمار اوله حکمای متقدمیندن بر صاحب ذهنی
مشهور و سنینی کبی بحجه روزکار دور روی زمینی ایلیوب
خلق عالمه بو التی کلمه حکمتی تعلیم و تلقین ایدردی بری
بودرکه بو کمسنه نک علمی اولمیه یعنی جاهل اوله اول کمسنه
دنیاده و آخرتده عزت و سعادته واصل اولمز بری دخی بر
کمسنه نک صبری اولمسه انک دینی سالم و دنیاسی منتظم

اولمق برى دخى اولعالم كه علمى ايله عامل اوله انك علمى ايله
طالب منتفع اولوب كامل اولمق برى دخى شول كمسنه نك تقواسى
اولمق انك الله يانندە كرامت ورجا والتماسى اولمق برى دخى
شول كمسنه كم انك سخاسى نه قدر مالندن نصيبى وكندويه بقاسى
نه قدر برى دخى اولكمسنه نك كه نصيحتى نه قدر الله يانندە
حجتى نه قدر ديدى بزرجمهر قنغى عزت ذلته متصلدر ديديلر
شول عزت كه خدمت سلطانه متصل وشول عزت كه حرصه مقارن
وعدم قناعته مشتمل وشول عزت كه شفقت ومرحمته شاملدر
عاقبت ذلته متبدل اولور ديدى ودخى سؤال ايدوب اوغله
اوغلانلر نه مقوله نسنه ايله تاديب اولنور ديديلر اعمال
كثيره يه اشتغال اتمك ايله مامور اولوب استخدام خدمت
ايله حضوردن دور اولمغله ديدى وادانى يه نوجهله تربيه
اولنور ديديلر اهانت واحتقار ايله كه مقدارلرين بيلوب
اعتبار ايله افتخار ايلميه لر ديدى واحرار نه ايله تربيه اولنور
ديديلر قضاء حاجتلرنده توقف واسعاف مرامملرنده تكلف
ايله ديدى ودخى كريم كيمدر ديديلر شول كمسنه دركه عادتى
هبه واحسان اولوب باعث اعطاسى غنى نسنه ايله امتنان ايليه

ديدى ومخلوق عالم مال اجلى ايچون نفسلرين اتلاف ايلمكه
باعث ندر ديديلر ظن ايدرلركه دنياده انفع اشيا مال اوله
بيلمزلركه مالدن مقصود ومراد اولان مطالب نفسدر ماله
غالبدر ديدى ودخى قنغى نسنه بوحددن عزيزدركه ناس اكا
دوچلدن يدل ايلمكدن كريز اتمزلر ديديلر اوچ نسنه دردين
وغضب متشدايدەدن خلاصدر ديدى ودخى علم وكرم وشجاعتك
زينتى عفو عند القدرة ديدى بيت از توانكر سيم بخشيدن
چنان دشوار نيست انكه در قدرت ببخشد جرم كان معظم است
كه عظم است در فردوستان عذر آوركناه از خداوندان قدرت
عفو كردن اعظم است اعظم وزراء زمان وزير انوشروان
يونان تحقيق وبيان ايدوب دنياده اشد بلا اوچ نسنه در
برى قلت مال ايله كثرت عيال برى همجوار دل آزارى برى
تقواسز زن بى عاردر ديدى بيت اوچ ايمش دنيه ده اشد بلا
جمله سندن امين ايده مولا برىسى چوق عيال قلت مال برى
جار بد وبرى بد زال اى كرفتار پاى بند عيال ذكر آسوده
كى مبند خيال بوندن وفاق وبونورى اهل دنيا بونك اوزرينه
اتفاق ايلديلركه اعمال دنيا يكرمى بش وجه اوزرينه هيدادر

بش عمل قضا وقدر ایله معلقدر که اول طلب زوجه وطلب
ولد وطلب مال وطلب ملك وطلب جاندر و بشی دخی
سعی عباد وکسب واجتهاد ایله اولور کسب علم وکسب
کتابت وکسب فروسیت وکسب دخول جنت وکسب نجات
نار جحیمدر و بشی دخی حال طبیعتدر که لازم ماهیتدر اول
وفا و مدارا و تواضع و سخا و صدقدر و بشی دخی عادت
خلقتدر که اول مشی و اکل و نوم و جماع و تبول و تغوطدر
و بشی دخی اشیله انتقال ایدندر که اول جمال و طیب
و علو همت و کبر و دنائتدر بیت باغ جمال و خلق حسن همت بلند
ملکلکدر که ایلدی اشیله انتقال دیدیلر شداید دن
اوچ نسنه واردر که عاقل اولان انسانی انی کنج
نسیانه برقمق جائزدکلدر بری فنا دنیا و انقضاء شهور
بری تقلب احوال زمان وتجددات حادث دوران
بری دخی محن دهر و نوایب سنین و شهوردر بیت
فنا و محنت دنیا تقلبیا زمان اوچمه بو اوچی بر نصیحت ایشته همان
دیدیلر که ایکی نسنه واردر کو توری دنیا دکر بری طعام
خوش کوار بری ولد سلیم الاعضا و کریم المحیا بری مصنا

موافق بری امیر مشفق بری کلام صحیح انتظام بری
عقل تام بیت طعام خوشکوار یا صادق دلبر یا فرزند
کلام خوش نظام عقل تام و هر بری همتا بو اشیا نعمت
عظمی و لطف رب عزتدر بها اولمز بونك بیرینه دردنیا
وما فیها دیدیلر که بش نسنه بش نسنه نك یا ننده ضایعدر
کونش یاننده چراغ شوره یرده باران اعمی یاننده زن
حسن طوق ادم یاننده طعام لطیف صد نظامده کلام
الله اسکندر ذو القرنینه سؤال ایدوب استاذوکه
نچون باباکدن زیاده رعایت و امرینه اندن ارتق
انقیاد و اطاعت ایدرسن دیدیلر زیرا بابام سبب
حیات دنیای دنی و اوستاذم باعث حیات باقی
و ابدیدر بیت کشیتك دار دنیاده پدردن یکدر استادی
پدر باعث فنا یه اول بقایه اولدی چون بادی
و دخی امورچونکه الله تعالی نك قسمتی ایله صدور و ظهور
بولور تحصیلنده سعی ناشکوردر دیدی بیت قسمت ایله
صدور اید رچو امور ایتمه سن انکا سعی ناشکور دیدیلر
المقدر کائن اولمه مغلوب قضا یه ایله ذوق و دخی زمان

انسانه مساعد ایتمه انسان زمانک عبدنا توانی وزمان

انسانك عدوی اجاندر که غدری ایله انسانی ممات قریب

وحیاتدن بی نصیب ایدر دیدی * بت زمانه اهله الویرمز

سعید تماشا عددر * شقی یه دست بازو جاهل ونادانه

ساعددر * بزرجمهردن زمانه اشراف ناس موعظه

ونصیحة الناس ایدوب خزانهٔ حکمتدن بنم بزرجواهر معانی

پرمنفعت بیان ایله که کوش ارواح واشباح اندن

بهره مند وموجبیله عامل اولنلره دنیا وآخرت سعادتمند

اولالر وسکا دخی خدا اول مقابله ده ثواب جمیل واجر

جزیل عطا ایلیه دیدیلر * بزرجمهر امدی بلك كه درت

نسنه کوزك نورن زیاده و درت نسنه کوزی نوردن

ساده ایدر و درت نسنه دخی بدنی فربه وجسمه لطافت

ویروب به ایدر و درت نسنه بدنی نحیف وضعیف

وتغییر وبجرخفا ایدر و درت نسنه قلبی احیا و درت

نسنه اماته وافنا ایدر دیدی اما اول نسنه لر که

کوزك نورینی زیاده ایدر یشلستانه باقمق وآب روانه

باقمق وشراب صافی اغوانه باقمق وجمال باکمال وجوه

حسانه

حسانه باقمقدر * اول نسنه لر که کوزك نورینی کیدرر

طونلی یمك وباشه اسی صو دوکمك ودایم کونشه باقمق

متصل دشمن یوزینه باقمقدر * واما اول نسنه لر که بدنی سمز

ایدر لباس ملایم ومخالطتی غم دایم ورایحهٔ طیبه شمایم

ومکان معتدلده نوم نایم در * واول نسنه لر که بدنی نحیف

وقوّتی ضعیف ایدر اکل لحم قدید وکثرت جماع مدید وحمامده

چوق اوتورمق وایکیندی زمانده اویومقدر * اما اول نسنه لر

که قلبی احیا ایدر عقل نافع وسالم واستاد صحیح وعالم وشریك

امین خاتم وزن موافق ونادمدر * اول نسنه لر که قلبی

اولدرر بردن بحربن وحرحری ودخان کریه وکران ومخوف

دشمن بی اماندر دیدی * سقراط حکیم بش نسنه آدمی هلاك

ونفسی دردناك ایلر دیدی اول ندر دیدیلر خیانت اصدقا

اهانت علما واتباع هوا واحتمال جفای ادانی بدلقا

واحتقار نفس بین الندما در دیدی * ابقراط حکیم بش نسنه

بش نسنه دن طوید کوز نظردن و معوت ذکردن وقولق

خبردن واتش حطبدن وعالم علمدن وادبدن دیدی * بر حکیم

سؤال ایدوب دنیاده اشانك زیاده اجیی وزیاده

طفلوسي ندر ديديلر زياده زياده اجي قدري واعتباري
اولمين دني ولازاردن نامعقول كفتار والم طالبلغندن
اضطرار وتقاضاي ديون بي شمار وزياده طفلو اولاد
كرام مسرت انجام ووسعت رزق تام دردیدی حكمادن برينه
غنا ندر ديديلر قناعت ورضا ديدي وعشق ندر ديديلر
مرض روح وحسله موت قلب مجروحدر ديدي ارسطا
ليس حكيمه اصدقادن قنغي صديق اوثق واعتماد اولنمغه
اليقدر وقنغسي شفيق وطريق هدايته رفيقدر قنغسنك
رايي اكمل وعملی محلدر ديديلر صديق اصيل اوثق
صاحب نديم اشفق وتدبير عقل اكمل وعملی اوفقدر ديدي
جالينوس حكيم يدي نسنه ادمه نسيان ويرر ديدي اول
نسنه ندر ديديلر عقل قبول ايلدوكي كلامي فضولي اصغا
نعوذ قفادن حجامتله واقن صويه بتول واكشي نسنه لر
يمكه توقل وصيت يوزينه نظر وچوق اويومقله طبعه
كدر وخراب يرلره بقمق كه عقله ضرردر ديدي حكما اوچ نسنه
اوچ نسنه ايله جمع اولمق احتمال عقل بصفا كلدر ديديلر
اول اتباع شهوات ايله اكل حلال اتكاب غضب ايله

شفقته

شفقته احتيال وكثرت كلام ايله صدق مقالدر بزرجمهر
كر رجال ايچنده ابدالدن اولمق استرسك اخلاقكي
اخلاق اطفال ايله تبديل ايله ديدي نيجه ديديلر اطفالده بش
خصال واردر اكر اول خصال كبارده اولیدی ابدالدن
ابدال اولوردي ديدي برسي بودركه رزق ايچون غم چكوب
رذالت ايتمزلر بري دخي مريض اولسه خالقلرندن
شكايت ايلمزلر بري دخي چكيشسه بري برلرينه بغض
عداوت ايلميوب تيز مصالحيه همت ايدرلر بري دخي
ادنى تخويف ايله خوف ايدوب كريه وانينه باشلر ديدي
وهب ابن منبه توراتده ايكي كلمه حكمت واردر ديدي
ندر ديديلر بري شول عالم كه علمي ايله عامل اولميه اول
سارق جاهل كبيدر وبري شول كمسنه كه عقلدن
خاليدر بهيمه غافل كبيدر احنف ابن قيس بيان حكمتده
كذابك ملوكك محب صادقي وحسودك راحتي ويار موافقي
ودنينك لطف ومروتي وبخيلك برامی اولنمامق بغايت
حرمتي اولمز ديدي ذوالكرماستين روايت ايدر اسكندر
ذوالقرنين حضرتنه بر كمسنه بر كمسنه دن شكايت ايلدي

اسکندر سن حفظ ایدرمسن سنک اولکشی حقنده سویلدکلک
سوزنی سنک حقکده انک سویلدوکی سوزا وزرینه تقدیم
ورعایت ایلیم دیدی اول آدم خوف ایدوب ساکت
وابکم اولدی آندن صکره اسکندر ننکی ناسدن کف
ومنع ایلیکی کمذکیرخ حصن حصین ایلکز یا من شرلرندن
امین اولاسز دیو نصیحت ایلدی بر حکیمه عافیت ندر دیمه
عافیت دینی وعافیت مال وعافیت بدن وعافیت اهلدر
دیدی اما عافیت دینی اوچ نسنه ده در اول ترک هوا
وعمل بموجب شریعت غرا وترک حسد نعمت دنیادر اما عافیت
مال اولدخی اوچ نسنه ده درکه اول انعام وعطا وامانتی
ادا واخراج زکوة حق فقرادر اما عافیت بدن اولدخی اوچ
نسنه ده درکه اول قلت طعام وقلت منام وقلت کلام در
اما عافیت اهل اولدخی اوچ نسنه ده درکه اول قناعت
وحسن عشرت وحفظ طاعتدر دیدی اولیایه کبار دن
حاتم اصمه بزبحون متقدمون بولدقلری صفایی بولمز ز
دیدیلر اصلی بودرکه انلرده اولان بش اشیا سزده
هویدا اولمدی دیدی اول ندر دیدیلر معلم ناصح وشفیق

مصاحب صادق وموافق ومحمد دایم ومکسب حلال ایچون
کاسب عازم وزمان مساعد وملایم ایدی ابوالقاسم قولنک
ملاکی ایکی نسنه ده در بری معصیت بری رأینده متفرد
اولوب عدم مشورتدر دیدی ودخی خلقک بلاسی اوچ
نسنه ده در بری ضال ومضل اولان علما بری ایله اولان
قرا بری عوامدن حساد بدلقادر دیدی حکمادن بریسی
دنیاده ایکی نسنه عزیزدر انیسی وطالبی یوقدر دیدی
اول ندر دیدیلر دین وفقر دیدی حکمادن بری لایق
بودرکه اوچ نسنه یه اوچ کوز ایله نظر ایدوب واوچ کوز
ایله نظر اولنمیه دیدی انلر ندر دیدیلر اولا فقرایه نظر
تواضع ایله نظر اولنوب نظر تکبر ایله نظر اولنمیه ثانیا
اغنیایه نظر نصیحت ایله نظر اولنوب حسد ایله نظر اولنمیه ثالثا
نساطایفه سنه عین شفقت ایله نظر اولنوب عین شهوت ایله
نظر اولنمیه دیدی وهب ابن منبه توراتده اوقودیکه جمیع
کناهلرک اصلی اوچ نسنه در کبر وحسد وحرص در بو اوچ
اجداددن بش مبدأ فساد دخی طلوع ایدرکه اول کثرت
اکل طعام ووفرت حضور منام وراحت جسد یعنی خرد وحب

دنیا وخلقدن مدح وثنا دیدی و دخی اوچ نسنه دن برکسه
خلاص اولسه امك مكانی جنتدر دیدی بری منت بری مؤنت
بری ملامت یعنی احسان ایله امتنان ایلیه ومخلقك
اوزرینه زحمتنی ازا ایلیه و برکسه ده عیب کورسه ملامت
ایلمیه دیدی بزرجمهر سؤال ایدوب انسانه قنقی نسنه نك
فكری قبیحدر اول نسنه نسنه صحیح اولورسه ده دیدیلر
کشی کندینی مدح ایلمك دیدی و دخی بخیلی ممدوح کورمزسن
وکریمی حسود بولمزسن وتوحیدی غنی بولمزسن دیدی حکمادن
بری ادم بش نسنه ایله مسرور ولدوغندن صکره عقبنده
ندامت ایله صفادن دور اولور دیدی بخیه اولور دیدیلر
مردکسلان بران حضور ایله مسرور وخندان اولور اما مصالح
مهمه سی فوت اولدقدن صکره نیچه زمان ندامتله مکدر اولور
اوکلکسنه که یاران واخواندن دور اولور بر شدت ومحنته
مبتلا اولسه بران وحدت ولحته صکره پشیمان وغربت
وکربت ایله صفادن مهجور اولور و اوکلکسنه که اعدایه
فرصت بولور اما مقابله دن عاجز اولور بر آن شاد صکره
ایشی ناله وفریاد اولور و اوکلکسنه که بر بدخو وبد لقا عورته

مبتلا

مبتلا اولور دخی مقدما اولان زوجه صالحه سنی یاد ایدوب
ندامتله فریاد ایدر و اولعمر صالح که غلبه نفس اماره ایله
برگناه ارتكاب ایدوب واندن صکره نادم اولوب اجتناب
ایدر دیدی بزرجمهر قلوب علمایی مال حقدن دور ایدوب
پامال ایدر می دیدیلر شول عالم فضول که قلبی سر مال قلب ایله
منقلب ومعلول اولور اول عالم دکلدر دیدی حکمای عقلا عندنا
ظاهر احیا بعض باطن وفالرندن خیرلودر دیدیلر بزرجمهر
عالمده حزن وغم اوچ کسنه ده اکمل واتمدر دیدی انلر کمدر دیدیلر
بری یار موافقدن جدا اولان محب صادق بری حکیم کوشه
حرمتدن ایرلین والد شفیق بری غنی ایکن فقیر اولان تنك دست
ودلکیر دیدی و دخی بش کسنه نك مال روحلرندن عزیز وشریفدر
دیدی کیملردر دیدیلر اجر ایله محاربه ومقاتله ایلین واجر ایله قوتی
قزان وتجارت ایچون سفر دریا ایدن واجر ایله یلان وبچشله
زهرینی دیدی عمرو ابن معدی کرب ملایم کلام طاشدن یك
قلوب لیامی نرم وکلام سخت وخشن حریردن ملایم اولان
قلوب محبوبی دمورندن کرم ایدر دیدی حکما بری غم وحزن
مرض روحدر و وجع مرض جسمدر و حدر بونلر بویله اولدوغی

کبی فرح وشادیء روحك غدا وزادیدر طعام غذاء جسد
عوام اولدوغی کبی دیدیء لقمان حکیم حکایت ایدوب بر کون
یولده کیدیوردم بر آدمه راست کلدم سیاهلو کیمش سن کیمسن دیدم
آدمی دیدی مرزنکی حق تعالی دن ویرر دیدم استدوکی یردن دیدی
دولت وسعادت سکا نه کوزل ادمسن دیدم سنی بویله دولتلو
وسعادتلو کوزل ادم اولمقدن کیم منع ایدر دیدی دیدم فایدۀ اوج
نسنه کوکلدن غمی کیدر صحبت عالم وقضاء دین مخاصم ومشاهدۀ
حبیب مشادم وایکی نسنه کوکله غم کتورر بخیللردن بجاء سخا
وردیلر ایله لطیفه ندما بیت لطیفه ایله نه نار اراذللر ایله صحبت
اراذلک سوزی داخی بیله اراذل اولور ندامت صاحب فرست
المجز اول کاتک جمله حسیله دله درد وغصه حاصل اولور
دیت نسنه دن اجتناب ایله که درد بلادن خلاص ولوب کامیاب
اولاسن راه حسدی سد ایله که حزندن خلاص اولاسن ویرامز
همتیق ایله اوتورمه که ملامتله حزین اولمقدن خلاص اولاسن
مال جمع ایله که خلق ایله عداوت ولحقالردن خلاص اولاسن
بیت بر بیله عداوت خلقک اولدی مال ومنال ایچون اکثر
جمع مال ایمه کم خلاص اولاسن مال دنیا واخرتده ضرر

حکما دیدیلر که درت عمل مذموم واردر هر کم انکله موسوم اولورسه
دنیا واخرتده اول عملله جزا النوب معموم اولور اوّلکیسی غیبتدر که
حقنده الغیبة فارس یلجق سریعا بویرلشدر یعنی غیبت بنیوکرک
اتلمدر تیز یتشور دیمك اولور بیت کسنك سوکلمه ساوریسن
کسنکده سوکرلرا سنکجه طویه اتك ثناسنی خلقك سنی
داخی اوکرلر اسکجه ایکنجیسی علماء تحقیر دیکه کندی دخی بین
الناس خوار وحقیر اولور اوچنجیسی اتهمك ویرد ویکنه منکر وکافر
اولمقدر دردنجیسی قتل نفس ایلمکدر حقنده ابشر القاتل بالقتل
ولو بعد حین بیورلمشدر باب سادس شرف عقل وعقلا بیاننده در
خوجل وعلا عقلی احسن صفته هویدا ایدوب کل دیدی امرینه
انقیاد ایدوب کلدی ینه کت دیدی تردد وعناد ایتمیوب
کندی هویت ذات عقلده استعداد سعادت وشقا اکمل
واتم اولدوغی ظاهر اولیجق اول حاکم محاکم عالم قدم عظمتده انده
قسم ایدوب عزم وجلالم حقیچون جمله مخلوقاتمده سندن عزیز
وشریف وسنك وجود بوکردن لطیف ومنیف بجوهر نظیف
دخی خلق ایلمدم مشیتم قوللره موأخذه ایلمکه سنکله اولسه
سنکله اخذ وجفا واکر احسان وعطا ایلمکه تشوق اولسه سنکله

مطلب
التنجی باب

انفاق واعطا ایدر بن دایره عالمده مدار ثواب وعقاب
سنك نقطهٔ وجودك وعامرهٔ اجساد بنی ادمده معمار
کارخانهٔ حساب وکتاب سنك نقطهٔ بر بوده بر جود کوردیو
بیوردی بو معنانك صحتنه دلیل واضح وعقلك عزت خلقتنه
سبیل راجحدرکه اوامر ونواهی وسایر واردات الهی عقله
موقوف وعقل کامل صفات ذات بیچون ایله موصوف ومعارف
الهیه ایله متصف ومعروف نتکم مرسل رسول وکتاب کریم
مجیدنده فاتقوا الله یا اولی الالباب بیوردی معنای شریفلری
ای عقل صاحبلری اللهدن قورقك دیمکدر بیت خلق عالمده
اولورسه کم کدا وشاهدن ، عقلی یوقدر هیچ انك کم قورقیه
اللهدن ، ولفظ عقل عقالدن مشتقدر عقال بند زانوی
جماله دیرلر افعال شنیعهدن صاحبنی رد وسکندر واریاجوج
فتنه اوزرینه تخوم صدای سد ایلدیکیچون عقله عقل دیو
تسمیه اولنمشدر یاخود معقلدن مشتقدر معقل راس
جبالدن ملجاء عالی دیمکه اعالی واسافل هیچ آفریده اکا
دسترس بولوب وصولنه هوس قلمیه بو تقدیرجه عقله
عقل دیدکلری خلقتی کرامی ومرتبهسی سامی اولدیغیچون

اولور علی کل حال عقل افضل مخلوقات واجب ستعال
اولدوغنده اشتباه یوقدر بیت اولدیچون عقل اول مخلوق
شرف عقله حاصل اولدی وثوق ، حکیم فهیم عاقللردن
معلوم . والملرت علامتدن نه ایله موسوم اولور دیدیلر
عاقلك یدی علامتی واردر واندن مفهومدر دیدیکی اول
ندن دیدیلر برسی بودرکه کنده ویه ظلم ایلینك کناهندن
کچه برسی دخی کندیدن ادنی اولنه تواضع ایدر برسی دخی
کندیدن اعلا اولنه فعل خیرده مسابقه فکر ایدر برسی
دائمی دایما خالقنی ذکر ایدر برسی دخی بودرکه سوزنی بیلور
سویلر دخی سوزینك منفعتنی بیلوب اجرا ایلر برسی
دخی بر شدت وبر محنته مبتلا اولسه اللهه التجا ایلر
دیدی بیت مبتلا اولدی کوکل عشقکه ای شوخ جهان ،
اومرین حقدن اولادرهند امادرمان ، ودخی صحابهٔ
کرامدن اسعد نام سعید ابن جبیر بیورر جناب واهب
منناندن استانه عقلدن اشرف بر نعمت عظمای مکلف
دخی ویرلمامشدرکه منکر اولا نصیحح ایدر دوتر سد قالدرر
ذلیل اولسه عزیز ایدر قو یوبیه دوشسه چیقرر فقیر اولسه

غنی ایلر بلغانك ابتدا محتاج اولدقلری عقلله ممتزج
اولان عقلدر دیدی بیت عقل بر جوهر زیبادر حق ویردی
انسانه ٭ انی دیوانه دربند ایتمین زلف پریشانه ٭ نتکم
روایت اولنور خلفای بنی عباسدن افضلناسی مأموندن
غیری برکسنه دخی مسند خلافته سکوت ایلمش ایدیکه
جمیع علومده ماهر هرفنده تصنیف وتألیفه قادر ایدی
عادتی بو ایدیکه هفتهده ایکی کون عالی مجلس علم ایدوب
زماننده نقاوه علما وفضلا وادبایه جمله سیله مباحثه علمیه
ایدردی مزایای علومده هر نقدی غالب اولورسه کندی
بالذات اکا راغب اولوب حسن التفات ایله بین الاقران
معین وممتاز وزمره فضلاده سر دفتر وسرفراز ایدی
اتفاق برغریب فقیر مجلسنه داخل اولوب ناچیز وحقیر
صف نعالده جلیس اولدی بیت اکثر اولور مکان اهل کمال ٭
فضلا مجلسنده صف نعال ٭ صورت بشلنه صدر اولوا اول صف
صدر اولور پایمال اهل حرف ٭ قاعده مجلس بو ایدیکه وارد اولان
سؤال مجلسده حاضر اولان فرادی علی حده عرض اولنوب هر
کس ویردوکی جواب اذهان ومناسبت ولطافتنده امعان

اولنمغه

اولنمغه احتیال اولنوردی اول قاعده اوزره ابتدا بین
الاکابر بر جام بادهٔ مباحثه ومناظره مقابله دایر اولنوب
مناقشه اکرمعا بعضه هر بینك سوزی سندی ایله ضبط
وتحریر اولندقدن صکره نوبت اهل فقیره دکن غریب ادیب
حقدما دیرلن جوابلر انك یانده خیال خواب اولور بیت
بری کلدکده سفید سیاه ٭ کورده اولور حالی سیاهك تباه ٭
ازقدر انوار بیاضیه سیاه ٭ کم ایونك قیمتی ایلر زیاده ٭ همان
فقیر ناتوان مأموندن صف اوله داخل اولمغه نمادوق
اولوب علما بر مقدار نظر توقیر ایله نکران اولورلر اندن صکره
مسئله ثانیه ده مناظره یه مبادرت اولنوب هرکس مرابطه
دامن اداء مرادینه دست رس بولوب نوبت خطا غریب
مسکنته نصابه کلدکده ینه تیز جوابی هدف صوابه صائب
عنریلرك کبی متقارب وکیمی خایب اولوب خلیفه داخل
مجلس اولنلرك اکثرینه تصدر ایلمك امر ایدیر فریبه مرتبه
عالیه نصیب اولور بیت شرف اولمز وفقر مال شال ٭ قدری
ایدر زیاده فضل وکمال ٭ اندن صکره مسئله ثالثهده بحث
وجدال اولنمغه اندن دخی عقده اشکال انك دندان کلام بلاغت

انجاحی ایله حل اولوب جواب محقق بولور اولحینده تعریبی
کندویه تقریب ایدوب وعد احسانات بی پایان ایله خاطرن
تطییب ایدر بیت بنده مقبول اولدکه سلطانه • لایق اولور
کرم احسانه • اندن صکره سماط مکرمت انبساط چکیلوب موائد
خاقانیدن اوزرینه بی حد الوان نعم دوکیلوب اداب
اکل وشرب وتمام رعایت اولندقدن صکره هر کیشی خلوت
خانه سنه عودت ایدیجک غریب لامکان انده مهمان
اولمغه اشارت اولنور بیت شیره شکر کبی آلشدی بنده حالیته •
التفات شاه ایله بو وضع ده دوشاندیسی • اندن صکره ترتیب
مجلس شراب وتهیئهٔ اسباب طرب وجمعیت احباب
فرمان اولنوب همان اول آن ندما ظرفا ودلبران بی همتا
وجوانان ملک سیما ساقی کلچهره وجام وساغر صهبای کلفام
سازنده وکوینده وپاینده وجوبنده مزه ومیوه ونازنینان
پر شیوه جمله لوازم معتاده حاضر وآماده اولنوب جام باده
ایق ایق تانیله رقاصه وندماء ظرفا ابیات اشعار
ایله لطایف کفتاره باشلدیلر مثنوی خدمتنده سرو قدلر ایدی
قیام • ایق ایق طولاشدی مجلسی جام • حلقهٔ مجلس اولدی

چرخ

چرخ برین • ماه پیمانه مشعله پروین • پر تو جام اوزره
اولدی شفق • شفق ایچره هلال هر برحق • دست پایه
اولدی همدستان • دختر رز بو بزمی بیدی همان • دست
ساقیله تاب پیمانه • پنجهٔ آفتاب دوردانه • کلدی نوبت غنچهٔ
خندان • برابرجه صوایدی پیاله همان • شوق شمع جمال جانانه •
دوندی ساغر شال پروانه • جامه اغزنده دل صوفی جامه
قلدیلر لعل پاره اندیشه • می ناب ایله جام اولوب هم
رنگ • قومدیلر دعون سینه ده زنک • دور پیمانه اول
غریب ناتوانه کلدی همان تواضع والتیام ایله یرندن قیام
ایدوب اکر تمکین اجازت قرین حال بندهٔ مسکین اولورسه
امیر المؤمنینه حسب حالدن برایکی کلمهٔ صداقت رهین
عرض واقدام اولنور بیت دلم طولندی دام زلفی کوردکه •
اکر اجازت اولورسه افندی سویلیه یم • دیدی خلیفه اظهار
بشاشت لطیف ایدوب سویله دیدی فقیر عالم بسط کلامه
عازم اولوب معلوم حضرت سعادت دستگاه معدلت
پناه اولدیکه بو عبد حقیر التفات پادشاهی فضلهٔ عقل
پیر وسن ذکاء غیر کثیر سببی ایله درانسان ادیب نجیب

شراب ایچوب مست اولسه اول عقلدن بعید وجهلی نفسنه قریب
واولدن بکی نصیب اولور التفات واعتبارینه اولکی مرتبه‌دن
بولورلرکه بین الناس نظر حقارتله منظور ومنزلت قدر وقیمتندن
غیری دور اولور ایله اولسه مروت تامهٔ شهریاریدن
رجاء واثق درکه آفتاب مرحمتلرینی دن ذرهٔ رأفت بو دردم
خوردلرینه لایق بیوره‌لر که همیشه عفو احسان شیمهٔ کریمهٔ
پادشاهان جهاندر دیدی — کرم که از تو بدیدم بر انکه
خواهم بین، رجا که از تو نخواهم بر انکه خواهم داشت، تمامن
عالم خبیرك کلام بلیغ وموزونن استماع ایدیجك نقطهٔ وجودی
الف استقامته مقرون اولدوغنه جازم اولوب بحیثی بر
ایکی اون اولدی همان اول آن فتح باب خزاین احسان اولنوب
خلعت گرانمایه ایله یوز بیك اقچه ورخت بخت مکمل براتلی
بهاوریلمك فرمان اولنوب هر بار مجلس علم اولسه علما وفضلا
اوزرینه کندویی قریب بجای دلفریبه صدرنشین ایدوب
تدبیر امور مملکتده ومشاورهٔ کار دشوارده کندویی محرم اسرار
ایلدی اشته عقل کامل صاحبی بویله عالی مرتبه‌لره واصل
ایدر بیت عقلکم پرتو نور خدادر، خود اشینی خدایه رهنمادر

عقلدن

عقلدن دور اولان کمرهٔ راهدر، همان بل انی مغضوب خدادر
حکماء عقلا عقل انسانی وصف وبیان ایدوب عقل کشی دام
بلایه گرفتار اولمقدن سعی بلیغدر یوخسه گرفتار اولدقدن
صکره خلاصه کوشش بیهوده دکلدر دیدیلر بیت
گرفتار اولمدین دام بلایه احتراز ایله، مقید اولمه خلاصه سعی
ایدرسك بیك نیاز ایله، ملوك عجمدن وزیر اوغلنه وصیت
ایدوب سن رعیتکی حفظ ایلیوب ظلمدن گریز ایله عقلك
دخی سنی حفظ ایلیوب عزیز ایلیه ورعیتکدن آفتکی منع
ودفع ایله عقلك دخی سندن آفتی دفع ورفع ایلیه بلمش
اولاسنکه بین الناس نیجه حاکم ایسك عقل دخی سنك
اوزریکه ایله حاکمدر سنکم خلقه لازمدر سنك حکمکی قبول
ایلیه‌لر سنك اوزریکه دخی لازمدرکه عقلك حکمنی قبول
ایلیه‌سن دیدی بیت حکیمی عقلك ملازمت اوزره اولور،
عقله اوینی استقامت اوزره اولور، وزیر بجیش تدبیر
یونان انوشروانه باب عقلده رسایل تحریر ایدوب کوندردی
انوشروان اندن حظ قلوان ایدوب جواب یازلمق امر
ایلدی ودیدیکه ای حکیم تقدیم رسایل عقل سلیم وعالم

عقلك بلمكلر بمرتبه تلقينی وتعليم ايلديكز الله شردن راضی
وشاكر اولسون بزو بزدن اول كچن ملوك لباس ايله متجلی
اولوب طريق تدبير وتداركه سلوك ايلمشن ممكن دكلدر كه
عقلله مخالفت ودقايق امور فكرنده مكايد آسياب دور
فلكدن غفلت اوزرينه اولاوز بيت سلاطينه ياتشمز حال
عالمدن اولا غفلت * كه غفلتدر دليل ره روان وادی حيرت *
زيرا سلفدن ادب مرتبدر كه هر حالده عقلك امری اوزرينه
اولمق انسب وجميع افعال ايدن انسانك عقل دنياده افتاب
كبيدر آفتاب اولمسه دنيا يقلوب خراب اولمسی مقرردر
بيت كون يوزك اولدی بقاسينه سبب مشاقك * افتاب
اولمسه اولمزدی بقای عالم * ودخی عقل جسد انسانده اشجار
باغ بستانده اولان طراوت ايله يكساندر اشجارده
مادامكه طراوت ورطوبت ظاهر وثابتدر برك وبار ازهار
اغصانده حاضر وثابتدر خلق عالم روايح طيبه ازهار
ولطايف نعم اثمار بی شماندن محظوظ ومغتنم اولورلر اما
نچنكم لباس طراوتدن عاری وفنای يبوست وقبای
قساوت ايله متواری اولا اعتباردن دور وخار وخاشاك در

ديو يا شنك مهجور اولورلر بو مرتبه دن صكره قطع وقلع ايدوب
احراق بالنار دن غيری بر كاره يارامز اولور كذلك انسان دخی
نقصاندن اوليوب مادامكه عقلی حليم وطبعی مستقيم اولا ذات
شريف ومصاحبت ومقارنتی لطيف بوی گلزار نصايحنه دن
دلكر مصفا ورؤی اثمار فوايح معادنی جانلر غذادر شوله
كه عقلی زايل وغلبه نسيان علمله عقلی ما بيننه حايل اولا
ادتق حياته صالح ووفادن غيری برشنه معانيسی ساتر
وناصح اولمز بيت عقل وادراك ايله دراد مه عالمده شرف *
عقلی اولميق اولور بينه ضلالتده تلف * ودخی بر عقله مخالفت
وامرينه عدم مطاوعته بحثه قادر اولورنكه پادشاهه ورعيته
عقلدن نافع بر امر ناصح ودافع واقع وشايع دكلدر قبيح ومليح وسقيم
وصحيح وقوی وضعيف ودنی وشريف صالح وطالح وضيع ورفيع
ناقص وزايد ايی وكم جمله فوايد وعوايد عقلله معلوم
وحق باطلدن فرق وصدقله كذب ما بيننده اولان حجابی
خرق حكم عقلله محكوم اولورده ديدی بيت نه لفنی كسمكه قادر
دكلم رويدن * حقی باطلدن ايرمق قتی آسان اولمنه * بر مجمهر بر
مرد كاملدن ايكی حصلت جمع اولمق قابل دكلدر ديدی اول ندر

دیدیلر عقلله شجاعت دیدی بیت حسنی فکر ایدیجک قباحتی ایلر
لقمان حکیم برکسنه هر نقدر عالم فاضل اولورسه علمی ایله
منتفع اولمز مادامکه عقلی کامل اولمیه دیدی انوشروان
بزرجمهره کیمک عقلی زیاده اولمغی سورسن دیدی دشمنک
عقلی زیاده اولمغی سورین دیدی انوشروان نیچون دیدی
دشمندن امین وخیرینه یقین اولمغیچون دیدی زیرا دشمن که
عاقل اولا اندیشهٔ عاقبت ایله فکر وخیال ایدوب مکرندن شر
واستعجال ایلمز دیدی بیت دوستکم جاهل اولا دشمن عاقل یکدر
طوغری طوبادن ایسه دلبر مایل یکدر هم شین کثرت باعث
رذالتدر اما کثرت عقل موجب زیادهٔ عزت ورفعتدر بزر
جمهره سؤال ایدوب انسانک قنغی نسنه اهم واتم درکه انسن
انسانی اکمل واکرم اولمز دیدیلر عقلدر دیدی انسان کامل
اولمغه نه مقدار عقل کامل اولمق کرکدر دیدیلر بر نسنه‌نک که
دنیاده تمامی موجود اولمیه انک نقصانی نه‌دن معلوم وقنغی
جانبدن معدود اولمغه قابلدر دیدی حکما دیدیلر جمیع اشیا
عقله محتاج وعقل تاجرینک سوقی رواجدر ودخی عقله نه عزیز
فنا وجهلدن اشد رنج وعنا یوقدر دیدیلر دخی عقلی اولمین

عالم

عالم ایچون ایچلرنده بولنمش شیوه ودایمدر داع ضعیفا معه قطیع
کبیر دیدیلر شبان ضعیف سوزی بویک دیمکدر وحکما دیدیلر
عقل امیر ولشکری حفظ وتمییز وفکر وفهم عزیزدر وسرور روح
عقل پرتو حله در وجسمک ثباتی روحله در وروحک بقاسی
عقلله در وروح خانه‌سی نه بدنده سراج وقناج وعقل انک
نوریدر که ضیاده اکا محتاجدر ودخی ابن عباسدن سؤال
ایدوب عقلمی خیرلودر ادبمی دیدیلر عقل عباده لطف رب
وادب عباده‌دن عمل سبحبدر دیدی ودخی رسول اکرم عم
بیوردی ماقسم الله تعالی لعباده خیرًا من العقل ونوم
العاقل المفطر خیر من عبادة الجاهل الصائم وضحك
العاقل خیر من بکاء الجاهل معنای شریفی حق جل وعلا
قوللرینه عقلدن خیرلو بر نعمت قسمت ایلمدی وصایم اولیوب
عملی خواب اولان عاقلک اویخوسی جاهلک عبادت وصومندن
ثوابدر وجاهلک جرمی ایچون کریه باعلدن عالم عاقلک
خنده‌سی عندالله افضلدر دیمکدر اقلیدس حکیم برکسنه‌یه
سنک دوستکی بنم دوستمدن جدا قلمینجه دنیاده صفا ایتمزین دیدی
بن دخی سنک کوکلکدن بغض وعداوت کتمینجه استراحت ایتمزین

ديدي حكمادن برينه عقل ندر ديديلر بر عقلدر كه يكرمي اوج
يوده باغلانمشدر اكر اول عقل اولميدي ايدي كمسنه خرق وخوبيله
زشت بري برندن فرق اولنمزدي ديدي اول موضع عقلندر
ديديلر شركله توحيد وكفر ايله ايمان وحذر ايله تهور واسلام ايله
غفلت ويقين ايله شك وعافيت ايله بلا وكرم ايله بخل وحسن
خلق ايله عضاضت وتواضع ايله كبر وعداوت ايله صداقت ومدح ايله
ذم وسهو ايله جهل وحيا ايله فحش وحق ايله باطل وامانت
ايله خيانت وظلمت ايله ضيا وكرامت ايله دولت وطاعت ايله
معصيت وذكر ايله نسيان وسخاوت ايله حسد وسنت ايله
بدعت ورحمت ايله قسوت وحكمت حماقت ايله ما بينلرين بيلدرر
ديدي دنياده اكرم حسن وجمال وكمال مظاهر مع عقل
وفضائلدر پس آدمي جهانده عقلدن مرغوب بر جوهر كرانمايه
مطلوب اولمدوغي متفق عليه آراء قلوبدر حضرت سليمان
كتابنه نظر ايدركن كتابنده كوردي اجرة يوم درهم واجرة
الحسن والجمال في يوم مائة درهم يازلمش معناسي بر كونلك
عمل اجرتي بر اقچه وحسن وجمالك بر كونلك اجرتي يوز التوندر
ديمكدر معلوم اولدي بتماه يوسف حسن وجماله كه علم عزيز ايله

منه

عقلجي شالدن عبارتدر دنيا وما فيها ثمن بخس شئ اي
نوادر ذير لجمله حقايق اشيايه وقوف فنون علمه موقوف وفقيه مطردر
وجواد دقايق علم رباط عقل وتدبيرده متقيد وهر بوطدر
شول كمسنه كه حق جل وعلا اكا علم كامل ايله عقل كامل اعطا ايليه
ومن يعط الحكمة فقد اوتي خيرا كثيرا فحواسي شنين احقا ايلمش
اولور لاجرم شكر واهب النعم غيرلريدن زياده اول كمسنه اوزرينه
فرض اهم اولدوغنده اشتباه يوقدر **باب سابع** نساء الهانيه سنك
تنقيح خيرلو وفيتني دكلدر انى بيان ايدر قال رسول الله خير
النساء وابركهن الحسناء الودود والخفيفة المهر يعني رسول الله بيورديكه
عورتلر الهانيه سنك خيرلوسي كوزل اولوب محبتلو ومهري آز
اولانلردر ودخي بيورديكه عليكم بالمرأة الحمقاء فانها اطهر وابرك
يعني اولنماغه استديكز كتي عيالكزدن اولنك جاريه قسمندن
اكثر انلر جاريه لردن پاك ومباركدر ديمكدر وقال عمر ابن الخطاب
اتقوا الله من شرار النساء واحذروا اخيارهن يعني ابن
الخطاب بيورديكه عورتلرك شريرلرندن اللهه صغنك وزياده
ايو اولنلرندن دخي حذر اوزرينه اولكز ودخي افضل انام
حجة الاسلام امام المسلمين وهمام العلماء المتقدمين امام محمد غزالي

يدنجي باب

برکمنه صلاح دینمنه تبدیل ایدوب کوزل عورت بولسه صالحه وعفیفه
اولانی المغه عزیمت ایلیه زیرا کشینک عورتی صالحه اولسه انک
اوی مال منال الله مالامال اولوب سعادت داریله کندی خوش
حال اولور دیدی متکلم روایت اولنور مدینهٔ مروده اکابر
علمادن نوح نام بر بنام آدم وار ایدی خلق صلاح حکمنه
راضی اولوب مرو قاضی اولدی بر جمال باکمال صاحبی صالحه
قیزی وار ایدی که دنیٔ عالم نظیرین کورمدی اکابردن چوق
کمسنه طالب ولعب اولدی ویرمدی زیرا هر قنقی جانبی ارضا
ایدرسه طرف آخر سؤال تجیع ایله جفا ایلمسی مقرردر بو
حالده منجز ایدی کثیر الاشجار والاثمار بر بستان جنت مکانی
وار ایدی بیت نرکسی عینی ایله چشم نکار • کلنه دینسه وجهی
وار رخ یار • برك سبزلیجه هر کل نشین • صانکه اوج فلکده
مهرین • دامن هر نهالی بکلر • غنچه لر بیری بیرینه سویلر •
هر نهالک کلنده بر بلبل • اوقور آوازیله قصاید کل • جام می کبی
لالهسی هردم • عاشق نامراده داغ غم • دل عاشق کبی اقر صولر •
جمله شیرینلک ایله دلجولر • ایچه هر قطرهسنی تشنه دلان •
وسقاهم اوقورلردی روان • سیل ایدوب طفل کبی هر جویه •

دالله

دالله اللرین صو قوصویه • میوهسی آبدار شکربار • لب دلبر
بینه هر کلنار • لب شفتالوسی اولوب نکران • دیش بیلر آنی
سوهکیله زمان • کوز دیکوب میوهسینه طفل شهاب • کیجه طلق
ایتمهدن اولوب بی تاب • ذقن دلبر بادن المالر • قوپر ور
جان ویرلن ایوالر • نار امرود اکابی مانند • شاخده دستلهر
شربت قند • اوج ملکده خوشهٔ انکور • شکل پروین ایدی همان
پرنور • جانه ویرسیدی باغبان قیمی • اولور ایدیك دکلدی
جان قیمی • مبارك نام بر غلامی انك باغبانی ایدی اتفاق نوح
سبك بوح آب روان کبی جویان و دوان اول بوستان
دلستانی سیره کلدی اول چمنزار جنت بهینك ترتیب
وتزیینین تماشا قلدی قولنه امر ایدوب وار بر صلقم اوزوم
کتور دیدی مبارك واروب کتوردی قاضی اندن بر دانه
افطار ایدوب کوردیکه اکشیدر بر طاتلوسن کتور دیدی
تکرار واروب ینه بر اکشی صالقم کتوردی قاضی بغضب اولوب
بره بدبخت بنم سوزومی اصغا ایدوب امرمه مخالفت ایدرسن
بن سنك حقکدن کلاین دیو ینه تکرار اکوندردی اول
مبارك اولکیلردن اکشیرك بر صلقم دخی کتوردی قاضی

حاكم مباركي دوكمكه عازم اولنجق مبارك اغليوب والله
للعظيم بو بوستاني سز بكا تيمار ايتمك ايچون تسليم ايلدڭ
بو آنه كلنجه بو ميوه لردن بر دانه يمدم اكشي وطتلوسني ديو
يمين ايلدي قاضي نيچون يمدڭ ديدكده مبارك سز بوني بكا
تيمار ايله ديديكز ميوه سندن يي ديمديكز انكيچون يمدم اكر
يمش اولسم امرڭزه اطاعت ايتموب رزقڭزه خيانت ايتمش
اولوردم ديدي قاضي مباركك بو سوزندن تعجب ايدوب
حفظ الله امانتك ديو دعا ايلدي وبلديكه غلام بر عزيز العقل
وبر رجل تام در بيت قوله اولسه صلاح عقل وتميز مصر
دلره اولور اوبنده عزيز قاضي يا مبارك حق ومباركك كوكلده
سكا رغبت ومحبت قرابت براقدي سنكله بر نسنه مشاورت
ايليم بكا رايكله معاونت ايله ديدي مبارك بن الله امريله
سنك امرڭه اطاعت اوزره يم بيوره ديدي بنم بر قزم وار
اكابردن چوق كمسنه طالب اولدي ويركه راغب اولمدم
بلمزين كيمه ويرين ديدي مبارك يا سيدي كفار جاهليتده
اصل ونسب وبيت وحسب طلب ايدوب يهود ونصارى
حسن وجمال ورسول اكرم عم زماننده دين وتقوى ومعرفت

وكمال

وكمال مراد ايدرلر ايدي حالا ناسك مطلوبلري مالدر سز دخي
بونلردن برني اختيار وانكله عمل دستوركار ايلكز ديدي
قاضي بكا دين وتقوى كركدر بن قيزمي سكا تزويج وامانت
ودياڭتي ترجيح وترويج ايدرين ديدي بيت دينى ترجيح ايدرين
دنيايه دينده معتبر اول شايه مبارك يا سيدي بن بر عبد
رقيق هندي ماسودين سن بني مالكله اشترا ايلدك نيچه
قرابتخانه ڭكه لايق وبو رايي عقلكه نيچه موافق كوررسن
ديدي قاضي كل اوه كيده لم وبو مصلحتي تدبير وتدارك ايده لم
ديوب معادت خانه سنه كلدي وزوجه سنه مشاوره
ايدوب رضاسن الدي والده سي دخي قيزم مشورت ايدوب
قيز دخي امرلرينه مطاوعت ايلدي قاضي جمله سندن راضي
اولوب عتقى بر باد اولدي در حال مباركي آزاد ومال فراوان
ويروب دلشاد ايلدي آندن صكره فكر صلاح ايله نكاح ايلدي
اول نيت صافيه واول عزيمت وافيه بركتي ايله الله تعالى اول
قيزدن عبد الله ابن مباركي كبي عزيز دنيايه كتوردي ديديلر
كه علم وتقوا ايله مشهور آفاق قاضي راوي احاديث على الاتفاق
قدر دنيا الحرمه تچه اوصاف حميده سي حكايت واصح احاديث

احوال ابن مبارك

بنوعی اندن روایت اولنور آدم تا اهل ایدیجک اراذل ناسدن
بر کیمسه یه دن قیز المیوب بلکه فقیر اولورسه ده حسیب ونسیب
بر اصیل و ادیب یه دن المق کرکدر و مالنه مایل اولمیوب ادب
وحیا ودیانت وامانتی حالنه قایل اولمق کرکدرکه هر حالده
حالنه موافق و هر کارده کندویه یار صادق اوله و الا ابد
اصلو بی ادب اولورسه دله بار کران وجانه تعب اولوب
دنیاده تلف عمر نازنینی ایتمکه سبب اولور بیت زن بد
در سرای مرد نکو هم درین عالمست دوزخ او نتکم روایت
اولنور عبدالله ابن مبارک بر کون علمای عظامدن اون
کمسنه مهمان اولدی عبدالله ک یاننده بر اقچه بولنمدیکه
لحم ونانله ضیافت مهمان ایچون خوان ایلیه بر اسب اصیلی
وار ایدی فی سبیل الله بر سنه ده انکله حجه کیدوب و بر
سنه بنوب غزا ایدردی تکریم مهمان ایچون اول اتی قربان
ایلیوب احضار طعام ایله رعایت حقوق مهمانه قیام ایلدی
عورتی الکافتاب ایدوب دنیاده سرایدن غیری نسنه یه
مالک دکل ایدک انی دخی هلاک ایتکله متهالک اولدک دیدی
عبدالله ضیف حضرتنه سوز سویلینی عورتی بیلمک حیفدر

دیوب

دیوب عورته طلاق ویردی بونی ایشیدوب اکابر ناسدن
مال ومنال صاحبی بی قیاس کمسنه لر عبدالله ه قیز ویرمکه
شتاب ایلدیلر کمسنه یه جواب ویرمدی بیت برکشی صالح
اولوب علمی ایله عامل اولور استقامتده کوروب خلق
جهان مایل اولور بر کون مکان جنت عنوانده بر آدم کلدی
یا امام المسلمین بنم بر قزم وار اناسی فوت اولدی هر کون
غمدن چاک کریبان ایدوب فریاد وافغان ایلر استرمکه
مجلس وعظکزه احضار ایدم صبره متعلق بر ایکی کلام در
نثار واحادیث واخباردن بر قاچ پیام بلاغت شعار بیوره سز
که قلبنه رقت کلوب جزع وفزعدن فراغت ایلیه صبر
وسکونه میل ورکون ایلیه ایدی دیدی جمعه کون اولدی
شیخ منبره چیقوب نصیحته باشلدی اثناء کلامده شکین
ختامنده قضایه رضایه متعلق قیزه والده سندن تسلیه
ویره جک قدر کلمات ایلدی قیز شیخک نصیحت حکمت آمیزین
دکلیوب ایلدوکی قباحته توبه واستغفار و ندامت ایلدی
و باباسندن رجا ایلدیکه دین وتقوی وصلاح وفلاح اوکرنمک
ایچون کندویی شیخه نکاح ایلیه بابای قیزک صلاحه عزیمتی

شيخنه حكايت ايدوب شيخ دخي قبول ايدوب عقد نكاح
حصوله كلدكده قيزك بي نهايه جهازني وار ايدي باباسي دخي
اضعاف مضاعف مال واملاك تمليك ايدوب عبد الله
اشنا بله كندوبي سرفراز ايلدي بيت دولت استرسك ارقه
ويرادقه براولوآستانه بربابه قبليه ويرشيدي ارقه سني
كمه باشي اكمز ايدي محرابه وبو جمله دن ماعدا اون رأس اعلا
اسب بي بها اهدا ايليوب بونلر معتادك اولان حج وجهاد
ايچون اولسون ديدي بركيجه واقعه سنده عبد الله اي عبد الله
سن بزم ايچون بر عجوزه يه طلاق ويردك بز انك بدلي سكا
بر بكر شيرين مذاق اعطا ايلدك سن قوتلمك ايچون بر آت
قربان ايلدك بز آنك يرينه اون ات لحسا ايلدك من جاء
بالحسنة فله عشر امثالها ان الله لا يضيع اجر المحسنين ديديلر
بيت ضايع اولمز نكه حق يولنه انفاق ايرسن بلكه بيك بيك
ويدر بني ازاد ايرسن عبد الله حمد وثنا ايدوب من ذا الذي
يقرض الله قرضا حسنا آيتني اوقويوب اويندي ودخي
دليل الانام حجة الاسلام امام محمد غزالي نور الله مرقده
ما تناوبت الايام والليالي بيورر طائفه نسا عمارة دنيادن

عمارة رأي تدبيرسز اولمز لكن بونلرنا قصات العقل والحظه
حقلرنده شاوروهن وخالفوهن ديو بيورلمشدر مشاوره
اهل دكللردر بر كمسنه كه بونلرك تدبيرلري ايله كار ايدر
صوكنده اتش تاسف يوركني ياقوب جاننه كار ايلر بيت
اوميه عورت سوزنيه اكله تدبير صواب اينمه انكله خطادر
نه سؤال نه جواب زيرا سوزي زيان واقتضاي مطالبي
خسران وحرمان اولور بركت ونعمت انلرك رأيلرينه مخالفته
در ديدي نتكم روايت اولنور ملوكدن بريسي بر كمسنه عورتني
بعضي نسخه ناتمك اولنلرونه
ايله بر سطح عالي اوزرينه طورديغي عورتنه كندوسي بو
طامدن اشغه اتمق استرين ندرسن ديدي عورتي فرياد
ايدوب نفسكي هلاك وبرباد ايدوب بني ديو تالك
ونا شاد اتمكمي استرسن ديدي بركت سنك رأيكي مخالفتده در
حضرت رسول اكرم شاوروهن وخالفوهن ديو بيورمشدر
بو حديث شريفله عامل اولوب كندوسي اشاغه اتدي والياغي
شكست اولوب دوشكه ياتدي اتفاق اول آن زيد ابن
معاويه دن بر آدم كلوب انى طلب ايلدي اياغي اوقاندي
ياتور ديديلر اينانمدي ياننه كلوب ديله كوردي شكسته پا

اولان مرد خدا سبب طلب یزیددن خبر صوردی سنی یزید
حضورینه کوندروب بیعته دعوت تنبیه وتاکید ایدوب اگر
مطاوعت ایتمزایسه حرب وقتل ایله تهدید ایلمیشدی دیدی
اول اصلح ناس نعمت انکارایچون حقنه بی حد حمد وسپاس
ایدوب لی باری تعالی بنی بونعمت عظمانک شکرینی نجه
ادا ایدرنکه بنی بو مقوله بلادن خلاص ایدوب بو جراحت
معنیدن بنم بر اوکلمزدن دیمه درمان وجانمه راحت اولدی
دیدی عورتک رایی ایله عمل جایزدکلدر عجب الظاهر جوابی
صوابه مطابق صادر اولورسه ده بیت عورتک عقل ودینی
ناقصدر اویمه عورت سوزینه ایله حذر ظاهرا گر صواب
اولورسه سوزی ظاهر اولور خطای اوییک اکثر سکم روایت
اولنور ملوکدن بری عورتیله پنجره دن بر صیاد سمکه نظر
ایدرلردی صیاد بی نوا معتاد اوزره سمکی ملکه اهدا
ایلدی ملک صیاده درت بیک اقچه احسان وعطا اولنمق
امر ایلدی وبردیلر عورتی بیک اقچه کفایت ایدرکن درت
بیک چوقدر دیو ملکه ندامت ویردی ملک نجه ایدرلر
اولدی کیتدی ندامتک فایده‌سی یوق بیت بکا مجنون لیلی

یوقمی ایدوکن اکمه دلشید ایپی سیر ایله اولان اولدی کیتدی
کیتدی دیدی عورتی بن بوماله المغه احتیال ایدرین دیدی
ملک نجه دیدی بو بالق ارککمی دیشیمی دیو سؤال ایدرین
هر قنقسی ایله جواب ویررسه کذب ایلدک دیو عتاب ایدوب
شمال ایدرین مالی الندن الورین دیوب همان درحال خادمه
امر ایلدیکه صیاده بو بالق ارککمیدر دیشیمیدر دیو سؤال
ایله خادم سؤال ایلدی صیاد بی نوا بو سمک نه ذکر ونه
انثی بلکه خنثی در دیوب جواب ویردی ملک صیادک
جواب باصوابنی استحسان ایدوب درت بیک اقچه دخی
احسان ایلدی اتفاق اقچه نک بری دوشدی صیاد اول
اقچه‌یی دخی الوب عورت همان فرصت بولوب دنات صیادی
کورک بر اقچه‌یی خدمتکارلره قومدی دیو ملکه چالدی ملک
اشته بو دفعه مال بوندن المق حلالدر دیوب صیاده
نیچون الدک دیو قیل قال ایلدی صیاد اول اقچه‌ده
قالدر عمدن مراد اقچه‌یه محبت دکل بلکه ملکه تعظیم ورعایتدر
که اسم شریفنی استاذ اتمه یاندی دیو جواب ویردی
وسکه مهرده قاندی ملک بو جوابنی دخی استحسان واعجاب

ایدوب درت بیك اقچه دخی ویرلك امر ایلدی وبرنادی
کشیدروب هرکیمکه عورت سوزینه اعتماد ایدوب انك رأی
وتدبیری ایله برکار ایدر اول کار مدار خسران اولوب
دنیادن آخرته ندامت ایله کیدر دیو شهرده وبازارده
ندا ایتدردی **بیت** عورت سوزی خطادر شتك ایتمه بوکلامه
من جرب المجرب حلت به الندامه تدبیر نسوان ایله عمل ایدن
اشیا خزینه‌ده بوموقوله زیان ایدیجك قیاس اولنه که
تدبیر امور مملکت وتدارك مصوره سلطنته اختلال بخیه
اولور کتب تواریخه مسطور وبین الناس متعارف ومشهور
دیرکه رأی تدبیر نسوان علت مستقله زوال سلطنت
سلاطیندر نتکم روایت اولنور جنت مکان فردوس آشیان
مرحوم ومغفور له سلطان الغزاة والمجاهدین سلطان سلیم
خان علیه الرحمة والرضوان وزرای عظامدن افضل انام
مرحوم پیری پاشا نور الله مرقده الی یوم البعث والجزا
برکون قورقرنی سلطنت بنم زمانمده زایل اولوردیدی پیری
پاشا پادشاهم حاشا نه احتمالدر دیدی نیچون احتمال دکلدر
دیدوکنده زیرا سلفده منقول اکثر زوال امور سلطنت

مطلب سلطان سلیم جواب

رأی نسوانله اختلال بولمغله اولمشدر بحمد الله تعالی زمان
پادشاه دین پناهده اول احتمال محالدر دیو جواب ویردی
بو ورطه‌دن احتراز ایچون ایدیکه ملوك ماضیه آل عثمان
علیهم الرحمة والرضوان طائفه نسوانی کندیلرده دماغ
ایلیوب کریمه‌لرینی اطراف‌ده امرایه نامزد وندیم قیلوب
داخل دار الخلافه‌ده مکان طوتمقلرینه اجازت ویرمزلر ایدی
بلکه ایدیکم قیزلر وزرایه ویرلسه وزرا سلطنته شرکا واورده
اختلاف وصدورده بری برلرندن استنکاف اولوب
برینك مرادی برینه مخالف وهر بری کندی مرادی حصولنه
عازم رعایتی اولمغله خیانتلری ظهور ایدوب تحصیل
مال الخوانی احوالی بطرف اولوردی ندن ماعدا اختلاف
آرا ایله مصالح کورلمکدن قالوب واعدا بو اختلافدن خبر
دار اولوب هجوم حرکت اتمکله ارکان دین ودولت متزلزل
اولوب بالضروره کندیلر سریر سلطنتلرندن نازل اولملری
مقرر اولوردی **الکابناه** پادشاهلر قزلرنی ویرمزلردی **بیت**
سر دولتینك اولنه عاقبت اندیش بیداری کیمسه‌لردی
نصیحتله اولاجق کار دشوارلری ایدرلردی قضا دفعنه چاره

اولدیغی نازل، ندامت قاپن ویرن تلم حکمه اولاجاریه سلف
کندوکی دوله کمینه اولدیلکراه، هدایت المیشدی طوغری یول
اندی باری، انکچون زمان شرفلرنده رعایا وبرایا آسوده حال
وپای بخش سعادت بختلرنده روس دشمن دین پایمال
ابدی، اولورلرسه شجاعتده علي ابن ابي طالب، ینه تدبیر
ایله شهله اولورلر دشمنه غالب، بو لایق اولان بودرکه
عاقل دوربین عاقبت اندیش وسلاطین کزین سعادت کیش
بوکتاب مستطاب مشکین نقابی اوقیوب ایجنده سطر اولنان
قصه لردن حصه لر وحکمتلر وبو تحریر اولنان کلمات حکمت
بنیاندن اعتبار وعبرتلر الوب تدبیر امور مملکت وتدارک
احوال رعیتده بصیرت اوزرینه اولالر که ملکلری موید
وکندیلری اعدای دین اوزرینه من عند الله مظفر ومؤید اولهلر
مادامکه پادشاهلر سلسلهٔ امور سلطنتلری ایله بالذات
کندیلر مقید اولوب تدبیر وتدارکه مباشرت ایتمزلر احوال
عالم ظلمله پریشان ورعایا وبرایا کریزان اولمق سببیله
خزاینه تمام نقصان طاری اولدوغی اطرافدن اولان اعدا
استماع اصغا ایدوب قوت حاصل ولمغله حرکت ایلیکلرنده

اساس ارکان سلطنت تزلزل اولوب ایچنده حضور وصفا
ایله عشرت ایمزلر بلکه نعوذ بالله شمس سلطنتلری نایل
وبخت سعادتلری آفل اولوب بین الناس خوار وحقیر اولاد
واتباع وخاندانلری دست دشمنده اسیر اولمق

لازم اکلور وبالله التوفیق

الحمد لله وحده وصلی الله علی من لا نبي بعده قد وقع الفراغ من کتابت
هذا الکتاب المستطاب بعون الله الملك الوهاب في
الیوم الاربع عشر ذي الحجة الحرام سنة ...
... یعلم الفقیر الحقیر
العبد المحتاج محمد بن یوسف
الشهیر ... زاده
الضعیف ...
عفی عنه

بونی اوده سکز پاره یه